FREDRIKSSON
arkitektkontor ab

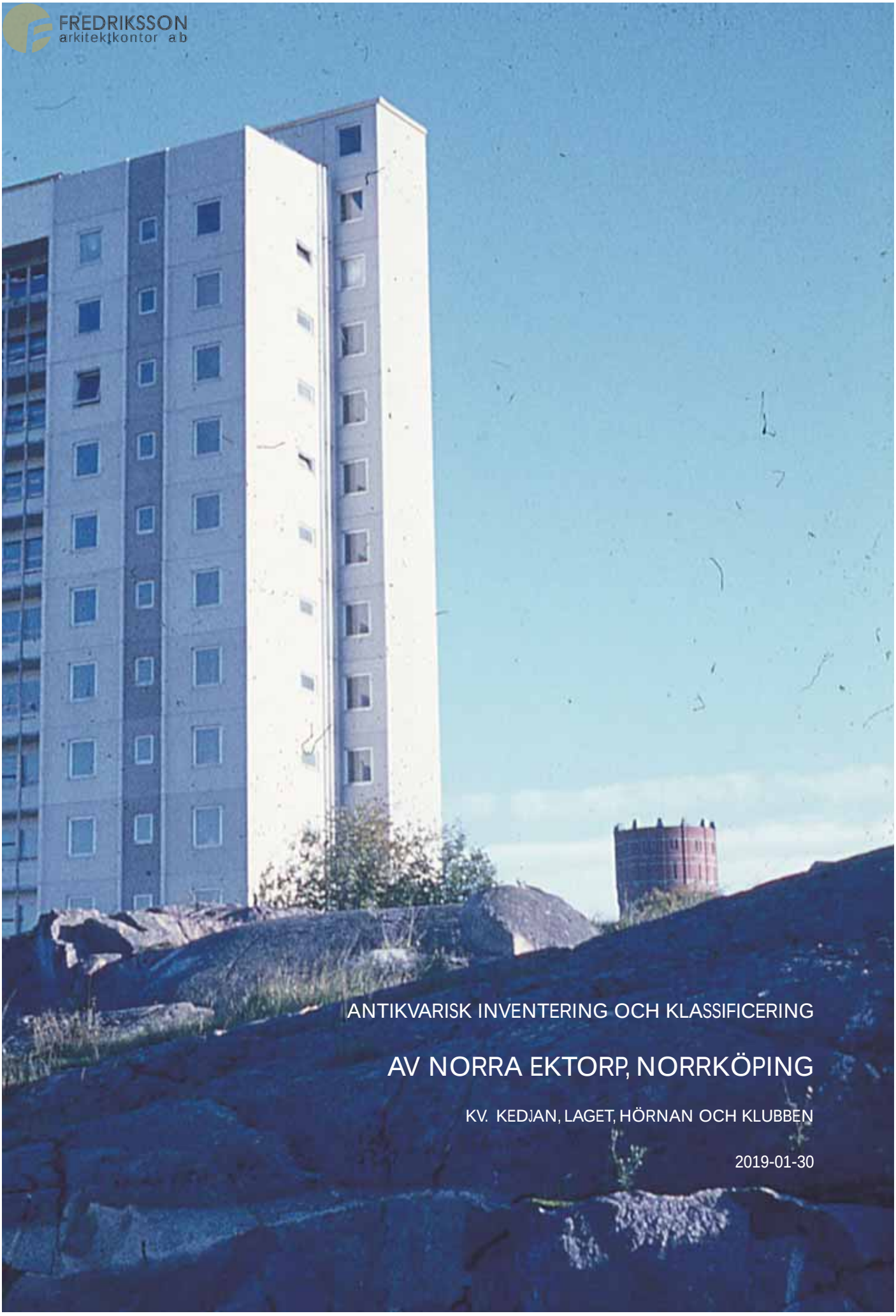

ANTIKVARISK INVENTERING OCH KLASSIFICERING

AV NORRA EKTORP, NORRKÖPING

KV. KEDJAN, LAGET, HÖRNAN OCH KLUBBEN

2019-01-30

MEDVERKANDE:

Beställare:	Norrköping kommun, Stadsbyggnadskontoret
Handläggare:	Ulf Liljankoski, Planarkitekt, Norrköpings kommun
Konsult:	Fredriksson arkitektkontor AB, Norrköping
Uppdragsansvarig:	Mats Fredriksson, arkitekt
Kulturmiljö:	Olle Danielsson, antikvarie. Lisa Berglund, byggnadsantikvarie
Lay out:	Fredriksson arkitektkontor AB
Bild Framsida:	Fredriksson arkitektkontor AB
Foto:	Olle Danielsson och Lisa Berglund om inget annat anges.

FREDRIKSSON
arkitektkontor ab

INNEHÅLL

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER s. 5

1. INLEDNING s. 7
1.1 Geografisk placering och topografi s. 7
1.2 Uppdragets bakgrund och syfte s. 8
1.3 Mål s. 8
1.4 Metod och begrepp s. 8

2. AVGRÄNSNINGAR s. 9
2.1 Avgränsningar i tid
2.2 Avgränsningar i rum

3. BEFINTLIGA STÄLLNINGSTAGANDEN s. 11

4. HISTORISK KONTEXT s. 15
4.1 Svenskt bostadsbyggande under ”rekordåren” s. 15
4.2 Kritik och kulturvårdens breddade uppdrag s. 16
4.3 Området Ektorp innan 1963 s. 17
4.4 Området Ektorp efter 1963 s. 21
4.5 Kvarteren Kedjan, Laget, Hörnan och Klubben s. 27
4.6 Historiskt kartöverlägg s. 29
4.7 Norrköpingsmodellen s. 30
4.8 Förändringar i området s. 30

5. NÅGOT OM ARKITEKTEN BAKOM KVARTEREN s. 31
5.1 Eric Ahlin

6. KARAKTÄRISERING – ÖVERSIKTSNIVÅ s. 33

7. KARAKTÄRISERING – LOKALNIVÅ s. 35

8. KARAKTÄRISERING – DETALJNIVÅ s. 43

9. ATT VÅRDA, STÄRKA OCH UTVECKLA KULTURMILJÖN s. 133
9.1 Krav enligt plan- och bygglagen s. 133
9.2 Detaljplan s. 134
9.3 Boverkets föreskrifter för särskilt värdefull byggnad s. 135

10. KULTURHISTORISK BEDÖMNING s. 137
10.1 Sammanfattande värdering av utredningsområdet s. 137
10.2 Värdering av byggnader s. 138
10.3 Värdering av grönytor och bebyggelsemiljö s. 139
10.4 Förändringskänslighet s. 140
10.5 Råd och riktlinjer vid förändring s. 141

11. KÄLLOR s. 143

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Kv. Hörnan 3 i Ektorp, Norrköping.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

LÄN	Östergötlands län
KOMMUN	Norrköping
ORT	Norrköping
FASTIGHETER	Kedjan 1, Laget 1 och 2, Klubben 1 och 2, Hörnan 2, 3 och 4
FASTIGHETSÄGARE	Hyresbostäder i Norrköping AB.

Karta över Norrköpings kommun med Ektorp inringat i rött. Källa: Lantmäteriet.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

1. INLEDNING

1.1 Geografisk placering och topografi

Ektorps centrum ligger ca 1,5 km sydväst om Norrköpings stadskärna och utgörs av två huvudsakliga områden, ett på vardera sidan om Skarphagsleden som avdelar Ektorp i diagonalt nordostlig mot sydvästlig riktning. Söder om Skarphagsleden ligger centrumanläggning omgivet av bostadsbebyggelse bestående av flerfamiljshus. Norr om Skarphagsleden ligger kvarteren som är föremål för undersökning i ett kringbyggt storkvarter med öppen mitt. En gata löper runt de norra kvarteren, ingen trafik leds genom området. Nordöst om området finns Idrottsparkens anläggningar, i norr ligger bland annat gamla vattentornet och Lenningska sjukhemmet. I söder avgränsas området av Skarphagsleden. Mot sydväst ligger Borgs industriområde med småskaliga industrier. Områdets topografi kan beskrivas som en veckad krans kring en central höjd med en flat yta på toppen. På denna yta ligger den centrala grönytan med lekplatser, planer, träningsanläggning och liknande. Den centrala höjden bryter siktlinjerna genom området och skapar en distans mellan byggnaderna. Mot öster sluttar marken mot Målgränds skolan.

Ortofoto över Ektorp som visar området idag med utredningsområdet markerat i rött. Källa: Norrköpings kommun.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

1.2 Uppdragets bakgrund och syfte

Önskemål och planer finns på förtätning och utveckling av fastigheterna Kedjan 1, Laget 1 och 2, Klubben 1 och 2 samt Hörnan 2, 3 och 4 med syfte att uppföra ny bostadsbebyggelse, utöka skolfastigheten och möjliggöra byggnation av ett äldreboende. En ny detaljplan är under framtagande och därmed vill Norrköpings kommun få grepp om och hur området kan förtätas. Behov finns av att kartlägga bebyggelsen och dess arkitektoniska och kulturhistoriska värden. Som ett led i denna process har denna kulturmiljöutredning, inventering och klassificering upprättats för området.

1.3 Mål

Denna undersökning har gjorts utifrån följande tre mål;

- att fungera som underlag för den nya detaljplanen för kvarteren,
- ge råd och riktlinjer i framtida bygglovsärenden samt
- att inventeringens resultat ska föras in i Norrköpings kommuns klassificeringskarta för kulturmiljö.

1.4 Metod och begrepp

Kulturmiljön har studerats och bedömts med utgångspunkt i Riksantikvarieämbetets definition av begreppet *Kulturhistoriskt värde* från 2015;

" avser de möjligheter materiella och immateriella företeelser kan ge vad gäller att inhämta och förmedla kunskaper om och förståelse av olika skeenden och sammanhang – samt därigenom människors livsvillkor i skilda tider, inklusive de förhållanden som råder idag."

Tillvägagångssättet för värdering och klassificering av de kulturhistoriska värdena inom området följer Boverkets råd kring värdering (2016), dessa råd är framtagna för att direkt koppla till PBL och Riksantikvarieämbetets rekommendationer i rapporten "plattform för kulturhistorisk värdering och urval" från 2015.

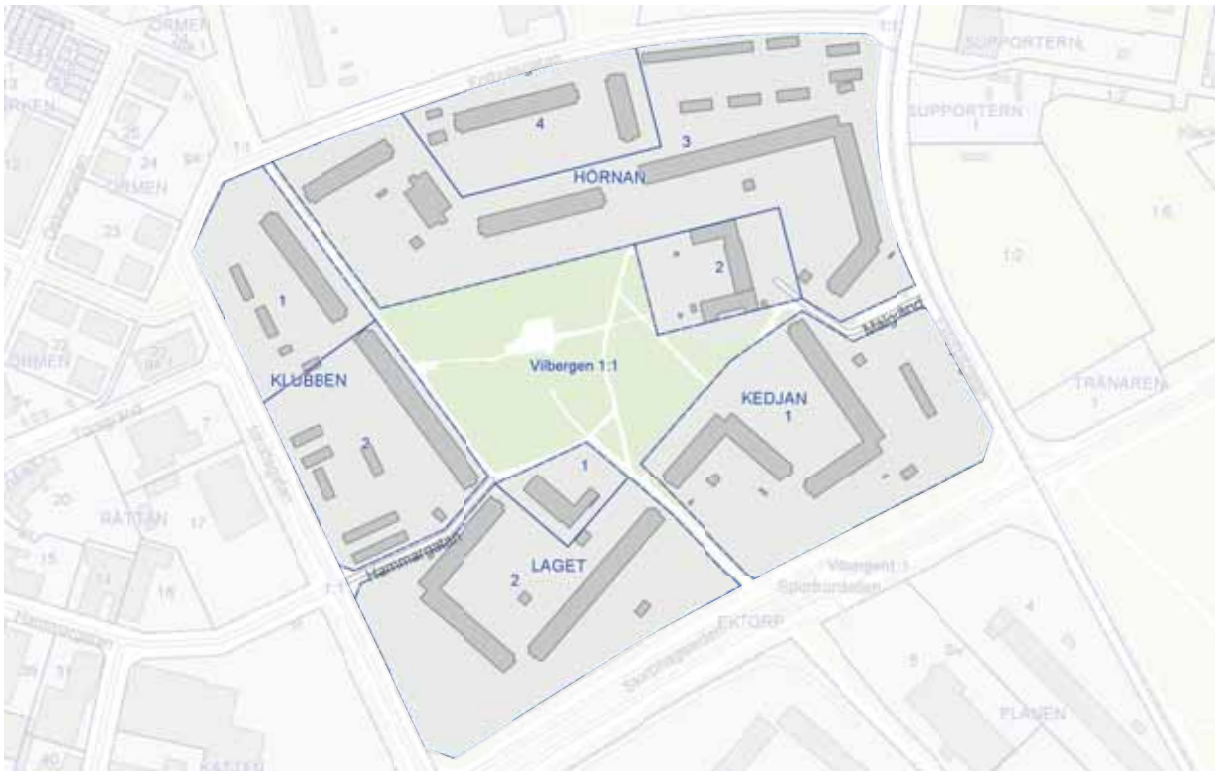

Karta som visar fastighetsindelning och fastighetsnummer inom det utredda området.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

2. AVGRÄNSNINGAR

2.1 AVGRÄNSNING I TID

Eftersom att området för undersökningen planerades och bebyggdes under en relativt kort tidsperiod och det äldre landskapet och bebyggelsen vid denna tidpunkt i stor mån utraderades, är det tidsperioden runt 1963-66 till idag som i första hand varit ledsagande för bedömning av de kulturhistoriska värdena. För den kulturhistoriska kontexten har en översiktlig genomgång av skeenden från sent 1800-tal gjorts i det historiebeskrivande avsnittet. Detta för att beskriva under vilka förutsättningar som bebyggelsen planlades och uppfördes samt för att möjliggöra identifiering av äldre spår i landskapet.

2.2 AVGRÄNSNING I RUM

Eftersom undersökningen syftar till att fungera som underlag för en ny detaljplan över kvarteren Kedjan, Laget, Hörnan och Klubben fokuserar analysen på dessa fyra kvarter. En analys på översiktsnivå har emellertid varit nödvändig för att sätta kvarteren i sitt sammanhang, då de ingår i ett förstadsområde som vuxit fram under en relativt kort tidsperiod med flera gemensamma nämnare. Därför behandlas hela området Ektorp översiktligt med nedslag i närliggande Såpkullen i undersökningen.

Översikt av Ektorp söderifrån. Kv. Laget och Kedjan till vänster, punkthuset i kv Hörnan skymtar ovanför dem och det stora punkthuset i kv Planen vid ektorpscentrum framträder tydligt. Mellan husen skymtar även det gamla vattentornet. 1970-tal. Källa: Gustaf Östmans arkiv, Norrköpings stadsarkiv.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

3. BEFINTLIGA STÄLLNINGSTAGANDEN

Utredningsområdet ligger inte inom riksintresse för kulturmiljövården men har en viss koppling till *Riksintresset Norrköpings stads* sydvästra del: Lennings sjukhem, omgivande park och det gamla vattentornet. Kopplingar mellan dessa två området uppfattas inte som så starka att förändringar av undersökningsområdet skulle påverka riksintresset.

Utredningsområdet ligger inom området ”Centrum” som i ÖP utpekas som kulturhistoriskt värdefullt. Här finns målsättningen att ”Kulturhistoriska värden i bebyggelsen ska beaktas och dras nytta av för att ytterligare höja stadens attraktivitet”, hänsyn ska även lämnas till att ”tillgänglighet till grönytor alltid ska beaktas” samt att ”den arkitektoniska nivån ska vara hög”. Genom Undersökningsområdet finns även huvudgångstråk presenterade i ÖP som enligt områdets riktlinjer ska värnas på så vis att ”åtgärder som reducerar behovet för biltrafik ska alltid vidtas” och att ”människors möjlighet till kulturell och fysisk aktivitet ska öka i staden”.
Parken inom området har ej utpekats som del av stadens gröna struktur inom ÖP. Detta bör kommunen utreda på sikt.

I det berörda områdets detaljplaner 22A:5006 och 22A:3104 fastslagna 1963-05-03 respektive 1966-06-03 specificeras områdets användning. Samtlig bebyggelse ligger omgiven av prickmark som enligt planen ej får bebyggas. Vissa avsteg har gjorts från detaljplanen utan att ändring skett då prickmark bebyggts, främst inom kv. Hörnan 3 och Klubben 1 och 2. Detaljplanebestämmelserna tillåter inte heller de kompletterande byggnationer för cykelställ, parkering och sopsortering som har uppförts på området inom samtliga kvarter.

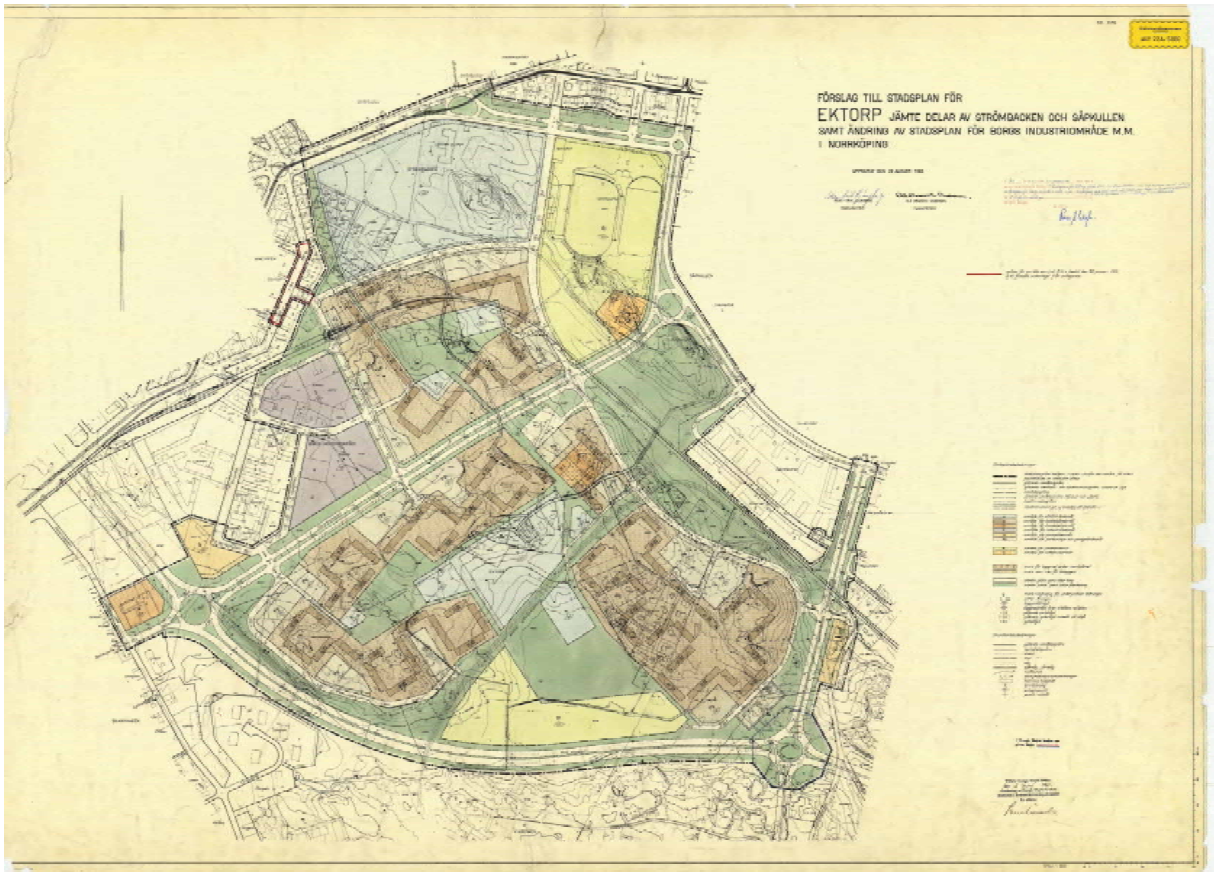

Gällande detaljplan för Ektorp mm. Upprättad och fastslagen 1963.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

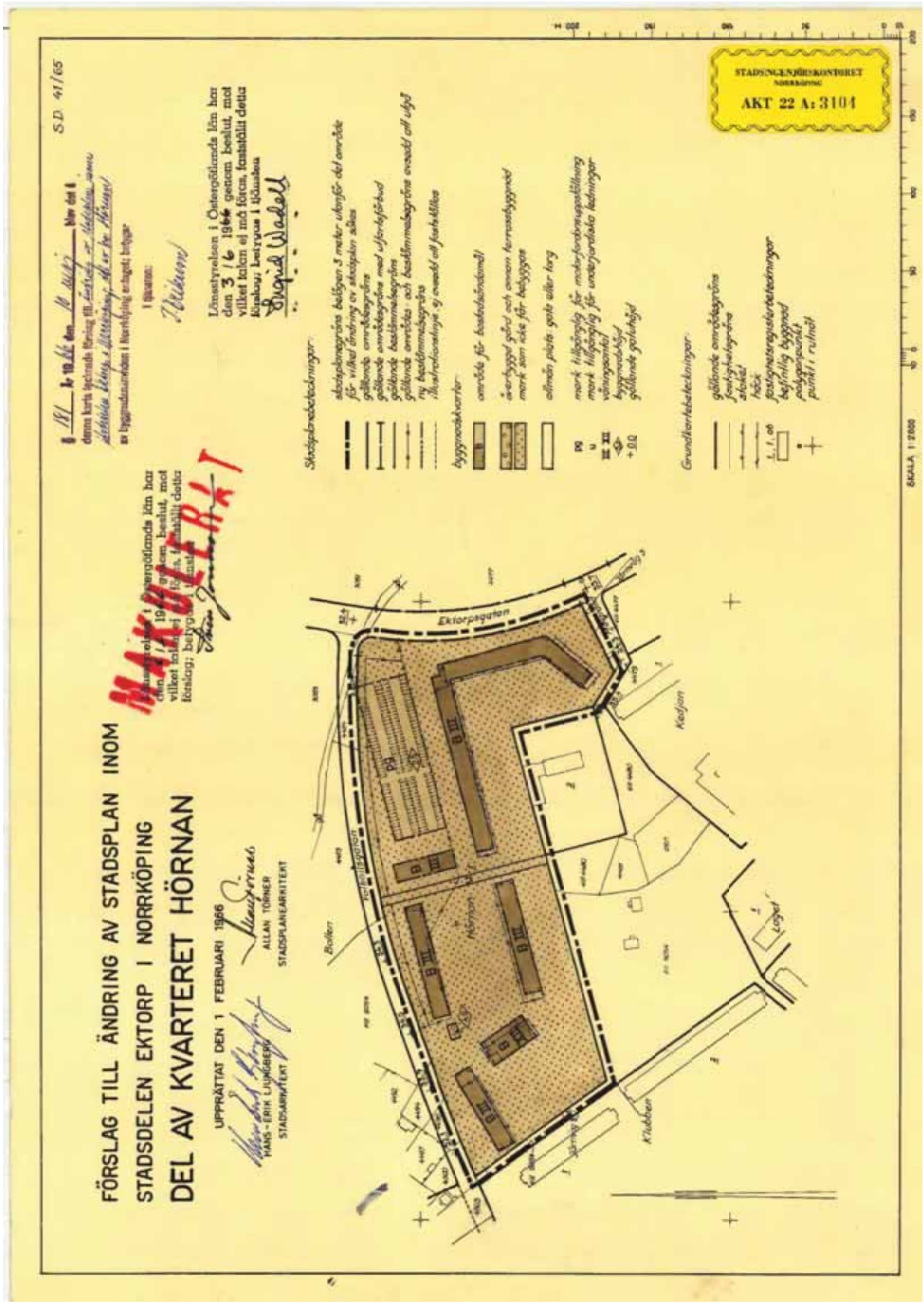

Gällande detaljplan för Ektorp, kv. Hörnan 3. Upprättad och fastslagen 1966.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

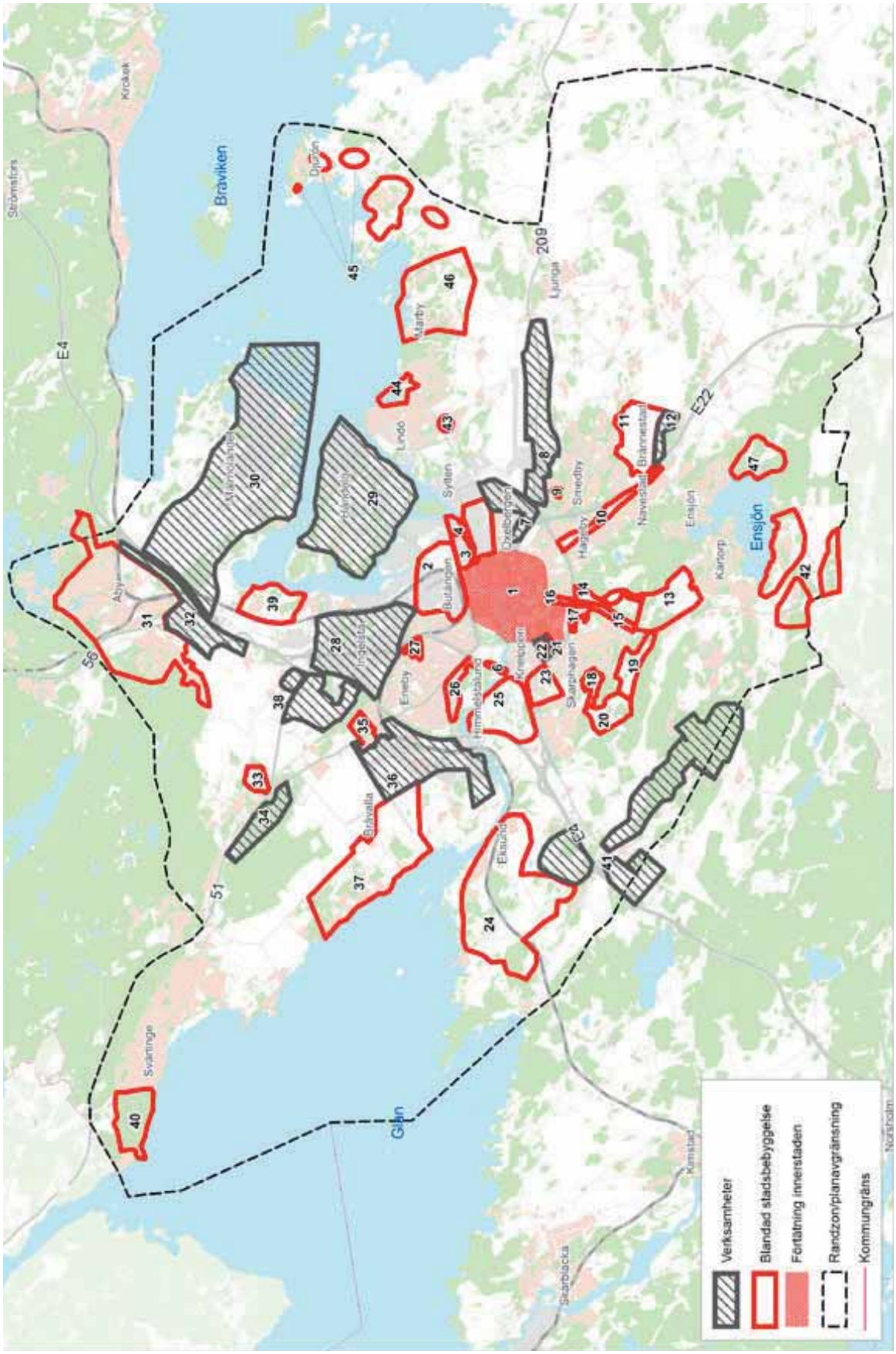
Bråviken
Ljungsbro
Ljungsbro
Ljungsbro

4. HISTORISK KONTEXT

4.1 Svenskt bostadsbyggande under ”rekordåren”

Under perioden 1961-75 pågick ett intensivt bostadsbyggande i Sveriges städer, detta till följd av bland annat den bostadsbrist som uppmärksammats redan 1945 i den så kallade bostadssociala utredningen. Det svenska industrisamhället nådde sin kulmen under perioden och följaktligen skedde en stor urbanisering (Hall; 1999; 5).
Bebyggelsen för tiden följde i stort en social, politisk och ekonomisk utveckling som gick starkt fram på alla samhällets fronter under 1900-talets mitt. Syftet var att uppföra byggnader som gav perfekt service till alla kategorier av hyresgäster. Kvinnornas förvärvsarbete ökade byggande av daghem och fritidshem, det tidigare kritiserade inneboende-systemet skulle avskaffas genom en god tillgång på bostäder.
En stor mängd statliga utredningar om bostadsbyggande och planeringsteknik från 1961 till 1975 ledde till att över en miljon bostäder byggdes under perioden – det så kallade Miljonprogrammet. Den höga produktionen resulterade i en storskalig rationalisering av byggindustrin, främst under 1960-talets andra hälft. 40 % av bostadsbyggandet gjordes som totalentreprenader och arkitekturen kom därför att präglas av pressade ekonomiska lösningar med material och detaljer som valdes av byggaren istället för av arkitekten (Andersson & Caldenby; 1998; 143ff). Den industriella tekniken blev därmed vägledande för estetiken. De förfabricerade byggelement som börjat tillverkas på 1950-talet fick större genomslagskraft under rekordåren men fortfarande byggdes endast 25 % av bostäderna under tidsperioden med element.

Bilen fick under 1940 och 50-talen en större plats och centralare roll för områdets form. Bostadsbebyggelsen anpassades i stora drag till att förenkla framkomlighet med bil. Bilens placering var under eller i anslutning till husen vid denhär tiden och konceptet ”bilar inpå knuten” var en vanlig utgångspunkt. I samband med att avgasernas faror uppmärksammades under 1950 och 60-talet fick stadsplaneringen en annan riktning då ett av målen var att alla skulle ha gångavstånd till centrumanläggning och skola. Stor tonvikt kom att läggas på utomhusmiljön och barnens lekområden, i miljön planerades trädplantering och lekplatser. Bilarna hölls nu undan från bostäderna och bilvägar bildade ringvägar runt bostadskvarter med centrala grönytor och bilarnas uppställning i periferin (Gejvall-Seger, 1976).

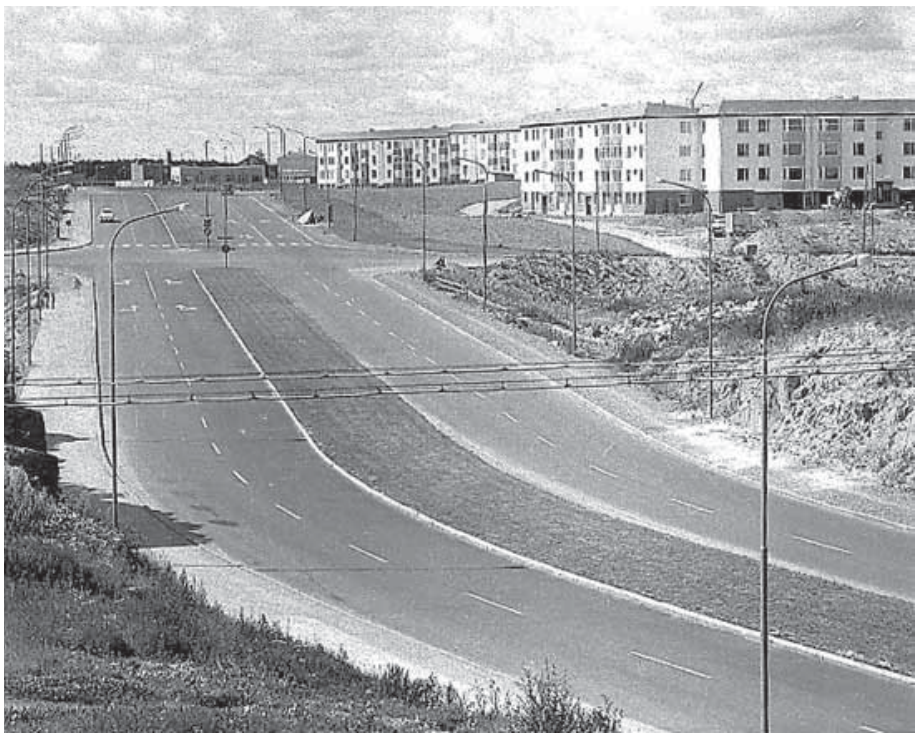

Skarphagsleden byggdes som genomfartsled och infartsväg från Norrköpings södra del in mot staden. Vägen fick en mycket stor omfattning. Troligen år 1964-65 Fotografi från Norrköpings stadsmuseum.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

4.2 Kritik och kulturvårdens breddade uppdrag

Husen kom nästan omedelbart efter uppförandet att kritiseras och visuell monotoni, isolering, passivitet och segregation var begrepp som förknippades med bebyggelsen redan under slutet av 1960-talet (Hall; 1999; 8). Idag har emellertid tidsperspektivet gjort byggnaderna från 1960- och 70-talen en fråga för kulturmiljövården. Samtida kulturarvsterori (Mason, Avrami, Munoz-Vinas m.fl.) tillsammans med styrdokument och riktlinjer som med jämna mellanrum publiceras av bland andra UNESCO och den internationella kommittén för kulturmiljöfrågor – ICOMOS – har lett till att kulturmiljövårdens uppdrag har breddats. Dessa behandlar bland annat hur man bör ta olika brukares koppling och betydelser till platser i beaktning och även en betoning på det immateriella värdet i kulturmiljöer, och tanken är att kulturarvet på så vis kan demokratiseras ytterligare, bli hållbart förankrat samt möjliggöra ett proaktivt kulturmiljöarbete. Enligt Riksantikvarieämbetets definition består kulturhistoriskt värde i ”… de möjligheter materiella och immateriella företeelser kan ge vad gäller att inhämta och förmedla kunskaper om och förståelse av olika skeenden och sammanhang – samt därigenom människors livsvillkor i skilda tider, inklusive de förhållanden som råder idag.” (RAÄ; 2015). Även här finns alltså betoning på dissonanta betydelser från olika tider och från olika grupper i samhället.

Slutligen kan vi här fastställa att miljonprogrammets bostäder i högsta grad är en del av det kulturarv vi förvaltar. Förutom arkitekturens estetiska värden och upplevelsevärden berättar miljonprogrammets områden om nationell ekonomisk historia och om byggandet av välfärdstaten. De berättar om sociala förhållanden, politiska strävanden och förändrad befolkningsstruktur i landet. Här ingår alltså inte bara själva byggnaderna utan hela det samlade kulturlandskapet – med hus, mellanrum, grönområden, parkeringar och vägar.

Flygfoto över Undersökningsområdet strax efter 1966. områdets struktur syns här tydligt. Foto från Norrköpings stadsarkiv.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

4.3 Området Ektorp innan 1963

Platsen för dagens Ektorp hette tidigare Grymyr. Det var ett större område som hörde till Ljura utjord under 1700-talet och omfattade det område som idag sträcker sig från norra Ektorp till sydvästra halvan av Vilbergen. Värt att notera är den domarring som finns på platsen med ålderdomlig prägel samt det galgberget som legat i nordöstra delen av området.

Trakten gick under namnet Grymyr ända fram till att planerna på Ektorp lanserades under 1960-talet. Då bestod områdets norra delar främst av åker och äng samt av ett flertal gårdar och småhusbebyggelse. Bland annat fanns egnahemsområdena Sydvästra förstaden och Högalund, gårdarna Fredriksberg, Samuelsberg och Ektorp. Den sistnämnda låg ungefär där Ektorps centrum ligger idag och gav namn till stadsdelen.

Den blandade bebyggelsen inom området var i huvudsak uppförd mellan 1880 och 1930-tal. Tomterna hyrdes av de boende på en tid av 49 år i taget och merparten av bebyggelsen var egenuppförd utan större sammanhållen gestaltning. I området fanns flera olika verksamheter och platsen har omnämnts som en verksam och aktiv förstad till Norrköping. Bland annat fanns här flera stenbrott, ”Klarabrunn”, ”Källarbrunn” och ”Rankebrunn” där sten bröts som sedan höggs till stadens husbyggande under 1800-talet. St. Johannes kyrka uppfördes av sten från trakten. Vid tiden för Ektorps utbyggnad var stenbrotten ej i bruk utan vattenfyllda dammar som under vinterhalvåret användes som skridskobanor.

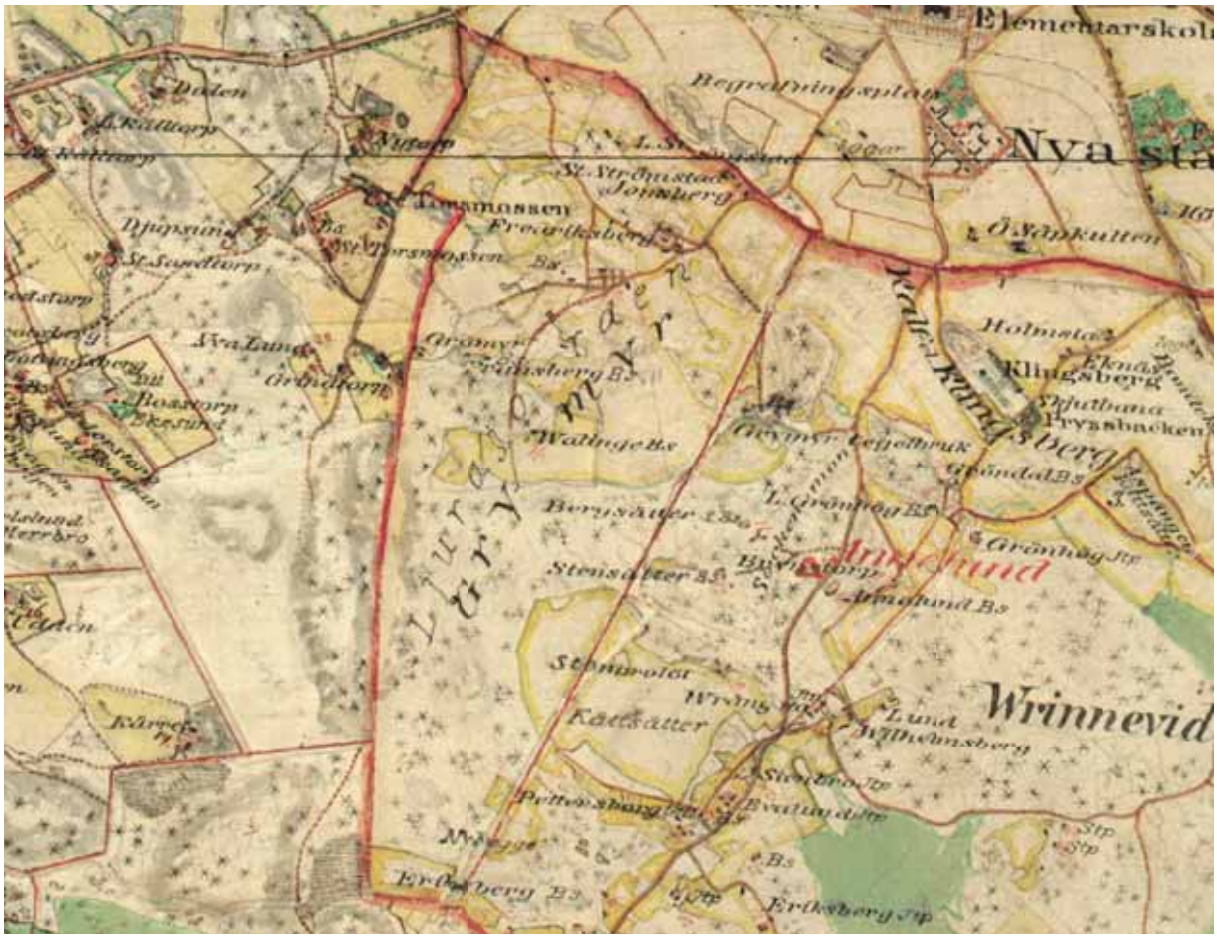

Häradskarta visandes Grymyr, utgiven 1868. Området var en del av St: Johannes socken. Källa: Lantmäteriets historiska kartor.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

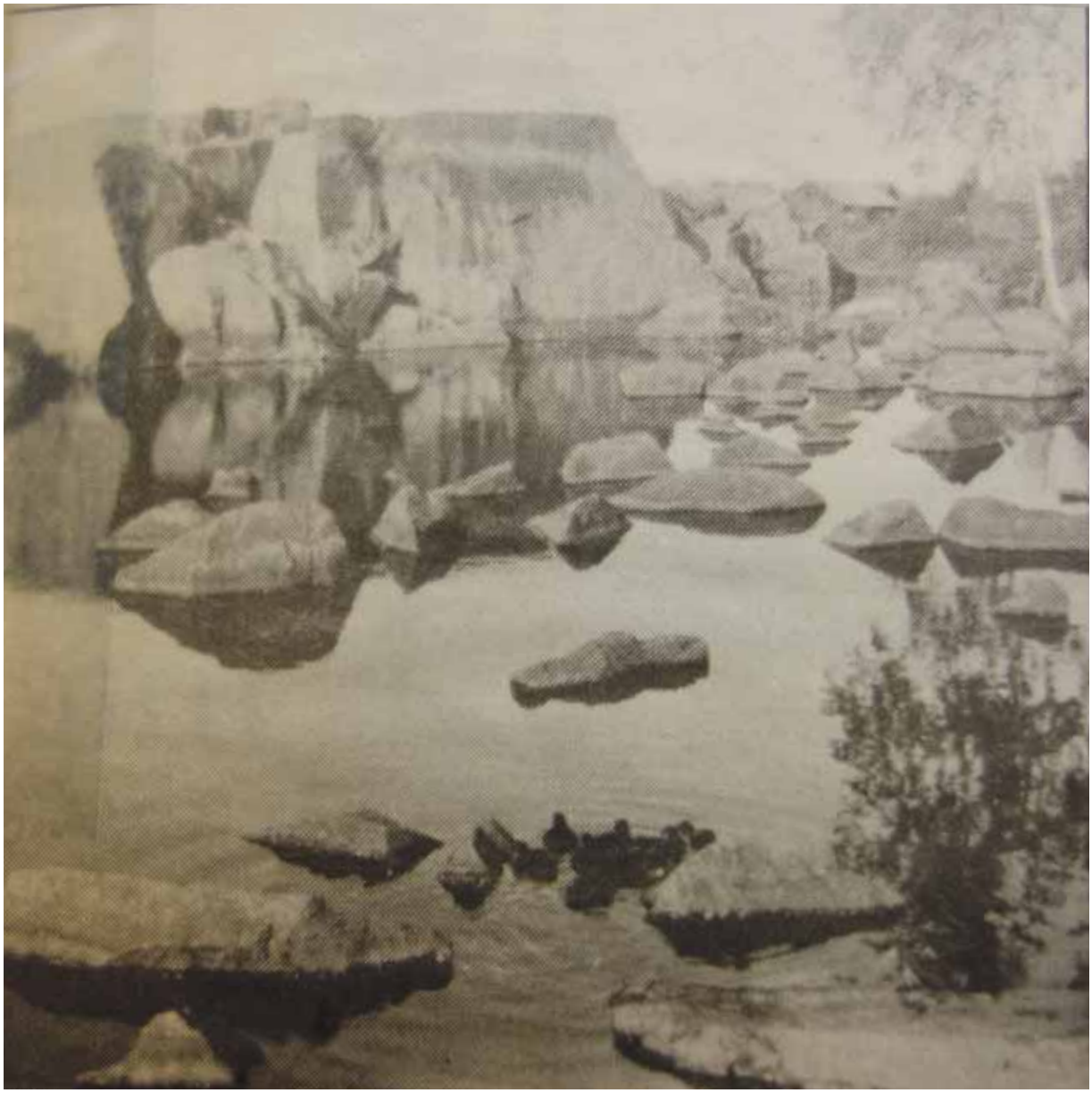

Fotografi av ett av Ektorps stenbrott innan uppförandet av Ektorps område som vi idag känner det. Källa: Norrköpings stadsbibliotek.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

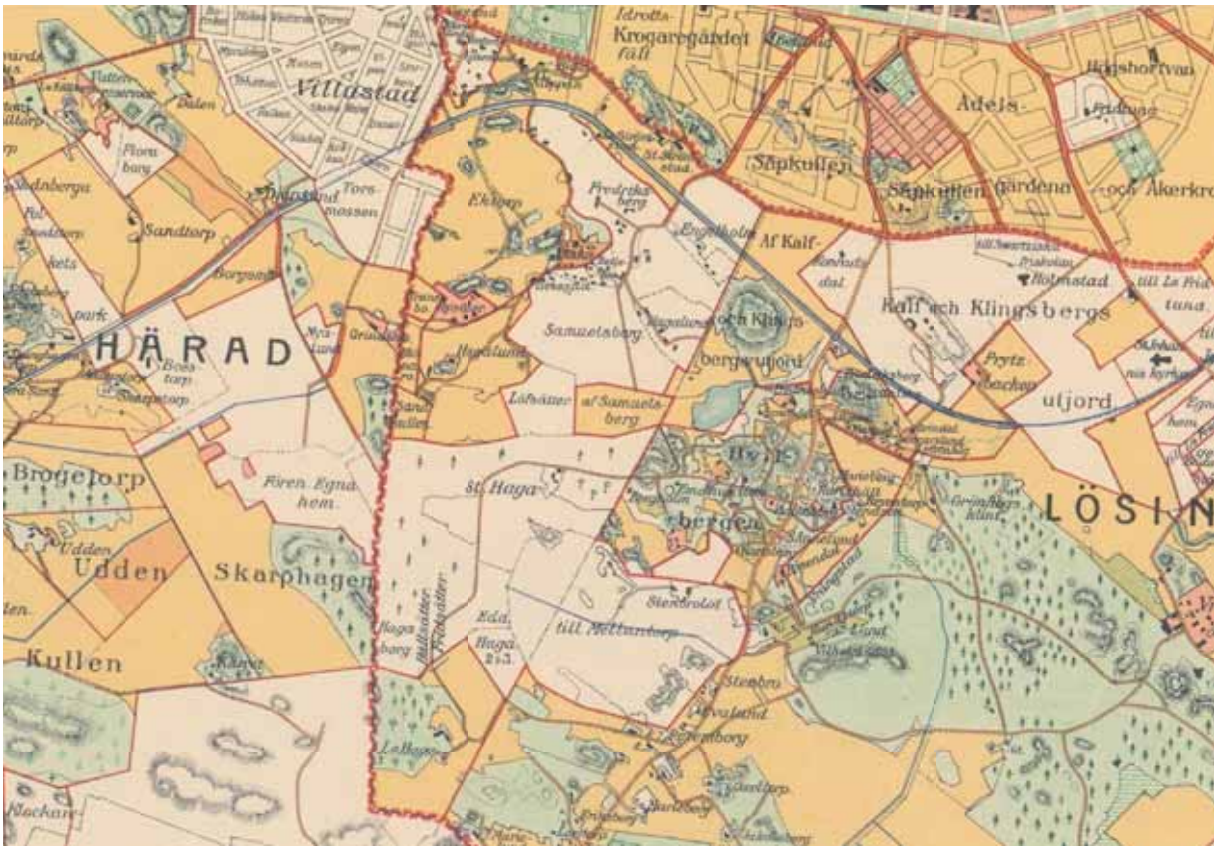

Stadskarta över Ektorp mm. utgiven vid 1908. Formen från föregående karta är tydligt läsbar i kartgränserna. Området för undersökningen är placerat längst i norr mot den gröna parken vid vattentornet. Notera tidigare dragning av tågtrafik genom Ektorpsområdet. Ektorp är i stort obebyggt med undantag för de kringliggande gårdarna, placerade i dagens södra Ektorp. Källa: Norrköpings kommun.

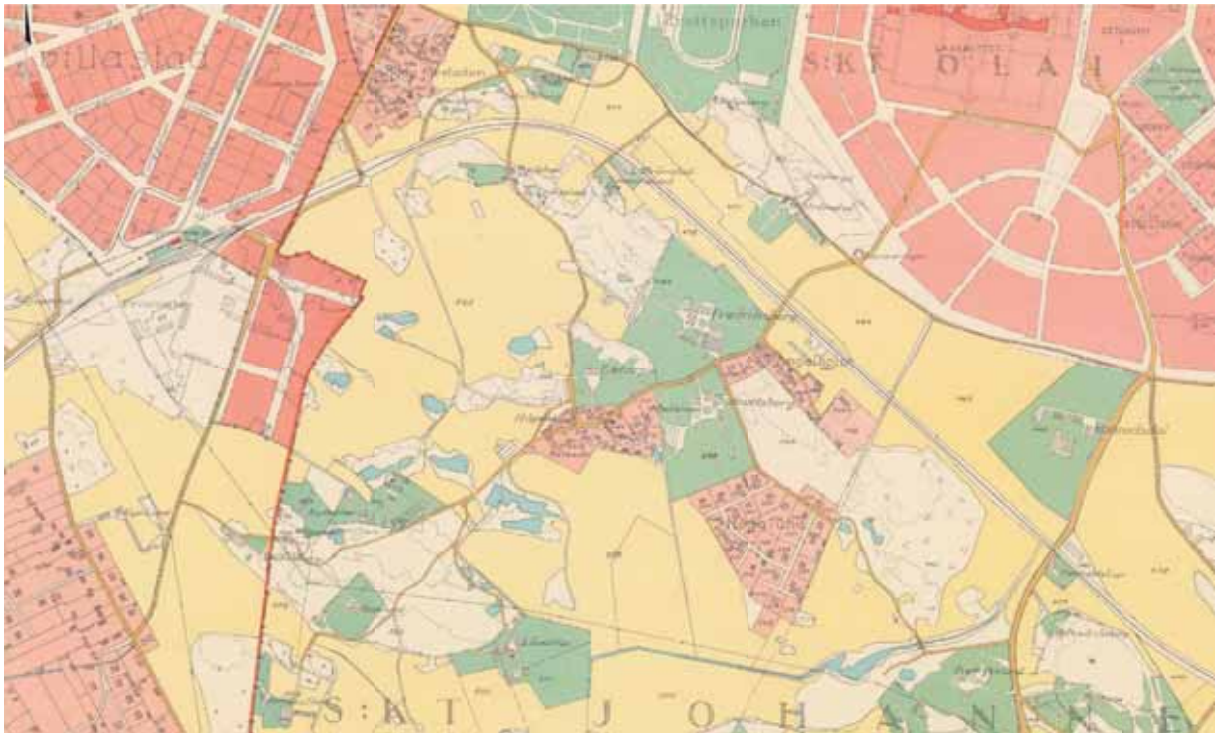

Stadskarta över Ektorp, utgiven år 1930. Ett antal stenbrott är synliga som vatttenansamlingar, utmarkerade i blått. Tågdragningen genomskär undersökningsområdet och gårdarna Ektorp, Fredriksberg och Samuelsberg är utmarkerade på kartan. På både Fredriksberg och Samuelsberg fanns under 1900-talets första hälft plantskolor. Källa: Norrköpings kommun.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Inom området fanns även två handelsträdgårdar, Samuelsberg och Fredriksberg där plantor och grönsaker odlades för stadens försörjning. I södra Ektorp fanns även en vaddfabrik som var kopplad till Holmens textilindustri samt ”Berkas-konservfabrik”. Området Grymyr avgränsades mot Norrköping av ett järnvägsspår tillhörande Norrköping – Söderköping – Vikbolandets järnväg (NSVJ) kallad ”Vikbolandsbanan”. Järnvägen utgick ifrån Östra station i Norrköping, i nuvarande Oxelbergen, varpå den fortsatte söder om staden och väster ut förbi Grymyr. I samband med ökande privatbilism lade järnvägssträckningen ner på 1960-talet. Järnvägen korsade rakt igenom undersökningsområdet och främst kvarteret Hörnan.

På kartan från 1930-talet syns både gårdar, egnahemsområden och annan småhusbebyggelse tydligt markerade med stora tomter, växthus, lador och ekonomibyggnader. Dessa omgavs av åker och odlingsmark samt de vattenfyllda stenbrotten. Små blandade skogsområden syns även på kartan i sydöst och nordväst. I planeringsarbetet från 1960-talet nämns flera gånger att Ektorp uppfördes på ”Jungfrulig mark” som tidigare ej var bebyggd. Detta sågs i kontrast till de rivningstomter som fanns i överflöd inne i Norrköpings stad, den glesa bebyggelsen inom Grymyr uppfattades vid tillfället som mycket primitiv och knappast värd att bevara, såkallad ”saneringsmogen bebyggelse”.

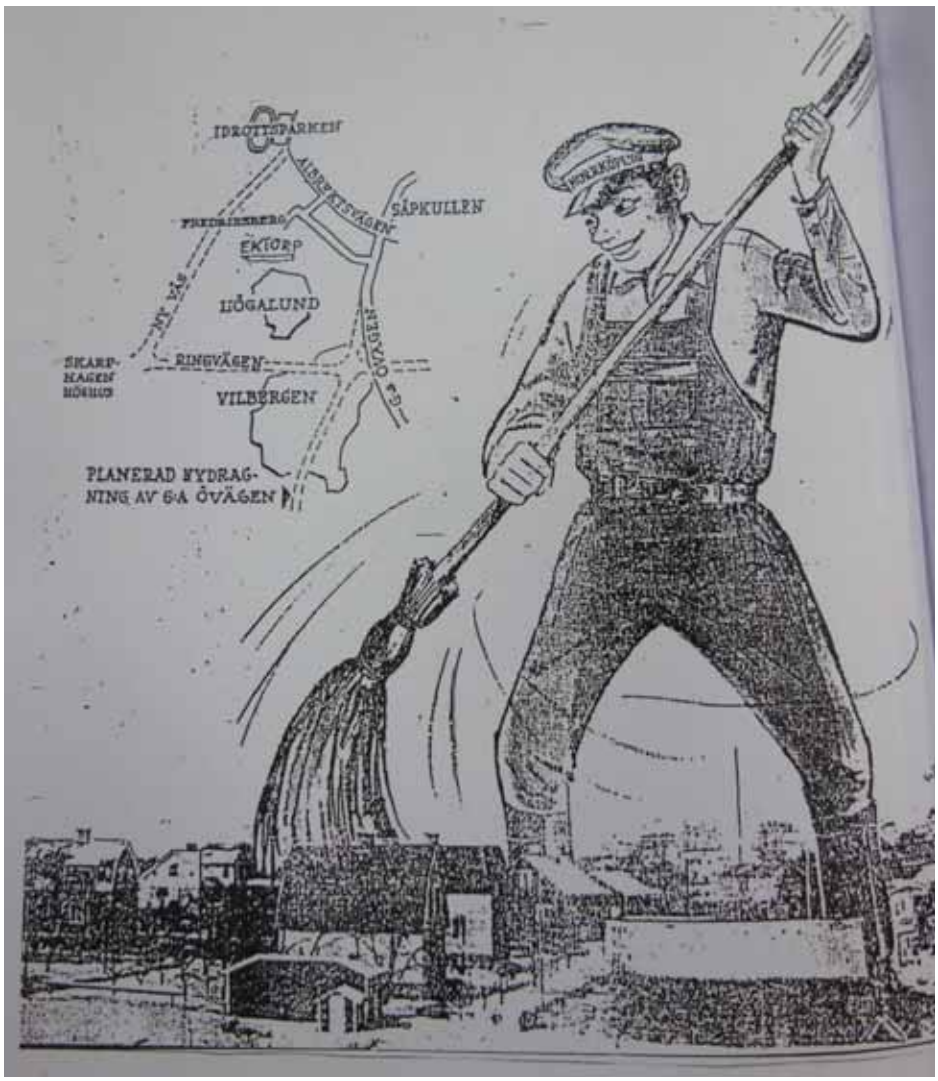

Ett debattinlägg under 1960-talet visar en stor man i hängselbyxor och stövlar som med en kvast sopar bort småhusbebyggelse som liknar egnahemsområden. På mannens skärmmössa står texten ”Norrköping” Kartan bredvid visar området Ektorp. Motståndet mot den moderna bebyggelsen fanns också i opinionen. Källa: Norrköpings stadsbibliotek.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

4.4 Området Ektorp efter 1963

Grova skisser på stadsplanen för Ektorp hade redan påbörjats 1961 av Väg och vattenbyggnadsbyrån där även översikt av Vilbergen och Kättsätters bebyggelse fanns med. I skissen bestäms bland annat hushöjder till trevåningsbebyggelse.

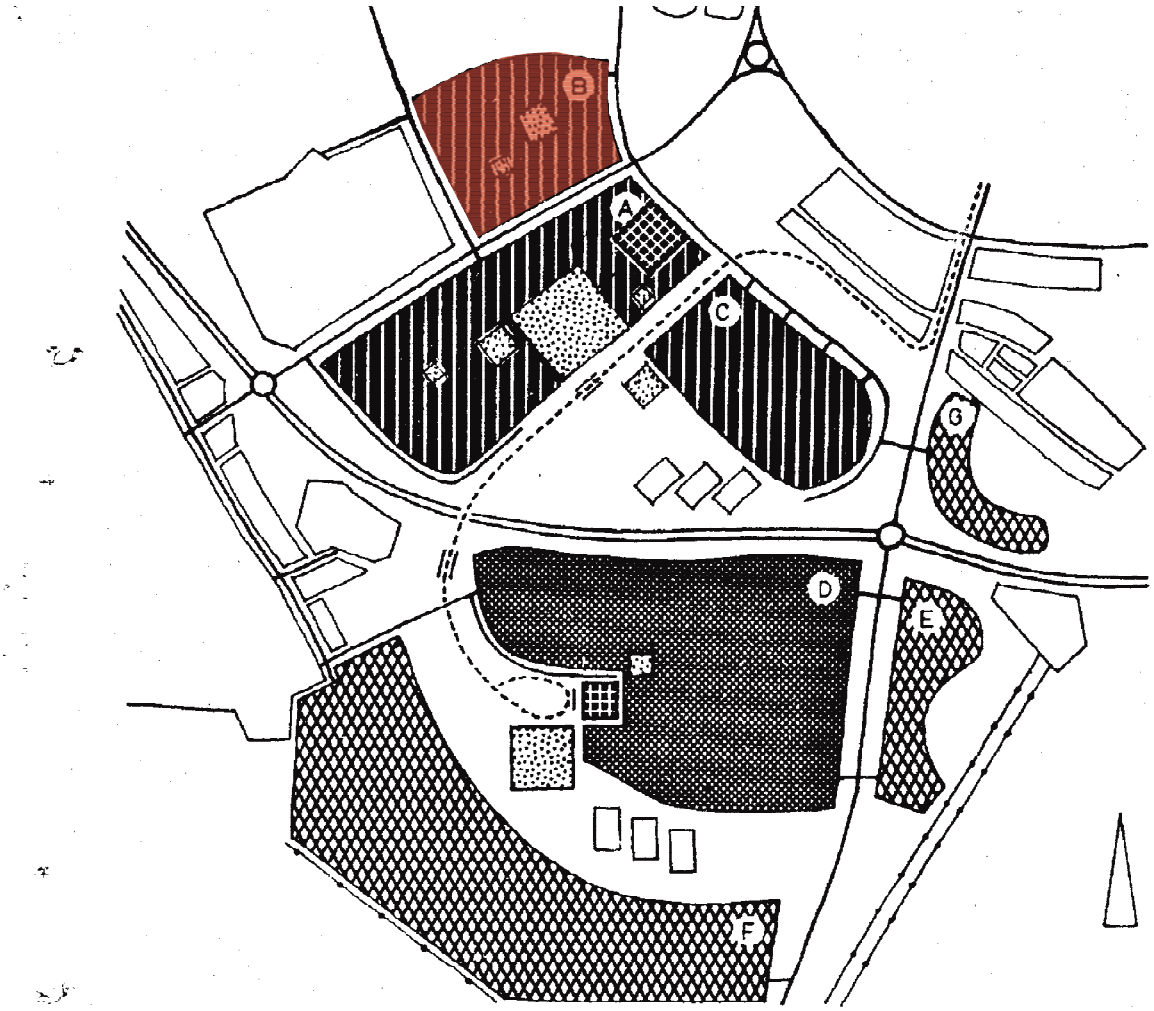

Område	Hustyp	Våningsyta	Invånareantal 30 m²/inv.	Invånareantal 24 m²/inv.
A	3-vån. lamellhus	100 000 m²	3 330	4 165
B	3-vån. "	36 000 m²	1 200	1 500
C	3-vån. "	60 000 m²	2 000	2 500
D	2-vån. radhus	70 000 m²	2 330	2 915
	3-vån. lamellhus	100 000 m²	3 330	4 165
E	Atrium- el. kedjehus	6 000 m²	200	250
F	Kedjehus och villor	25 000 m²	830	1 045
G	Villor	3 000 m²	100	125
Totalt	(omr. D 2-vån. radhus)	300 000 m²	10 000	12 500
	(omr. D 3-vån. lamellhus)	330 000 m²	11 000	13 750

Skissförslag över plan för Ektorp från 1961. Bifogat med planbestämmelserna. Rödmarkerat område är kv. Hörnan, Klubben, Kedjan och Laget, även markerat med "B". "A" utgör platsen där Ektorps centrum ligger, notera förbipasserande spårvagnslinje mellan "A" och "C" som löper vidare ner till Vilbergen ("D"). Källa: Norrköpings stadsarkiv.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Bostadsstyrelsen (nuvarande Boverket) utkom med kontinuerliga normsamlingar som kallades ”God bostad” under 1950-, 60- och 70-talen. Denna normsamling hade som uppgift att definiera hur en god bostad och ett gott bostadsområde skulle vara beskaffat. Det krävdes också att denna normsamling efterlevdes om de statliga byggnadslånen som fanns skulle utställas till byggherrarna. I 1960 års utgåva av God bostad tog bostadsstyrelsen upp problematiken med ”Uterummet” som för tiden var en mycket eftersatt aspekt av stadsplaneringen. Tidigare hade gröna miljöer behandlats mycket schablonmässigt och haft en perifer betydelse. Man ville nu involvera alla åldrar i samhället och nya, alternativa idéer söktes till en ensidig fokus på områdenas anpassning till bilism och barnvänlighet. Utemiljön behövde differentieras och anpassas till behov och önskemål av flera samhällsskikt. I kölvattnet av denna frågeställning anordnade Byggforum en tävlan 1963 och Norrköping var en av de städer som bjöds in att deltaga. Stadsfullmäktige i Norrköping valde Ektorp som försöksobjekt.

Kvarteren Klubben 1 och Hörnan 3 i Ektorp. Placerade vid berg i dagen och omgivet av gräs. Höjdskillnaderna är betydande och byggnaderna är tydligt anpassade efter den naturliga terrängen.

Två förslag presenterades för Ektorps utemiljö efter internationell tävlan, ett danskt och ett svenskt förslag. Det danska förslaget tog avstamp i 1800-talets Norrköping med tydligt ordnade och fyrkantiga former medan det svenska förslaget av landskapsarkitekt Sture Koinberg var ett naturförskönande inlägg med ett stort mått av bevarande utav den tidigare befintliga landsbyggdsmiljön i Ektorp med bersåer, frilagd sten och öppna fält med kullar. Grönytorna ritades inpå husen och förslaget liknas vid Le Corbusiers idé om extrem koncentration av bostäder för att ”lämna jordens fält fria”. Denna gestaltning finns kvar än idag inom parken i området.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Höghuset inom kv. Hörnan 3 under uppförande 1964. I förgrunden syns huset Schillsberg. Foto taget från norr. Det höga punkthuset uppfördes tidigt i byggnadsprocessen, som en riktvisare och en symbol över det nya kvarteret. Källa: Norrköpings stadsarkiv.

Paralleller kan dras till Norrköpingsutställningen (NU64) då ”Svensk villaparad” var huvudmotivet när två arkitekter från varje nordiskt land fick möjligheten att tävla i rationellt småhusbyggande. Även här var landskapsgestaltningen i fokus och trädgårdsarkitekten Gunnar Martinssons idé att skapa hus i en sammanhållen park med stora gräsytor och kullar blev huvudmotiv för hela utställningsområdet. Häckar och staket byttes ut mot planering och placering av byggnader för att tillgodose vind- och insynsskydd. Under utställningen var Ektorp redan i uppförandeprocess och den nyanlagda Skarphagsleden förde besökarna genom Ektorp och mot utställningsområdet för NU64 i Skarphagen som lockade otaliga människor. Den stora utvecklingsivern och fokus på modernitet och framtid i Norrköping föranleddes av den omfattande nedläggningen av stadens industrier och stundande förlust av stadsidentiet. Med en uppvisning av stadens framtidshopp ville man locka både invånare och företag att etablera sig i Norrköping.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Stadsarkitekt Hans-Erik Ljungberg och planarkitekten Ole Braesch-Andersen fastställde detaljplanearbetet för Ektorp 1963. Området framhålls i planen som Norrköpings första område planerat med gångtrafik i centrum och ett bilfritt bostadsområde. Trots att Ljuraområdet i Norrköping uppförts nästan tio år tidigare som ett i stort sett bilfritt område så finns inga spår av detta i den för området fastställdra planen, utan får anses vara ett planeringsmässigt beslut ifrån arkitekten Eric Ahlins sida.
I majoriteten av de bostadsprojekt som föregått Ektorp lyftes ofta mängden av garage och parkeringsplatser som fanns till förfogande inom området fram. I Ektorp stod bilen inte längre i fokus utan gångtrafiken var huvudmotivet för området redan i planeringsfasen. Bilparkering fick placeras som närmst 15 meter från huskropparna och entréer till husen skulle anordnas så att de fanns åt båda håll, dels mot områdets utkant med gatan och tillgång till bilarna, och dels in mot områdets centrala grönytor. Flera byggnadskroppar tilläts även en höjd av upp till tolv meter, däribland byggnaden inom kv. Hörnan.

Bilparkering vid Ektorps centrum. I bakgrunden skymtar kv. Kedjan till höger, Laget till vänster samt gamla vattentornet och punkthuset på kv. Hörnan. ca. 1970. Källa: Gustav Östmans fotosamling, Norrköpings stadsarkiv.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Ektorp planerades i tre större grupper vars huvudgångstråk sammanstrålade i Ektorps centrum. Meningen var att ett gångtrafiknät skulle anordnas som var ”ostört av biltrafik” och som knöt ihop alla viktiga funktioner i stadsdelen. Anledningen var att vägarna blivit allt mer osäkra och ur trivselsynpunkt olämpliga på grund av bilarna. Under planarbetet för Ektorp hade man inte minst barnen och barnfamiljerna i åtanke, varje delområde planerades med en mindre lokalskola och ”barninrättning” för att sedan knytas till den större centralt belägna Ektorpsskolan för högre åldrar. Grönområden inrättades i mitten av bostadsområdena med rymliga lekplatser och fria ytor som skulle vara översiktliga från så många av lägenheterna som möjligt.
I stort sett är stadsdelsplanen från 1963 efterföljd med vissa ändringar. Från början planerades spårvagnstrafik till Ektorp, något som ännu inte genomförts. Bostadsbebyggelse inom kv. Hörnan utökades 1966 i form av två ytterligare huskroppar mot nordost då parkeringsytorna ansågs för stora för befintliga behov.

Norrköpingskartan, utgiven år 1956. Ännu bestod bebyggelsen av småhus och mindre gårdar. Källa: Norrköpings kommun.

Utsnitt från karta över centrala Norrköping, utgiven år 1964. Utredningsområdet var här under konstruktion! Notera att ektorps centrum ej ännu är intritat på kartan och mycket av gårdsbebyggelsen ännu finns kvar i undersökningsområdet. Källa: Norrköpings kommun.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

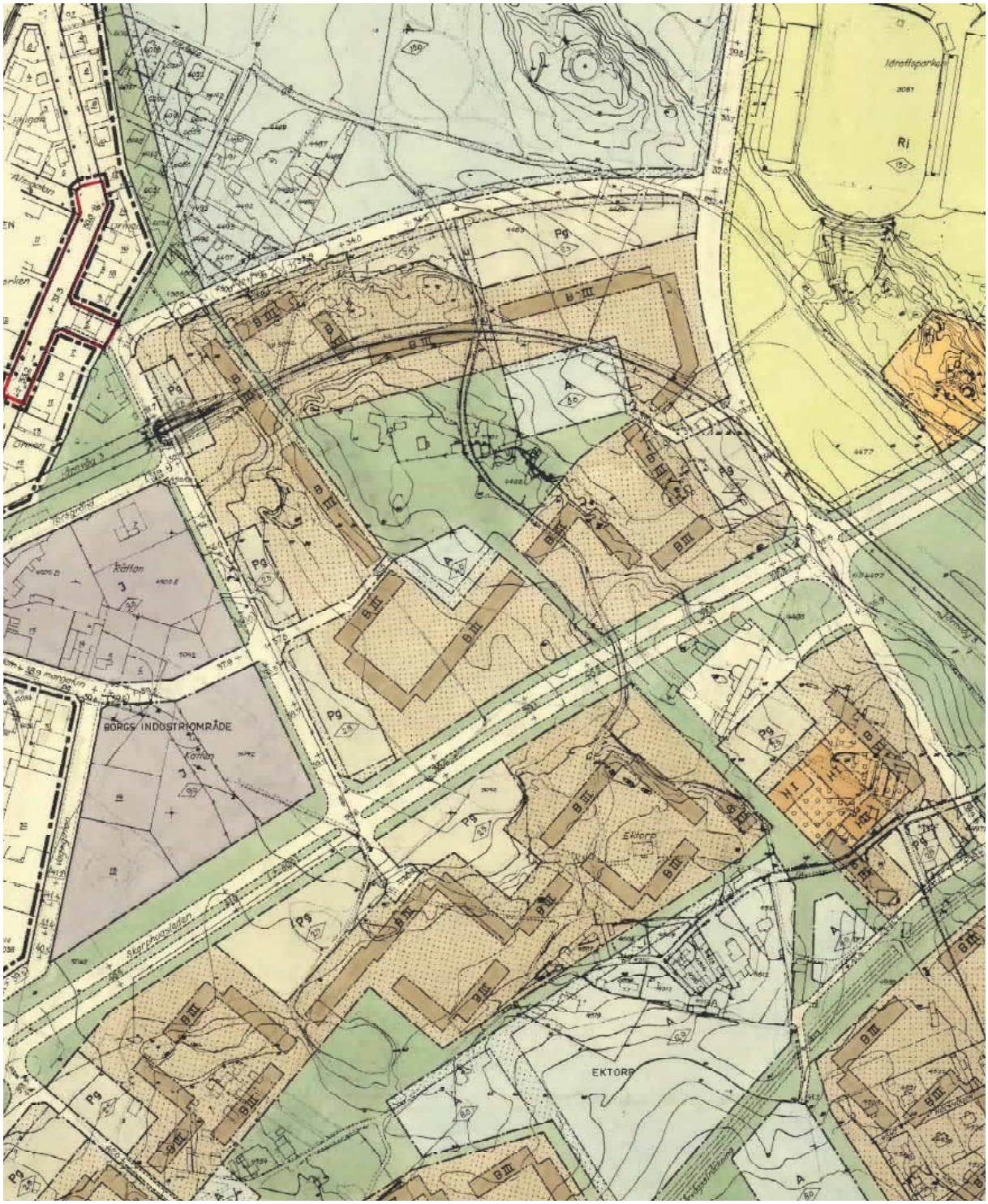

Stadsplansförslag Ektorp, 1962. Kv. Hörnan, Klubben, Kedjan och Laget är utritade norr om centrumanläggningen och Skarphagsleden. Förslaget antaget 1963. Underliggande kan man skönja äldre linjer med tågspår och bebyggelse etc. Källa: Norrköpings stadsarkiv.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

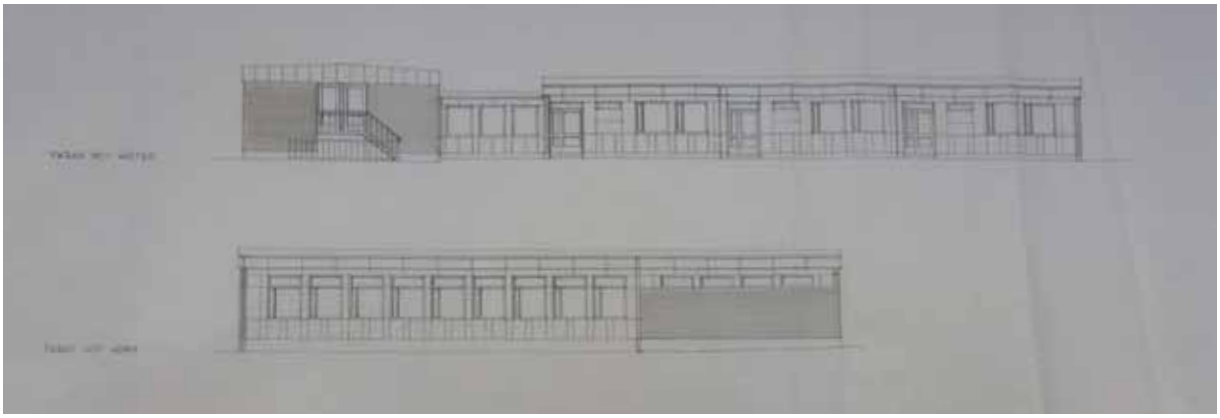

Fasadritning över Målgränds skola, Hörnan 2 ritat av Eric Ahlin 1965. Källa: Norrköpings kommun.

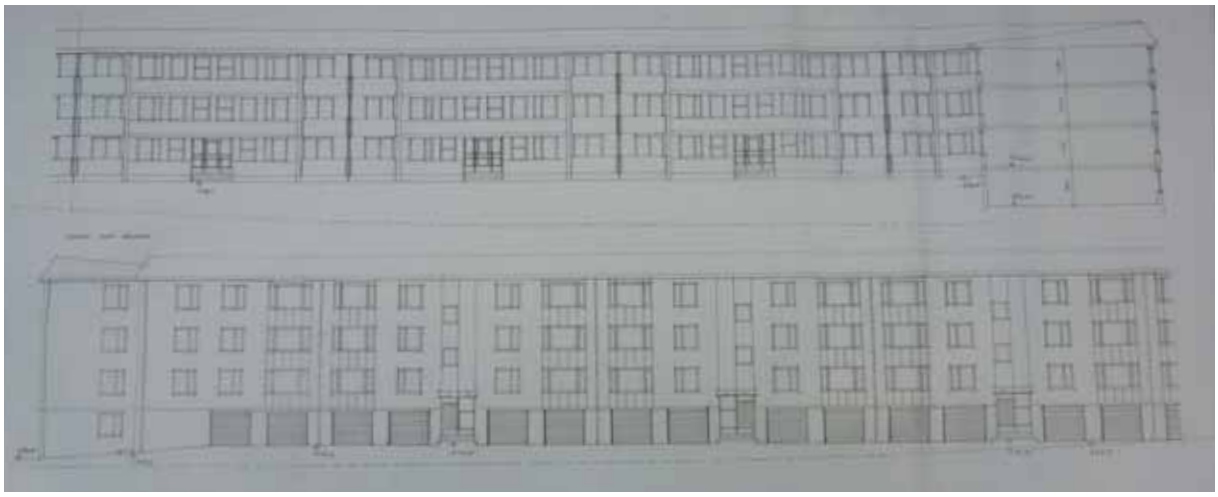

Fasadritning över hus A och B inom kv. Hörnan 3, ritat av Eric Ahlin 1964. Källa: Norrköpings kommun.

4.5 Kvarteren Kedjan, Laget, Hörnan och Klubben

Kvarteren Kedjan, Laget, Hörnan och Klubben planerades som Ektorps norra grupp, i planhandlingen beskrivs området som en ”veckad länga som omsluter ett inre, högt beläget grönområde med småskola och barninstitution. Utformningen möjliggör ett maximum av utsikt dels inåt parken och dels utöver omgivande områden, samt ett minimum av insyn”. I samband med tävlan om uterum i hyresmiljö 1963 lanserade stiftelsen Hyresbostäder som var ansvariga för kvarteren sitt koncept ”Bostadskomfort i fritidsmiljö”, kopplingen till naturen skulle vara stark och en önskan som redan fastställts i den då gällande detaljplanen att koppla samman Vrinneviskogen med Folkparken skulle tillgodoses av en ”grön vandringsled” via Ektorp och Strömsbacken.

Initiala ritningarna för byggnaderna inom kvarteren Kedjan, Laget, Hörnan och Klubben upprättades med början 1962, slutgiltiga versioner av ritningarna presenterades 1963, 64 och 65 som sedan kom att användas vid byggnationerna. Husen ritades av Eric Ahlin som hade ett nära samarbete med Stiftelsen Hyresbostäder och hade ritat flera tidigare projekt inom staden. Markplaneringen följde de nya idealen med stor grönyta inom kvarteren. Här fanns lekplatser, busk- och trädplanteringar och fria gräsytor. Områdena var öppet planerade med luftiga och stora gröna ytor mellan huskropparna för att skapa rymd och åstadkomma ett växelspel mellan slutenhet och öppenhet. Platser för rekreation, sport och lek för de boende tillsammans med en tydlig trafikseparering var av största vikt i de planeringsideal som rådde under tidsperioden.
Byggnaderna inom Kedjan, Laget, Hörnan och Klubben uppfördes under 1964 – 1966, sammanlagt 13 huskroppar med 460 lägenheter.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Fasadritning över punkthuset i kv. Hörnan 3, ritat av Eric Ahlin 1964. Arkitekturhistoriskt ligger byggnaden i brytningspunkten mellan punkthus- och skivhusbyggandet, detta avspeglas också i utformningen. Källa: Norrköpings kommun.

Fotografi av kv. Klubben med höghuset i kv. Hörnan i bakgrunden. Sedd från väst. Källa: Stadsmuseets bildarkiv.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

4.6 Historiskt kartöverlägg 1930 / 2018.

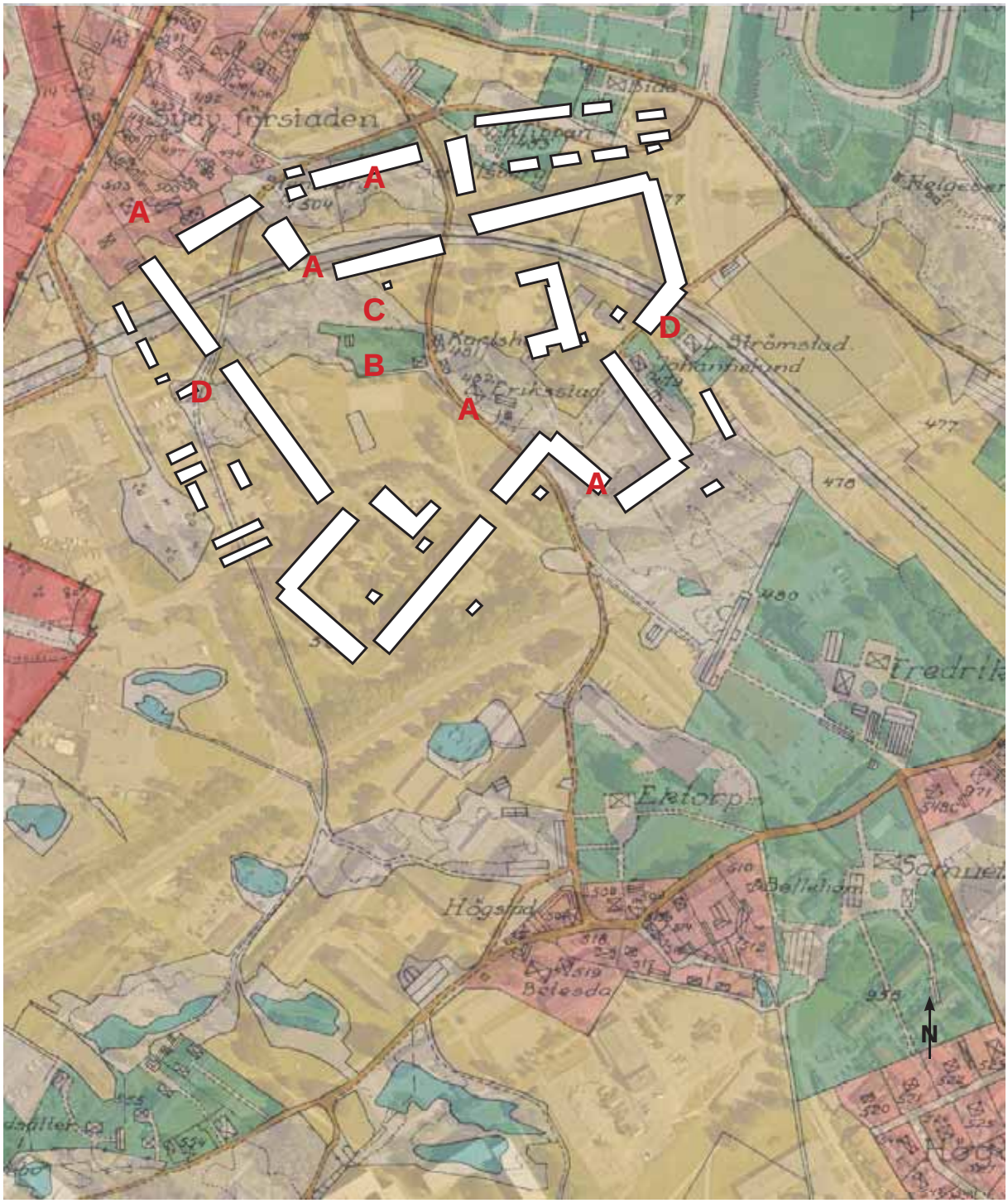

*Historiskt kartöverlägg med en karta över utredningsområdet från 1930 placerat ovanpå ett ortofoto från 2018. Byggnader inom utredningsområdet är vitmarkerade med svart kant för att underlätta orienteringen. Ljusblå fläckar representerar vattenfyllda stenbrott. Gröna ytor består av trädgård, park och/eller allmän plantering. Gula ytor är åker. Ljusare rosa ytor består av "tätare bebyggt förortsområde". Berg följs av en lätt punktad kontur och skog är försedd antingen med * eller o för respektive barr och lövträd.*

A. Berg i dagen där ingrepp syns från tidigare bebyggelseområde, järnväg etc.
B. Central höjd inom området, högsta punkten.
C. Tidigare trädgård är nu en avgränsad öppen yta med i stort sett samma former i sina avgränsningar.
D. Här tas höjningar och nivåskillnader upp av stor kvaderhuggen granit som troligen är från banvallen

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

4.7 Norrköpingsmodellen

Under 1964 slöt Hyresbostäder ett avtal med skånska cementgjuteriet med syfte att öppna en elementfabrik i Norrköping. Arne Johansson, Eric Ahlin och Bertil Wahling hade fått i uppdrag att utarbeta det elemenhusbyggande som kom att kallas ”Norrköpingsmodellen”. Fabriken invigdes 1965 och kom därefter att prägla byggandet i Norrköping i hög grad. Byggnaderna i Ektorp var bland de sista i staden som uppfördes som platsbyggen. Efter uppförandet av elementfabriken försörjde den stadens miljonprogram med gjutna betongelement och byggandet övergick i en annan fas med ett betydligt högre tempo i byggandet i Norrköping mellan 1966 och 1975.

4.8 Förändringar i området

Sedan byggnaderna uppfördes har ett antal förändringar skett till kvarteren. Däribland uppförande av garagebyggnader 1983 på tidigare parkeringsplatser i kvarterens ytterkanter. Uppförande av staket, uthus och cykelförråd inom området 1986. År 2002 uppfördes sophus. År 2006 byggdes ytterligare garagebyggnader inom kv. Hörnan och Klubben samt att 13-våningsbyggnaden inom kv Hörnan renoverades och byggdes om till seniorboende. Några fasader putsades om inom kv. Hörnet 2008. Ett antal balkonger glasades in inom samtliga kvarter 2013.

Översiktsbild av kv. Hörnan, Klubben, Laget och kedjan från 2001, taget från gamla vattentornet norr om området. Källa: Norrköpings stadsbibliotek.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

5. NÅGOT OM ARKITEKTEN BAKOM KVARTEREN

5.1 ERIC AHLIN

(Född 1915, död 1998) Arkitekt för Ektorp.
Verksam på Bostadsstyrelsen 1942 – 1945. Vann arkitekttävling för bostadsområdet Såpkullen i Norrköping och startade arkitektkontor under eget namn i Danderyd 1945. År 1947 öppnade han en filial i Norrköping med kontor på Saltängsgatan 13 i nära anslutning till stiftelsen Hyresbostäders kontor. Ritade bostadsbebyggelsen inom Såpkullen tillsammans med Bertil Ringqvist och ansvarade för helhetsgreppet då både barnträdgård (dagis) skola och andra samhällsfunktioner ritades.
Upprättade både stadsplaner och utformade bebyggelse till Ljuraområdet tillsammans med Bertil Ringqvist. Här skapades Norrköpings första bilfria bostadsområde utifrån Arkitekternas egna initiativ.
Eric Ahlin stod som arkitekt bakom majoriteten av Hageby samt hela Navestad med de prisbelönta byggnaderna guld- och silverringen som uppmärksammades redan på 1970-talet vid husens färdigställande.
Under sin senare verksamhetstid var Eric Ahlin styrelseledamot i Stiftelsen Hyresbostäders Elementfabrik i Norrköping som inrättades för effektiviserat byggande av flerfamiljshus, den sk. ”Norrköpingsmetoden”. Han var starkt delaktig till Norrköpings förnyelse under 1940, -50, -60 och 70-talen och får anses vara tongivande i planering och utformning av de ovannämnda nya stadsdelarna som skulle förse staden med bostäder. Eric Ahlin var i hög grad delaktig i utformningen av Norrköping som modern stad och majoriteten av hans bebyggelse står fortfarande på plats än idag.

Ur arkitekturhistorisk mening är det värt att notera den resa som Eric Ahlin gjorde från ett tegeldominerat bostadsbyggande med stor artistisk utformning i tegelornamentik i funktionalistiska Såpkullen och Ljura, till det mer rationaliserade Ektorp och det skifte som skedde under slutet av 1960- talet då både byggteknik och husens utformning tog en sväng mot mer storskalig bebyggelse och baserades i större utsträckning på prefabricerade element.

<u>Ytterligare projekt i urval:</u>

- Sydvästra delarna av Bagarmossen i Stockholm 1950-tal.
- Mörbyskogens bostadsområde, Danderyd 1962.
- Mörby centrum, Danderyd.
- Geten 24, Stockholm 1963
- Mimer 5 & 7 för Stockholms högskola, 1963-65.
- Stadshuset i Nynäshamn.

Eric Ahlin till vänster, Bertil Ringqvist till höger. stående över en plankarta av Ljuraområdet.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

6. KARAKTÄRISERING ÖVERSIKTSNIVÅ

Förklaring översiktsnivå

För att ge den kulturhistoriska studien ett helhetsperspektiv karaktäriseras landskapet här på en översiktsnivå. Beskrivningen sträcker sig utanför den rumsliga avgränsningen av studien och innefattar hela området Ektorp

Beskrivning

Ektorp är ett exempel på bebyggelse som uppfördes i flera etapper där byggandet i de tre olika delområdena förestods av olika aktörer. Området i norr som är föremål för undersökningen uppfördes av stiftelsen Hyresbostäder. De södra byggnadskropparna med ljusa tak uppfördes av Riksbyggen, de centrala byggnaderna av privata aktörer från staden och de sydöstra delarna bebyggdes av HSB. På så vis har området Ektorp fått vitt skilda karaktärer och olika gestaltningar men med ett gemensamt planförslag vilket reglerat bebyggelsen till att ändå ha en liknande utformning. Detta är särskilt tydligt vad gäller byggnadshöjd, längder, bredder och generella volymer på byggnadskropparna som skapar ett i stort sett sammanhållet område.
Det är ett gemensamt drag för Ektorps 1960-talsområden att husen ligger omgivna av stora grönytor och band av grönska och gräsmattor. Husen är placerade för att minimera skuggning av både varandra och de gröna miljöerna som finns centralt i varje delområde. Dessa områdesparker är mer eller mindre omfattande och har i sydost en väldigt liten sammanhållande yta i jämförelse med parken i det norra området. I den norra delen är gränser mellan kvartersmarken och de gemensamma grönytorna otydlig då

Hela Ektorp med omgivande bebyggelse, bland annat Borgs industriområde i väst, Kneippen i nordväst, Såpkullen i öst. Jämför med plankarta på s. 16. Ortofoto 2015. Källa: Norrköpngs kommun.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

ett ihållande storkvarter bildas av de olika fastigheterna. De centrala och södra bebyggelseområdena har en mer sluten gårdskaraktär med mindre kvartersformer. På så vis blir Ektorp söder om Skarphagsleden betydligt tätare bebyggt än undersökningsområdet norr om Skarphagsleden.
Ektorps södra del har fortfarande spår efter den egnahems-stad som låg på platsen för Högalund, där mer småskalig bebyggelse syns på kartan. Här pågick en bitter strid i över tio år mellan boende i egnahems-området och Norrköpings kommun samt exploatörer. Kring 1980 revs till slut byggnaderna och nästan femton år efter att Ektorp bebyggdes med storskaliga flerfamiljshus kunde Högalund exploateras, men då ej med korresponderande lamellhus, utan småskaligare radhus i två till tre våningar. Här har bebyggelsen fått en betydligt tätare karaktär och skiljer sig kraftigt från befintliga 1960-tals-områden.

I Ektorp syns det tydligt, både på översiktlig- och detaljerad nivå hur både idén om det bilburna samhället men även gångtrafikantens och kollektivtrafikresenärens behov har tagits i beaktande vid planeringen. Ringvägarna som löper runt områdena har gjort det möjligt att trafikseparera men samtidigt ha parkeringar i direkt anslutning till flertalet av husen.
Centrumanläggningen markeras tydligt av det stora centrala punkthuset medan själva centrumanläggningen är mycket låg och placerad i återvändsläge. Den tidigare ansenliga parkeringsplatsen har bebyggts med en mataffär som idag skymmer centrumet från norr. Gångvägar från både norr, söder och väster leder till centrumet och samtliga områden möts här. Även den centralt belägna Ektorpskolan ligger i anslutning till centrumanläggningen. Skolans centrala placering i Ektorp har medfört begränsad tillgänglighet då biltrafiken leds runt området i större ringvägar. Områdesplanen vid anläggandet var att gångtrafik skulle vara det huvudsakliga medlet att ta sig fram på inom området och att parkering skulle ske i utkanten. Dagens biltrafik mot skolan och den närbelägna förskolan söder om Ektorpsskolan gör att vägarna kan upplevas som underdimensionerade.

Ektorpscentrum till höger. Höga punkthuset till vänster och kv. Ledjan och Laget i bakgrunden samt höghuset på kv. Hörnan. 1970-tal. Källa: Gustav Östmans fotosamling, Norrköpings stadsarkiv.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

7. KARAKTÄRISERING LOKALNIVÅ

Förklaring

Det norra storkvarteret studeras för att undersöka förhållandet mellan topografin, markplaneringen och byggnaderna.

Beskrivning

KEDJAN 1, LAGET 1 , KLUBBEN 1 & 2, HÖRNAN 3 & 4.

Kvarteren är placerade i Ektorps norra del och bildar effektivt ett storkvarter med en egen ringväg som utgörs av Idrottsgatan, Fotbollsgatan och Ektorpsgatan. Samtliga husvolymer ligger i storkvarterets ytterkanter och omges på båda sidor av väl tilltagna grönytor, gräsmattor och perifera buskage. Kvartersmarken är öppen mot norr, väst och öst men sluten emot Skarphagsleden i söder. I anslutning till dessa tre öppna omringande vägar finns kvarterets infarter samt parkeringsplatser och garagelängor. Bebyggelsen utgörs av trevånings lamellhus som i sin placering getts orientering något förskjuten mot nordost och nordväst, alltså inte helt räta placeringar i väderssträcken för att tillåta bästa möjliga solexponering. Byggnadskropparna är långa och de husen som ligger längs med ringvägen i norr, öster och väster har fått garagerum i suterrängplan. Huskropparna bildar därför en tydlig rygg, en fasad mot gaturummen och en motsvarande fasad mot den centrala parken. Detta präglar samtliga hus som i utformningen är mycket lika.

Hela området för undersökningen bildar ett storkvarter med en tydlig utsida och insida. samtliga lamellhus i områdets kanter har en liknande utformning mot utsidan respektive insidan.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Norrsidan av byggnaden på Hammargatan 5 - 11. Garageportarna öppnar sig åt norr och entréerna är små och slutna. Denna sida av byggnaden signalerar starkt en yttersida med tydlig karaktär av traffikdiffrentiering. Samtliga fasadelement, fönster dörrar och även puts och färgsättning uppskattas vara ursprungliga.

Hussida in mot storkvarteret inom kv. Hörnan 3. Balkonger, tegelband och plåtdetaljer mellan fönster. Den insänkta större entrén och balkongerna in mot parken signalerar en tydlig insida.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Gavelparti inom kv. Hörnan 3. Tegel kring fönster i mitten. Puts till vänster, ballastskivor till höger. Till höger syns naket berg som sluttar kraftigt mot norr.

Lamellhus i kv. Hörnan 3. Punkthuset i bakgrunden.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Eftersom att storkvarteret har sin högsta punkt i mitten av parken blir det naturligt att suterränghusen har en lägre nivå ut mot områdets kanter. Detta avspeglas även på de dubbla entréer som samtliga hus har där en mindre dörr ligger lätt insänkt i en nisch mot områdets ytterkanter, och en djupare insänkt entré med glaspartier och större portar finns på park-sidan av byggnaderna. Vid en första anblick tror man lätt att samtliga byggnader är identiska, och att de även är likadana på samtliga sidor, men variationen är större än vad ögat först uppfattar. Det effektiva arbetet med kontrasterande fasadmaterial som fasadtegel, puts, ballastskivor och plåtdetaljer skapar en stor variation. Varje hus har olika färgsättning på plåtdetaljerna åt olika håll, gavlarna har i regel vita plåtar, medan ytterkanterna är gula och insidorna mot parken har gjorts gröna. Ytterkanterna har ett markplan klätt med det karaktäristiskt röda teglet och därefter följer tre våningsplan med ljust beige puts. Fasadytorna har insänkta nischer vid entréer och trappuppgångar och utkragande burspråk om vartannat. Huskropparnas gavlar är dels täckta med naket tegel som omger fönstersättningen och dels av betongskivor med frilagd vit kvartsballast.
Mot parksidorna på husen är fasaden klädd med horisontella band av tegel som bara bryts av fönster och dekorativa fasadplåtar. Mot innergårdarna finns insänkta balkonger som har en barriär av ljus gjuten betong med triglyph-estetik. På somliga byggnader är denna triglyph tre ränder i betong, och på andra består det av tre ränder av barlagd kvartsballast.

Entréparti i kv. Kedjan, djupt insänkt och klädd med tegel. Dörr av rostfritt stål och glas samt trädetaljer.

Endast punkthuskroppen inom Hörnan 3 skiljer sig nämnvärt med sina 12 plan och kraftigt accentuerande verkan. Byggnaden präglas idag av en balkongestetik då byggnadens fasader i stort sett omges av balkonger på samtliga fyra sidor, både öppna och inglasade. Två fria fasadband bildas på sydvästra sidan medan nordöst-sidan har en större frilagd ljus fasadyta. Centralt genomskjutande i byggnaden står en utskjutande, smalare skiva som idag är svartmålad. En lätt indragen takvåning kröner byggnaden med ett cirkulärt fönster mot sydväst. Entré sker från sydvästsidan och byggnaden har två centralt placerade hissar och ett enkelt trapphus för utrymning. I norr står huset på en sockel av större kvaderhuggna stenblock som både hänvisar till och troligen kommer från den tidigare banvallen på platsen.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Höghusbyggnaden i kv. Hörnan 3. I förgrunden syns en del av den sparade bergshöjden som ligger söder om höghuset.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Marken runt husen utgörs ömsom av ett väl tuktat gräslandskap och ömsom av synliga berghällar i varierande storlekar som har lämnats obevuxna för att ge karaktär åt området. Själva parkestetiken signalerar den fritidsmiljö som hyresbostäder utlovade i presentationen av området. Parkens höjdnivåer och växelverkan mellan plana ytor, kullar och sänkor samt sluttningen åt öster tillsammans med trädplanteringarna gör att man knappt ser de övriga skivhusen tvärs över parken. Detta utfördes som ett medvetet grepp i den sammanhållna planen där även balkonger och de stora entréerna finns på parksidan och i fler fall är fria in mot den centrala parken. Planteringarna utgörs av solitära träd längs gångvägar, en trädring av rönnoxel/finnoxel i parken samt häckplanteringar och enstaka bevarad växtlighet från den tidigare bebyggelsen vid den centrala högplatån. De olika kvarteren har ett visst artfokus som märks på så vis att kv. Kedjan har en överrepresentation av Lönn, i kv. Laget finns flertalet björkar och rönnar, inom kv. Klubben finns mest lönn och längs fotbollsgatan i norr sträcker sig en rad av Kastanjer. Växtligheten har i många fall givits en väldigt medveten slumpmässig placering vilket gör att de inte känns naturlig placerade alls. Inom området finns flertalet lekplatser, sandlådor, fotbolls-, landhockey- och basketplaner i anslutning till kvarteren. Utemiljön spelar en stor roll i att hålla isär bebyggelsen och skapa en känsla av att man inte befinner sig inom miljonprojektsområden.

Vägarna delar sig från söder och går mot norr, in mot parken.

Lägre lamellhus i fonden, höghuset i bakgrunden och utplacerade solitärer kring naket berg i parkens norra del.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

På den centrala högplatån finns gräsfält, fotbollsplan och bortom den rester av den äldre trädgården.

Viktiga stråk: Gångvägen i nord-sydlig riktning, genom kv. Hörnan 3, 4 mot Ektorp centrum samt mellan kv. Klubben och Hörnan mot Ektorp centrum. Trafikseparerade stråk på kvarterens insida är tydligt avskärmade mot kvarterens utsida.

Viktiga siktlinjer: Huskropparna har placerats så att fria siktlinjer skapats genom kv. Klubben mot punkthuset. Fri sikt över den öppna platån. Även siktlinjer från kv. Hörnan mot punkthuset i väst.

Gångvägen söder ut mot Ektorp centrum.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

LAGET 1, HÖRNAN 2.

Dessa två kvarter är mer centralt placerade inom bostadsbebyggelsens krans. Båda fastigheterna är bebyggda med service- och samhällsbärande byggnader med en mycket anpassad och välavvägd byggnadsutformning. Båda husen uppfördes i samband med det övriga området och ritades också av samma arkitekt. Flera konstruktiva element går igen i dessa fasader, speciellt tvätthusbyggnaden inom kv. Laget 1 som försörjde hela bostadsområdet med tvättstugor. Allt från fönsterpartier, entréer och tegelfasader till takkonstruktion och plåtdetaljer som korresponderar med bostadsbebyggelsen finns i denna enplansbyggnad.
Skolan i kv. Hörnan 2 har en låg profil i landskapet och är placerad nedanför sluttningen i östra delen av den centrala parken. Även denna volym ritades av Eric Ahlin. Byggnaden är ett enplanshus med ett nästan platt tak. Stora glaspartier med typisk 60-tals prägel släpper in rikligt med ljus och ger goda utblicksmöjligheter. Dessa stora fönster har sido- och överlufter och är placerade mot norr och öst för att ge ljus i början och i slutet av dagen och på så vis skapa en jämn ljusfördelning under dagen. Skolgården är belägen i söder och väster för att ge ljus vid lunch och eftermiddag då raster normalt hålls och ett varmare mikroklimat bildas inom ytan. Man har troligen arbetat medvetet med att avskärma skolgården något från bostadsbebyggelsen för att undvika onödigt höga ljudnivåer och skapa en distinkt skillnad mellan hem och i skola för de barn som bör ha bott i området. Byggnaden har rikt förekommande tegelfasader med eternitdetaljer i grått och mörkrött mot norr och öster vid de öppnare glaspartierna. Byggnadens entréer ligger främst i väst mot skolgården. Här öppnar sig gården som en plan och knyter an till den centrala parken där endast en backe med öppna fält, buskar och träd finns framför skolan. Söder om skolan har kompletterande lokaler uppförts i tegel med en betydligt modernare karaktär. Huset har tegelfasader med tegelfärgad lockpanel i gavlar och även tegeltak.

Utsikten från tvätthuset över den centrala parkanläggningen. Tvätthusets centrala placering gör att onödigt promenerande över andra fastigheter minimeras.

Viktiga siktlinjer: Både skolan och tvätthuset har placerats med entréer och skolgård in mot parken. I skolans fall skapar det en öppen yta och förlängd skolgård i naturmiljö samt en känsla av separation mellan bostad och skolmiljö. I fallet av tvättstugan representerar den mot parken vändande entrén att ingen behöver beträda någon annans innergård för att ta sig till tvättstugan och således inte störa kvarterens gårdar med korsande gångtrafik.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

8. KARAKTÄRISERING DETALJNIVÅ

Förklaring detaljnivå

I följande avsnitt beskrivs och karaktäriseras de byggnader och grönområden som ingått i inventeringen. Resultatet redovisas schematiskt i två tabeller; den första ger en översiktlig beskrivning av anläggningen, dess placering, när och vem som ritat samt en sammanställning av värdebärande karaktärsdrag. Den andra tabellen beskriver anläggningens utmärkande materiella och tekniska egenskaper.

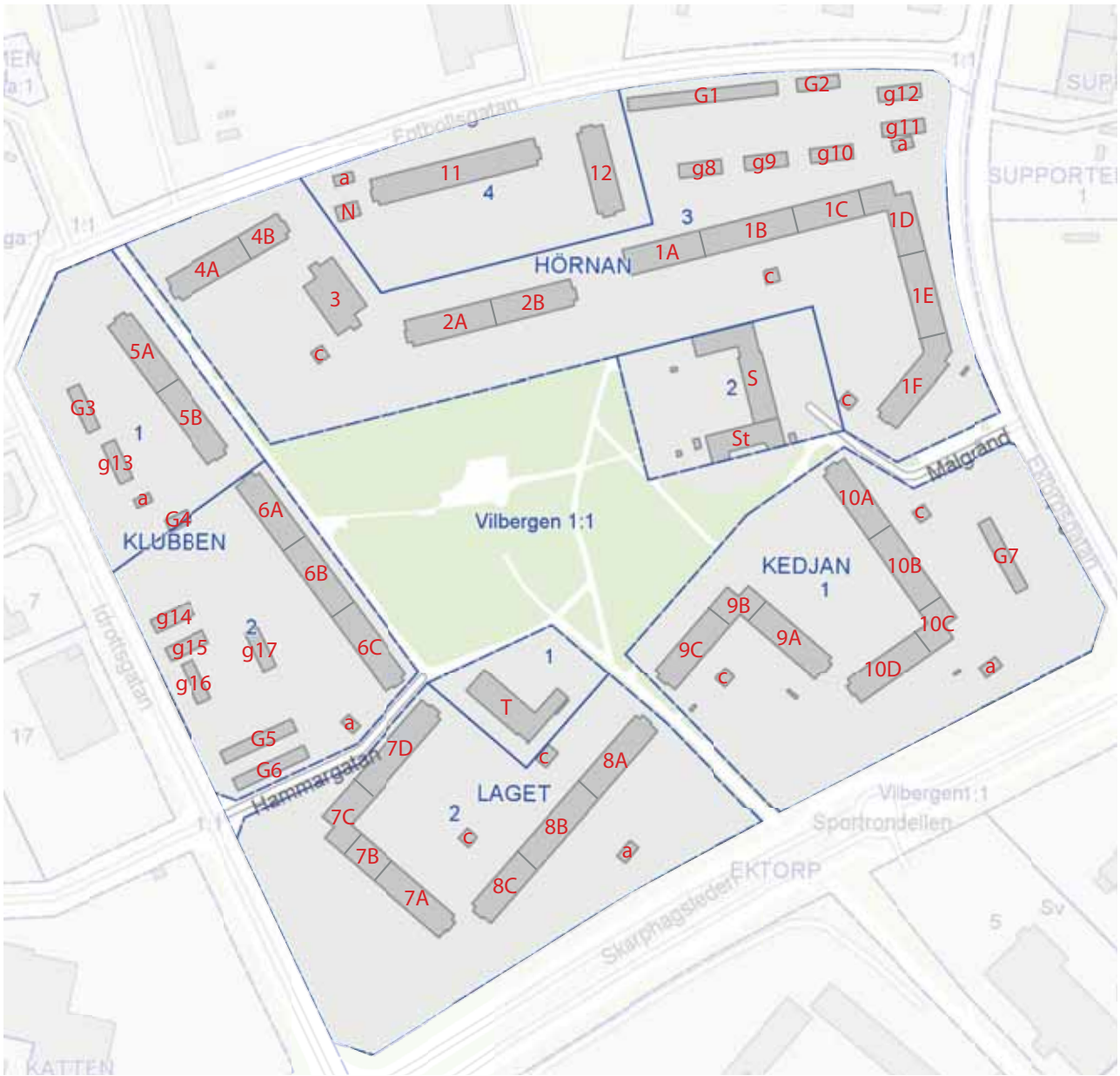

Översikt av fastigheter och enskilda byggnader inom undersökningsområdet. Varje byggnad har fått den nummer- och sifferkod som de givits vid ritningsuppförandet. Varje enskilt nummer utgör en byggnad, och bokstaven är en byggnadsdel, ex. 1A-1F är en och samma byggnad, men de olika delarna kan ha skilda karaktärer och benämns därför olika. Byggnader märkt med stora G är de äldre garagelängorna medan lilla g är de nyare garagen. N står för nätstation, S för skola och St för skola-tillbyggnad. T markerar tvätthuset, c markerar cykelhus och a står för avfallsstationer.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

HUSTYP: LAMELLHUS TYP A

Placering (kvarter):	1A, B, C, 4 A & B, 7 C & D, 10 A & B, 11 och 12. Befintliga i Kv. Hörnan, Laget och kedjan.
Arkitekt / byggherre:	Eric Ahlin / Stiftelsen Hyresbostäder
Ritat (år):	1962-66
Sammanfattande beskrivning:	Lamellhus i tre våningar med garage i suterräng. Uppförd med stomme av betong, fasadtegel och putsad grund för att likna element. Dekorativa fasadplåtar och valmat pulpettak av bandfalsad plåt.
Antal byggnader:	6 st
Funktion:	Flerfamiljsbostad
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	Värdefull bebyggelse enligt kriterier i Boverkets BFS 2016:6. Följande karaktärsdrag är värdebärande för byggnaden: • Ovanlig takkonstruktion • Putsade fasader med inslag av tegel, dekorativa plåtar och frilagda ballastskivor • Balkongfronter av betong med friliggande band av ballast. • Bandputsad grund som vill efterlikna betongelement. • Glasbetong i grund. • Ursprungliga fönster med räfflad aluminiumprofil och vädringsluft • Entréer på suterrängsida insänkt i grund nisch som har skuggande effekt. Dörr av exotiskt ädellövträ, bakelithandtag och korresponderande lampa och nummerskylt. • Entréer på insida av byggnadskroppen av försänkt karaktär, partier av glas, rostfritt stål och ädellövträd • Formgivna handtag av ädellövträ och / eller blått glas. • Trappuppgångarnas interiör med tegelestetik, marmor och terrazzogolv, trappor och trappräcken. • Fjäderbelastad takskjutport med korrugerad plåtyta till garage i suterräng. • Ursprungliga element, brytare och detaljer i garage.
Övriga kommentarer:	Hus 1A, B och C är putslagade och ommålade. Otroligt mycket är i övrigt bevarat och aldrig ändrat sedan uppförandet.

Norrfasaden på hus 4, insänkta nischer för entréer, burspråk klädda med plåt, nedersta våning med fasadtegel och fönster med aluminiumprofil och vädringsluft.

Garageport på hus 10B i originalutförande. Notera utstickande aluminiumtak över port.

Entréparti på suterrängsida av byggnaden i hus 10C. Dörr av ädellövträ och glasruta med handtag av bakelit.

Tegelparti, grund och betongskiva med frilagd kvarts-ballast.

Grunden har fått en lodrät bandrustik som gör att det liknar mindre element, medan det i själva verket är en platsgjuten grund med putsade ytor. Här på hus 11 har marken sjunkit undan och blottar putsslutet som normalt sett inte syns.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTSBESKRIVNING

Tak:	Valmat pulpettak täckt med bandfalsad ljus aluminiumplåt
Stomme och fasadbeklädnad:	Platsgjuten betonggrund, troligen murad stomme i lättbetong. Grundplan täckt med fasadtegel mot suterräng-sida och puts ovan, fasadtegel, puts och ballastskivor på gavlar. Horisontella tegelband mot byggnads in-sida med dekorativa plåtar som har en glaserad karaktär. Balkongfronter i betong med triglyphestetik där frilagda band av ballast har en dekorativ verkan.
Fönster/Dörrar:	Träbågar och karmstycken med täckande, räfflad aluminiumprofil utåt. Många fönster har karaktäristisk vädringsluft. Även enluftsfönster med aluminiumprofil finns och burspråk mot suterräng-sidan av byggnaderna. Sutterrängsidans dörrar är av ädellövträ med smalt vertikalt glasparti, stående panel-liknande band, fotplåt och klassiskt 60-talshandtag med bakelitgrepp. Dörrar omges av släthuggna granitstensplattor. Entréer på byggnadens motstående sida är belägna en halvtrappa upp, insänkta i byggnadskroppen. Utsidan har en trappa och markbeläggning av granit. Entréparti av rostfria stålprofiler, glas och ädellövträdetaljer. Handtag finns av varierande karaktär men de ursprungliga består av korresponderande ädellövträ och/ eller blått glas. Här finns även ljusknapp för trappuppgången.
Färgsättning:	Putsade ytor är ljust beiga / brutet vita. Ljusare vitt på fasadrenoverade hus. Putsade nischer har samma färg som fasaden, på fasadrenoverade hus har nischerna målats svarta. Grund i halvgrov naturgrå puts, fasadrenoverade hus har en jämn ljusare blågrå ton. Rött fasadtegel. Plåtklädda fasadelement är i regel gula till gulbruna mot suterräng-sidan, vita mot gavlar och mörkt gröna mot områdets insida. På fasadrenoverade hus har plåtar mot suterrängsidan givits samma grå-blå nyans som grunden. Fönster har nakna aluminiumprofiler. Dörrar av rödskiftande träslag och rostfritt stål / glas och grå granitomfattning. Garageportar är ursprungligen mörkt gröna, ommålade portar har samma grå färg som målad grund. Taken är mycket ljusa, omålade bandfalsade plåtar. Balkongfrontar är genomfärgade vita i betongen, fasadrenoverade byggnader har gråmålade balkongfrontar.
Övriga detaljer:	Ursprunglig belysning vid suterräng-entréer, nummerskyltar. Lätt utstickande aluminiumtak över garageportar. Glasbetongelement delvis bytta där behov uppstått. På somliga byggnader finns upp till tre olika glasbetongelement i samma fönsteröppning (ex. 4B). Senare tillförda handledare av trä mot suterrängsidan och sporadiskt förekommande av stål mot insidan. Trapphusentréer har tegelfasader med ursprunglig monteringsyta för anslagstavla markerad. Trappa och golv av terazzo, handledare av svartmålat stål.

Typbild av lamellhusen sedd från innergården. Horisontella tegelband och avdelande fönster-och-plåt partier. både till höger och vänster syns balkonger indragna innanför fasadlivet.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Glasbetongblock i grunden. Här tre olika typer i hus 4. De glasbetongen till vänster är de äldsta i konstruktionen.

Träbågar med yttre aluminiumprofil och karaktäristisk vädringsluft.

Gavelsida med tegel, plåtar, puts till vänster och ballast-skivor åt höger i bild.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Terrazzo-trappor med uppstickande kanter invändigt i trapphus

Trähandtag av ädellövträ

Dörrhandtag av blått glas.

Entré i hus 10C mot innergården. Golvet är belagt med marmor och väggar är tegelklädda både in och utvändigt.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

HUSTYP: LAMELLHUS, TYP B

Placering:	1D, E, F, 5 A & B, 6 A, B, C, 7A & B, 8A, B, C, 10C & D.
Arkitekt / Byggherre:	Eric Ahlin / Stiftelsen Hyresbostäder
Ritat:	1962-65
Sammanfattande beskrivning:	Lamellhus i tre våningar med källarvåning i suterräng. Uppförd med stomme av betong, fasadtegel och putsad grund för att likna element. Dekorativa fasadplåtar och valmat pulpettak av bandfalsad plåt.
Antal byggnader:	6 st
Funktion:	Flerbostadshus.
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	Värdefull bebyggelse enligt kriterier i Boverkets BFS 2016:6. Följande karaktärsdrag är värdebärande för byggnaden: • Ovanlig takkonstruktion • Putsade fasader med inslag av tegel, dekorativa plåtar och frilagda ballastskivor • Balkongfronter av betong med friliggande band av ballast. • Bandputsad grund som vill efterlikna betongelement. • Glasbetong i grund. • Ursprungliga fönster med räfflad aluminiumprofil och vädringsluft • Franska balkonger i suterrängplan • Entréer på suterrängsida insänkt i grund nisch som har skuggande effekt. Dörr av exotiskt ädellövträ, bakelithandtag och korresponderande lampa och nummerskylt. • Entréer på insida av byggnadskroppen av försänkt karaktär, partier av glas, rostfritt stål och ädellövträd • Formgivna handtag av ädellövträ och / eller blått glas. • Trappuppgångarnas interiör med tegelestetik, marmor och terrazzogolv, trappor och trappräcken. • Ursprungliga element, brytare och detaljer i garage.
Övriga kommentarer	Hus 1D, E och F har målats om utvändigt och putslagats. I hus 5A och B har portar och fönster bytts helt samt fasadlagning och omfattande måleriarbete under 2018. I hus 6 A, B och C är byte av dörrar och fönster pågående (2018-11-13).

Gavel av suterränghus 7A.

Västra fasaden av hus 7, suterrängplan i tegel.

Sydöstra fasaden av hus 1F, suterränghus med bevarade franska balkonger.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Entrépartier är i det närmaste likadana i samtliga uppgångar oavsett hustyp.

Balkongfront med triglyphestetik av frilagd ballast på hus 5A.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTSBESKRIVNING

Tak:	Valmat pulpettak täckt med bandfalsad ljus aluminiumplåt
Stomme och fasadbeklädnad:	Platsgjuten betonggrund, troligen murad stomme i lättbetong. Grundplan täckt med fasadtegel mot suterräng-sida och puts ovan, fasadtegel, puts och ballastskivor på gavlar. Horisontella tegelband mot byggnads in-sida med dekorativa plåtar som har en glaserad karaktär. Balkongfronter i betong med triglyphestetik där frilagda band av ballast har en dekorativ verkan.
Fönster/Dörrar:	Träbågar och karmstycken med täckande, räfflad aluminiumprofil utåt. Många fönster har karaktäristisk vädringsluft. Även enluftsfönster med aluminiumprofil finns och burspråk mot suterräng-sidan av byggnaderna. Sutterrängsidans dörrar är av ädellövträ med smalt vertikalt glasparti, stående panel-liknande band, fotplåt och klassiskt 60-talshandtag med bakelitgrepp. Dörrar omges av släthuggna granitstensplattor. Entréer på byggnadens motstående sida är belägna en halvtrappa upp, insänkta i byggnadskroppen. Utsidan har en trappa och markbeläggning av granit. Entréparti av rostfria stålprofiler, glas och ädellövträdetaljer. Handtag finns av varierande karaktär men de ursprungliga består av korresponderande ädellövträ och/ eller blått glas. Här finns även ljusknapp för trappuppgången.
Färgsättning:	Putsade ytor är ljust beiga / brutet vita. Ljusare vitt på fasadrenoverade hus. Putsade nischer har samma färg som fasaden, på fasadrenoverade hus har nischerna målats svarta. Grund av halvgrov naturgrå puts, fasadrenoverade hus har en jämn ljusare blågrå ton. Rött fasadtegel. Plåtklädda fasadelement är i regel gula till gulbruna mot suterräng-sidan, vita mot gavlar och mörkt gröna mot områdets insida. På fasadrenoverade hus har plåtar mot suterrängsidan givits samma grå-blå nyans som grunden. Fönster har nakna aluminiumprofiler. Dörrar av rödskiftande träslag och rostfritt stål / glas och grå granitomfattning. Garageportar är ursprungligen mörkt gröna, ommålade portar har samma grå färg som målad grund. Taken är mycket ljusa, omålade bandfalsade plåtar. Balkongfrontar är genomfärgade vita i betongen, fasadrenoverade byggnader har gråmålade balkongfrontar.
Övriga detaljer:	Ursprunglig belysning vid suterräng-entréer, nummerskyltar. Lätt utstickande aluminiumtak över suterrängentréer. Glasbetongelement delvis bytta där behov uppstått. Senare tillförda handledare av trä mot suterrängsidan och sporadiskt förekommande av stål mot insidan. Trapphusentréer har tegelfasader med ursprunglig monteringsyta för anslagstavla markerad. Trappa och golv av terazzo, handledare av svartmålat stål.

Ingång från yttersidan i hus 1, kv. hörnan. Ommålad nisch, betsad dörr.

Ursprunglig entréport på hus 10C kv. Kedjan 1.

Utbytt entreport på hus 5B i kv. Klubben 1.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Hörnentré i hus 7, grundplan med fasadtegel.

Entré och front av suterränghus 8 i kv. Laget.

Fönster på suterrängsidan av hus 8, ursprunglig aluminiumprofil.

Burspråk på hus 8. Under syns fasadtegel och aluminiumtaket som finns på husen med garage saknas här.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

HUSTYP: LAMELLHUS, TYP C

Placering:	2 A & B, 9 A, B, C
Arkitekt / Byggherre:	Eric Ahlin / Stiftelsen Hyresbostäder
Ritat:	1962-65
Sammanfattande beskrivning:	Lamellhus i tre våningar med källarvåning. Uppförd med stomme av betong, fasadtegel och putsad grund för att likna element. Dekorativa fasadplåtar och valmat pulpettak av bandfalsad plåt.
Antal byggnader:	2 st
Funktion:	Flerbostadshus.
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	Värdefull bebyggelse enligt kriterier i Boverkets BFS 2016:6. Följande karaktärsdrag är värdebärande för byggnaden: • Ovanlig takkonstruktion • Putsade fasader med inslag av tegel, dekorativa plåtar och frilagda ballastskivor • Balkongfronter av betong med friliggande band av ballast. • Bandputsad grund som vill efterlikna betongelement. • Glasbetong i grund. • Ursprungliga fönster med räfflad aluminiumprofil och vädringsluft • Lätt insänkt entré på byggnaders ”utsida” i grund nisch som har skuggande effekt. Dörr av exotiskt ädellövträ, bakelithandtag och korresponderande lampa och nummerskylt. • Entréer på insida av byggnadskroppen av försänkt karaktär, partier av glas, rostfritt stål och ädellövträd • Formgivna handtag av ädellövträ och / eller blått glas. • Trappuppgångarnas interiör med tegelestetik, marmor och terrazzogolv, trappor och trappräcken. • Ursprungliga element, brytare och detaljer.
Övriga kommentarer	Uteplatser har uppförts mot södra fasaden av hus 2 inom kv. Hörnan 3. Likadana uteplatser uppförda på norra fasaden av hus 9 inom kv. Kedjan, dvs. i båda fall in mot parken. Av vitmålad panel. Övriga detaljer och konstruktion inklusive fönster och dörrar ursprungliga.

Norrsidan av hus 2 inom kv. Hörnan 3. Här finns inget fasadtegel och inget suterrängplan. Ursprungliga entréer, burspråk, fönster och entrétak.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Västgaveln av hus 2 inom kv. Hörnan 3. Puts till vänster, tegel i mitten och ballastskivor till höger.

Ursprunglig markanslutning i västra hörnet, hus 9 kv. kedjan

Glasbetong i hus 9. Kv. Kedjan.

Syd och västsida av hus 2 inom kv Hörnan 3.Motbyggda terasser.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTSBESKRIVNING

Tak:	Valmat pulpettak täckt med bandfalsad ljus aluminiumplåt
Stomme och fasadbeklädnad:	Platsgjuten betonggrund, troligen murad stomme i lättbetong. Fasaden mot byggnadernas ”yttersidor” helt täckta av puts och fasadplåtar. Fasadtegel, puts och ballastskivor på gavlar. Horisontella tegelband mot byggnads in-sida med dekorativa plåtar som har en glaserad karaktär. Balkongfronter i betong med triglyphestetik där frilagda band av ballast har en dekorativ verkan.
Fönster/Dörrar:	Träbågar och karmstycken med täckande, räfflad aluminiumprofil utåt. Många fönster har karaktäristisk vädringsluft. Även enluftsfönster med aluminiumprofil och burspråk mot ”utsidan” av byggnaderna. ”utsidans” dörrar är av ädellövträ med smalt vertikalt glasparti, stående panel-liknande band, fotplåt och klassiskt 60-talshandtag med bakelitgrepp. Dörrar omges av släthuggna granitstensplattor. Över dörrar finns litet utskjutande aluminiumtak. Entréer på byggnadens motstående sida är belägna en halvtrappa upp, insänkta i byggnadskroppen. Utsidan har en trappa och markbeläggning av granit. Entréparti av rostfria stålprofiler, glas och ädellövträdetaljer. Handtag finns av varierande karaktär men de ursprungliga består av korresponderande ädellövträ och/ eller blått glas. Här finns även ljusknapp för trappuppgången.
Färgsättning:	Putsade ytor är ljust beiga / brutet vita. Putsade nischer har samma färg som fasaden. Grund av halvgrov naturgrå puts. Rött fasadtegel. Plåtklädda fasadelement är i regel gula till gulbruna mot ”utsidan” i burspråk, vita mot gavlar och mörkt gröna mot områdets insida. Fönster har nakna aluminiumprofiler. Dörrar av rödskiftande träslag och rostfritt stål /glas och grå granitomfattning. Taken är mycket ljusa, omålade bandfalsade plåtar. Balkongfrontar är genomfärgade vita i betongen.
Övriga detaljer:	Ursprunglig belysning vid entréer mot utsidor, nummerskyltar. Lätt utstickande aluminiumtak över entréer. Ursprunglig markanslutning med gjutjärnsrör från stuprännor. Trapphusentréer har tegelfasader med ursprunglig monteringsyta för anslagstavla markerad. Trappa och golv av terazzo, handledare av svartmålat stål.

Entrénisch mot söder i hus 9.

Södra sidan av hus 9, Kv. Kedjan.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

HUSTYP: PUNKTHUS

Placering:	Kv. Hörnan 3
Arkitekt / byggherre:	Eric Ahlin / Föreningen Hyresbostäder
Ritat:	1964
Sammanfattande beskrivning:	Punkthus med 13 våningar, putsad fasad.
Antal byggnader:	1
Funktion:	Flerbostadshus/ seniorboende med gemensamhets- och föreningslokaler i bottenvåningen och delvis i plan 1.
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	Värdefull bebyggelse enligt kriterier i Boverkets BFS 2016:6. Följande karaktärsdrag är värdebärande för byggnaden: • Byggnadens höjd och form med en skulpturell höghuskaraktär i landskapet som bidrar till stadsdelens siluett. • Fasadens vertikala indelningsmönster med fönsterkedjor, form och rytm. • Fasadens putsade yta. • Entréhallens golv och trapphusens bevarade interiör med golv, trapplöp och räcken. • Ursprungliga hissar
Övriga kommentarer:	Byggnaden renoverades kraftigt 2006 och är till stor del förändrad både in och utvändigt.

Gaveln på punkthuset i kv. Hörnan 3 sedd från söder.

Punkthuset sett från sydväst. Tre längor med balkonger.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTSBESKRIVNING

Tak:	Tre separata takfall i olika nivåer, pulpettak, täckta av bandfalsad plåt och papp.
Stomme och fasadbeklädnad:	Grundmurar och bjälklag i betong. Spritputsad bottenvåning och slätputsad fasad uppåt. Varje lägenhet mot sydväst och nordost har en hörnbalkong med front av böjd plåt. Dessa balkongstaplar bärs upp av betongpelare. Hörnbalkongerna är del av en större inglasad utanpåliggande balkong. Mitt på fasaden mot sydväst finns även en länga av utkragande balkonger som är klädda med plåtfasad. En större genomskjutande skiva breddar byggnaden på mitten.
Fönster/Dörrar:	Huvudentré i eloxerad aluminium och glas. Dörrar till förrådsrum av grå plåt eller gråmålat skivmaterial med fotplåt. Fönster i sydväst består av fyra rader med enluftsfönster gruperade tre och tre samt inglasade balkonger. Fönstersättning skiljer sig något på översta plan. Mot nordöst finns två rader av enluftsfönster i grupper om tre, två rader med tvåluftsfönster samt två rader av franska balkonger. Även här finns inglasade balkonger mot nord och syd samt en kraftigt utstickande balkong på högsta plan i mitten av byggnaden. Gavlar har högt placerade liggande enluftsfönster. I den utstickande skivan i båda gavlarna finns en rad av större enluftsfönster.
Färgsättning:	Första plan är mörkt gråmålad i spritputsen. De ovanvarande putsade fasaderna är brutet vita. Samtliga balkonger och utkragande element är mörkt gråmålade och den genomskjutande skivan har målats svart på byggnadens gavlar.
Övriga detaljer:	Entréområdet har ett utbyggt tak, stött av betongpelare och med fasadsten av mörkgrå kalksten. Marken runt byggnaden är belagd med betongmarksten och ett antal stolpar för stödjande av cyklar finns runt entrén. Nordväst om byggnaden finns en fyra skift hög granitmur, troligen gjord av återanvänd sten från järnvägen som tidigare låg här.

Punkthuset sett i perspektiv till runtliggande lamellhus.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Hörnbalkonger med plåtfasad, inglasade balkonger och betongstolpar

Gavelsidan sedd från sydväst.

Punkthuset sett från öst. Annorlunda balkongsättning.

Entrésidan med betongmarksten och skivklädd dörr.

Den genomskjutande skivan är svart och saknar fönster mot nordväst.

Entrén på sydvästra sidan av byggnaden med senare tillkommet entrétak och pelare.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Balkonger och fönstersättning på sydvästra sidan.

Del av grunden mot norr av stora granitkvaderblock.

Entrén sedd inifrån.

Ursrpunglig hisskonstruktion bevarad.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Entréns marmorgolv.

Det centrala trapphuset är mycket litet och går centralt genom hela byggnadens höjd. Ursprungliga terrazzosteg samt smidesräcken.

Södra sidan av hus 9, Kv. Kedjan.

Detalj av upphöjda kanter på trappsteg.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

HUSTYP: SKOLA

Placering:	Kv. Hörnan 2
Arkitekt / byggherre:	Eric Ahlin / Stiftelsen Hyresbostäder
Ritat:	1965
Sammanfattande beskrivning:	Enplans skolbyggnad i L-form. Placerad centralt i området. Tegel och eternitfasader.
Antal byggnader:	1
Funktion:	Skola
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	Värdefull bebyggelse enligt kriterier i Boverkets BFS 2016:6. Följande karaktärsdrag är värdebärande för byggnaden: • Ursprunglig volym, form och placering • Fönsterindelningar och fönsterutformning • Fasader av tegel och fibercementskivor. • Takkonstruktion, utformning och takfot. • Ursprungliga dörrar, placering och utformning. • Trappor och stålräcken utvändigt.
Övriga kommentarer:	Byggnadens utformning är mycket lik den ursprungliga ritningen, men vissa fönster har bytts samt att lokalanvändning har ändrats något. Byggnaden är generellt i mycket ursprungligt skick.

Skolans norrsida. Längan har utbytta fönster, men både överljus och vädringsluft har bevaras i byggnaden. Tidigare användes salen som gymnastiksal. Till vänster ligger en stängd del som var omklädningsrum.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTSBESKRIVING

Tak:	Sadeltak med mycket svag lutning, täckt av bandfalsad plåt. Tillhörande takfotsfoder i takets kulör, troligen av asbestcement.
Stomme och fasadbeklädnad:	Platsgjuten grund, troligen murad lättbetongstomme, klädd med fasadtegel och fibercementskivor (troligen asbest), kompletterad med modern fibercementskiva. Liggande fjällpanel mot skolgården samt fibercementskivor och fibercementskiva med frilagd ballast.
Fönster/dörrar:	Byggnaden har en stor rad olika fönstersorter, enkelfönster, enkelfönster med överljus, enkelfönster med överljus och vädringsluft och klerestoriska fönster. Dörrar är företrädelsevis klädda med ädellövträpanel, mörkbetsade och har fotplåtar. I västgaveln finns ett par vitmålade dörrar med stora glaspartier, samt på innergården har de huvudsakliga entréerna dörrar som korresponderar med bostadsbebyggelsen där ramverk av ädellövträ bryts av med större glaspartier och handtag anpassade för verksamheten. Dörrarna har fotplåtar.
Färgsättning	Tak och takfotsfoder är svarta, fibercement under takets foderbräda finns bara på högre byggnadsvolymer och är vita. Fibercementskivor mellan fönster är i regel vinröda. Under fönster finns fibercementskivor som är brutet vita. Fasadtegel är rött, liggande fjällpanel är mörkt brunbetsad. Grunden är grå.
Övriga detaljer:	En stor rad fönster är utbytta, men flera till ett gott alternativ som bevarar både överljus och vädringsluft. Entrédörrar mot väst har små utstickande skärmtak av sinuskorrugerad plåt.

Svart takfotsfoder, ljus bård och röda skivor mellan fönster. Samtliga skivor av fibercement.

Norra fasaden sedd från öst. Vid fibercementskiva under fönster, denna är utbytt ~2000.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Skolans östfasad, stora fönsterytor och mycket lite fasad täckt av traditionella material som tegel eller trä. Här täcks fasaden till stor del av ursprunglig fibercementskiva, troligen asbest. Dekorerande tegelpelare vid byggnadens inkragning.

Byggnadens östfasad. Takfotsfoder av svart fibercement, fönster med överljus och röda fält mellan fönster. Ljusa skivor under samt en omålad grund.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Fönsterbåge mot öst har bytts ut och tätats med grå silikonfog som applicerats något smetigt.

Ursprungliga fibercementskivor har delvis förstörts mot öst.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Östra fasadens tegelsektion, den norra längans gavelsida. Entréparti för matvaror och dyl. takfotsskivor är delvis utbytta.

Östra fasadens leveransentré. Ursprungliga dörrar och trappkonstruktion.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Ursrpungliga dörrar till kök med överljus av armerat glas, panelbeklädnad och fotplåtar.

Västra gavelfasaden. Här finns nedgång till skyddsrum samt uppgång till tidigare omklädningsrum. Tegelfasad med betonggrund. Armerad betongtrappa och stålräcken. Viss fibercement i takfotsder kompletterad.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Södra fasaden mot skolgården. Högt placerade fönster, tegelfasad, fibercement mellan fönster och uppåt. Takfallet är så pass svagt att det härifrån ser platt ut.

Ursprungligt entréparti av ädellövträ och glas med överljus och sidoljus. Fotplåtar och steggaller. Fasaden runt dörrarna är klädd med liggande fjällpanel av mörkbetsat trä. Enstaka fiberskivor har frilagd ballast som påminner om spritputs (till höger i bild).

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

HUSTYP: FÖRSKOLA

Placering:	Kv. Hörnan 2
Arkitekt / byggherre:	- / Stiftelsen Hyresbostäder
Ritat:	- , troligen 1990-tal
Sammanfattande beskrivning:	Enplans förskolebyggnad, vidbyggd söder om äldre skolbyggnad.
Antal byggnader:	1
Funktion:	Förskola
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	
Övriga kommentarer:	Byggnaden är en utökning av förskoleverksamheten på platsen. Troligen uppförd på 1990-talet.

Förskolebyggnaden sedd från nordväst. Byggnaden är nästan helt terracottafärgad och uppförd omkring 1990-talet.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTSBESKRIVING

Tak:	Sadeltak belagt med taktegel. Ränndalar plåtbelagda. Vindskivor av trä, täckta av en speciell gavelpanna med nedhäng. Gavel klädd med stående lockpanel.
Stomme och fasadbeklädnad:	Platsgjuten betonggrund, troligen murad stomme av lättbetong och fasadbeklädnad av tegel.
Fönster/dörrar:	Pivothängda enluftsfönster. Entrédörrar av panelimiterande skivmaterial.
Färgsättning	Taktegel är av terrakottakulör. Vindskivor vita. Panelklädd gavel har målats i terrakottakulör. Fasadtegel av samma terrakottakulör. Omålad betonggrund.
Övriga detaljer:	En stor rad fönster är utbytta, men flera till ett gott alternativ som bevarar både överljus och vädringsluft. Entrédörrar mot väst har små utstickande skärmtak av sinuskorrugerad plåt.

Förskolebyggnaden sedd från öst.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

HUSTYP: TVÄTTHUS

Placering:	Kv. Laget 1
Arkitekt / byggherre:	Eric Ahlin / Stiftelsen hyresbostäder.
Ritat:	1963
Sammanfattande beskrivning:	Tvätthus i ett plan med betongstomme och fasadtegel, putsade partier och dekorativa fasadplåtar. Sadeltak.
Antal byggnader:	1
Funktion:	Tvätthus
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	Värdefull bebyggelse enligt kriterier i Boverkets BFS 2016:6. Följande karaktärsdrag är värdebärande för byggnaden: • Fasadmaterial, utformning och indelning. • Fasadernas färgsättning • Ursprungliga fönster med tillhörande vädringslufter • Ursprungliga dörrar med trädetaljer och bla. Brevinkast • Takets form och lutning • Byggnadens kontinuerliga funktion som tvättstuga. • Bandputsad grund.
Övriga kommentarer:	Byggnaden i fullt ursprungligt skick utvändigt och till stor del invändigt. Fysiska ursprungliga delar bevarade.

Tvätthuset sett från väst. Putsad grund, tegelfasader, fasadplåt och ursprungliga fönster med vädringsluft. Byggnadens fasad är helt ursprunglig från denna sida.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTBESKRIVNIG

Tak:	Sadeltak, bandfalsad plåt, omålat.
Stomme och fasadbeklädnad:	Platsgjuten betonggrund med puts i vertikala band ovanpå. Troligen murad lättbetongstomme, rött fasadtegel under fönster. Mörkgröna fasadplåtar mellan fönster, sittandes i par. Smalt band av ljust naturvit spritputs längstakfoten.
Fönster/Dörrar:	Trädörrar mot nordöst. Bland annat med större glaspartier, träram och fotplåt. Ädellövträ med fasspånt och formgivet brevinkast av trä och mässing. Omfattning kring dörrar av grå granitskivor. Samtliga dörrar mot norr har överljus. Dörrar i sydväst och sydöst av plåt. Fönster av trä med utanpåliggande aluminiumprofiler med en större luft och en vertikal vädringsluft. Även enluftsfönster finns.
Färgsättning:	Sockel, grå. Rött fasadtegel. Dekorativa plåtar i mörkgrönt. Ljus naturvit puts. Dörrar mot norr, mörkt rödbrunt trä. Dörrar mot söder, grönmålade.
Övriga detaljer:	En längsgående aluminiumdroppplåt går oavbrutet under samtliga fönster. Dörrarmatur för mjukare stängning. Ventilationsraster, troligen original i fasaden mot sydost. En motbyggd ny konstruktion finns emot sydost. Förråd av rödmålat trä med ett stort antal dörrar.

Nord-västgaveln av tvätthuset. Ett mindre enluftsfönster finns här och två putsade partier ovan och under. Fönstret omges av fasadtegel.

Nordvästra gavelfönstret.

Sydvästhörnet av byggnaden. Fönsterindelningen är tydligt upprepande.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

byggnadens grund i närbild. Till en början ser det ut som gjitna betongfundament, men ytan är putsad.

Fönster med vädringsluft, aluminiumprofiler och bleck av aluminium. Fasadplåtar är mörkt grönmålade. Ovan fönster finns en smal putsad bård av brutet vit spritputs.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Entrédörr till tvätthuset. Ädellövramar med glaspartier och forplåtar. Överljus och passivt, smalare dörrblad till höger.

Entré till områdeskontor, ram och panel av ädellövträ, överljus, fotplåtar och passivt dörrblad till höger. Ursprungligr brevinkast.

Detalj av dörren.

Brevinkastets utformning med mässingslucka, fodring av hålet av trä.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Norrsidan av byggnaden in mot parken. GenereIlt samma utformning som sydvästsidan vad gäller grund, fasad, fönster och indelning.

Serviceentré mot sydost. Plåtdörr.

Motbyggd nyare träkonstruktion på sydöstra sidan.

Sydöstra fasaden helt av tegel med putsad grund.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

HUSTYP: NÄTSTATION

Placering:	Kv. Hörnan 4
Arkitekt / Byggherre:	Eric Ahlin / Stiftelsen Hyresbostäder
Ritat:	1964
Sammanfattande beskrivning:	Nätstation placerat i områdets norra ytterkant. Har generellt liknande utformning som lamellhusen, valmat pulpettak, tegelfasader och putsad grund. En våning.
Antal byggnader	1
Funktion	Nätstation
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	Värdefull bebyggelse enligt kriterier i Boverkets BFS 2016:6. Följande karaktärsdrag är värdebärande för byggnaden: • Byggnadens volym, form och placering. • Takkonstruktionen. • Fönster- och dörrsättning. • Ursprunglig dubbelbladig port. • Bandputsad grund. • Byggnadens kontinuerliga funktion.
Övriga kommentarer	Till uttryck och utformning oförändrad byggnad. Fasader och grund samt en dörr ursprunglig. Karaktärsskapande och bidragande till helhetsmiljön.

Nätstationshuset, översikt. Bandputsad grund, murtegel, samtliga fönster och dörrar synliga. Höga fönster igensatta.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTSBESKRIVING

Tak:	Valmat pulpettak av bandfalsad plåt. Fall mot söder
Stomme och fasadbeklädnad:	Troligen murad lättbetongstomme på platsgjuten betonggrund. Bandputsad grund. Fasadtegel.
Fönster/Dörrar:	Fem klerestoriska fönster mot norr. Avdelas av enkla rader löptegel. Byggnaden har tre dörrar, varav två är av durkplåt med enkelt dörrblad. En stor port mot norr har två dörrblad och slät plåtutformning.
Färgsättning:	Grå-beige putsad sockel, Rött fasadtegel, omålat tak. Omålade durkplåtsdörrar. Grå-brun dubbelport.
Övriga detaljer:	Två ventil-raster finns i byggnadens västra fasad, samt ett mot söder.

Dubbelbladig plåtport mot norr. Dörren har en ursprunglig skylt.

Byggnadens få fönster är samlade högt under takfoten.

Sydfasaden är helt klädd med tegel och bryts endast av med ett ventilationsraster.

HUSTYP: GARAGELÄNGOR A

Återfins i Kvareter:	Kv. Hörnan 3, Kedjan 1, Klubben 1 & 2.
Arkitekt / byggherre:	-/ stiftelsen Hyresbostäder
Ritat:	1983
Sammanfattande beskrivning:	Garagelängor med takskjutportar i ett plan, fasader av brunmålad träpanel.
Antal byggnader:	7 st
Funktion:	Parkering.
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	Bebyggelse med visst värde enligt kriterier i Boverkets BFS 2016:6. Följande karaktärsdrag är värdebärande för byggnaden: • Byggnadsvolym, höjd och form. • Fasadbeklädnad av träpanel och plåtklädda takskjutportar. • Bevarade detaljer såsom garageportarnas handtag och ursprungliga nummerskyltar. • Byggnadernas funktion som parkeringsyta.
Övriga kommentarer:	Garagelängor finns med volymer från 4 till 24 platser i en och samma länga.

Garageläng Hörnan 3:s norra ände. 24 platser.

Två motstående garagelängor inom kv. Klubben 2.

Garageporthandtag i kv. Klubben 1.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBEJKTSBESKRIVNING

Tak:	Takfall med svagt lutande pulpettak i stor trapetskorrugerad plåt.
Stomme och fasadbeklädnad:	Träregelstomme med brunmålad lockpanelsfasad. Plåtbleck mot marken. Plåtfasad mot entrésidan kring portar.
Fönster/Dörrar:	Plåtklädda takskjutportar. Liggande trapetskorrugerad plåt.
Färgsättning:	Fasad i mörkbrunt trä. Samt naken galvaniserad plåt, svartmålad plåt och vitmålad plåt. Tak, ljust brunröd Garageportar, ljust brunröd
Övriga detaljer:	Ursprungliga handtag på garageportar samt nummerskyltar över portarna (dock övermålade).

Träfasad av garagelängor har en likadan utofrmning på samltiga platser, här kv. kedjan 1.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

HUSTYP: GARAGELÄNGOR B

Placering:	Kv Hörnan 3. Klubben 1 & 2.
Arkitekt / byggherre:	-/ Stiftelsen Hyresbostäder
Ritat:	~2000
Sammanfattande beskrivning:	Garagelängor med sex platser vardera. Brunmålad panelbeklädnad, papptak och komposit/plast-portar.
Antal byggnader:	10
Funktion:	Parkering.
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	-
Övriga kommentarer:	Uppförda på området mellan 2003 och 2006

Nya garagelängor inom kv. Klubben 2.

Typbild av garagelänga från 2003. Sex platser, mörkbrun fasad och gula portar. Här i kv. Hörnan 3.

Gavelsida av garagelänga. Liggande brunmålad fasspåntpanel.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTSBESKRIVING

Tak:	Papptak
Stomme och fasadbeklädnad:	Träregelstomme på betongsockel. Liggande fasspåntpanel, brunmålad.
Fönster/Dörrar:	Takmonterad Jalusi-port av komposit/plast med handtag av plast.
Färgsättning:	Mörkt brunmålad träfasad. Ljust gula garageportar.
Övriga detaljer:	Hängrännor och stuprör som leds ner på mark.

Port för garagelänga typ B, ljust gul komposit/plast.

Flera garagelängor på rad inom kv. Hörnan 3.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

HUSTYP: CYKELHUS

Placering:	Kv. Kedjan, Laget och Hörnan
Arkitekt / byggherre:	- /Stiftelsen Hyresbostäder
Ritat:	1986
Sammanfattande beskrivning:	Fristående cykelhus i ett plan, ouppvärmt och oisolerat.
Antal byggnader / objekt:	7
Funktion:	Cykelhus
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	-
Övriga kommentarer:	Cykelhusen är uppförda 1986 och har ändrats mycket lite sedan dess, denna konstruktion är mycket vanlig och ej på något större sätt utmärkande eller speciell för kulturmiljön.

Typexempel av cykelhus inom undersökningsområde. Detta inom kv. Laget 2

Cykelhus, kv. Kedjan 1

Cykelhus inom kv. Hörnan 3

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTSBESKRIVING

Tak:	Pyramidtak täckt av bandfalsad plåt. Taktassar sticker ut.
Stomme och fasadbeklädnad:	Troligen regelstomme på plintar. Liggande fasspåntpanel med stående hörnbrädor. Synlig betongsockel eller plåttäckt sockel.
Fönster/Dörrar:	Plan plåtdörr. Fönster saknas.
Färgsättning:	6 hus har liggande rödmålad panel och vita stående hörnbrädor och dörrfoder. Tak är svartmålade. Sockel av grå plåt. Underlagstak och taktassar vita. 1 hus har grå fasad, grå hörnbrädor, grå foder, grå sockel och svart tak.
Övriga detaljer:	Samtliga hus är av samma typ och ett av hörnen på alla byggnader är brutna, företrädesvis det till vänster om entrédörren sedd framifrån. Byggnaderna får således en femkantig form men ändå en nära på kvadratisk grundplan.

Cykelhus Kv. Hörnan 3. Samma utformning som övriga hus, men annan färgsättning.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

HUSTYP: MILJÖHUS TYP 1

Placering:	Kv. Kedjan, Laget, Klubben och Hörnan.
Arkitekt / byggherre:	- / Stiftelsen Hyresbostäder
Ritat:	Årtal ej angivet, uppfört 2002
Sammanfattande beskrivning:	Miljörumslösning från SanSac, enplans enrumshus i betong.
Antal byggnader / objekt:	4
Funktion:	Sopsorteringsrum / Grovsopor.
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	-
Övriga kommentarer:	Standardlösning som erbjuds av SanSac. Platsanpassas med färgsättning. Övriga delar är standard.

Miljöhusen är en standardlösning för hela området. Här, kv. Kedjan 1.

Miljöhusen är en standardlösning för hela området. Här, kv. Kedjan 1.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTSBESKRIVING

Tak:	Svarta betongpannor. Armerad betongås och takstolar.
Stomme och fasadbeklädnad:	Betongstomme, byggnad uppförd av betongelement, färdig med spritputsimitation. Släta hörn och omfattningar.
Fönster/ Dörrar:	Durkplåtsdörr. Två fönster på vardera långsidan, ej öppningsbara, inmonterad plexiglas på betongram. Karm saknas.
Färgsättning:	Fasad är grön. Sockel omålad betong. Tak svart, dörrar omålad durkplåt.
Övriga detaljer:	Fasadbelysning från uppförandet, medföljer som standardlösning.

Durkplåtsdörr.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

HUSTYP: MILJÖHUS TYP 2

Placering:	Kv. Klubben.
Arkitekt / byggherre:	- / Stiftelsen Hyresbostäder
Ritat:	Årtal ej angivet, uppfört 2002
Sammanfattande beskrivning:	Miljörum, grovsoprum.
Antal byggnader / objekt:	2
Funktion:	Sopsorteringsrum / Grovsopor.
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	
Övriga kommentarer:	

Miljöhus inom kv. Klubben 1. En träregelkonstruktion med något äldre utformning. Fönster saknas.

Miljöhus inom kv. Klubben 1. En träregelkonstruktion med något äldre utformning. Fönster saknas.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTSBESKRIVING

Tak:	Svart pannplåt, sadeltak.
Stomme och fasadbeklädnad:	Regelstomme, Stående lockpanel.
Fönster/ Dörrar:	Panelklädd dörr, liknande fasaden. Ena byggnaden har infälld plexiruta i dörr. Plexiglasfönster finns även på gavel.
Färgsättning:	Fasad och dörrar grön. Vita omfattningar, svarta vindskivor och tak.
Övriga detaljer:	-

Miljöhus inom kv. Klubben 2. En träregelkonstruktion med plexiglasfönster.

Miljöhus inom kv. Klubben 2. En träregelkonstruktion med plexiglasfönster.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

GRÖNYTOR: HÖRNAN 3

Placering:	Kv. Hörnan 3
Arkitekt / byggherre:	Eric Ahlin / Stiftelsen Hyresbostäder
Ritat år:	1964
Sammanfattande beskrivning:	Då kvarteret är mycket långt har det ett varierande utseende, från kraftiga nakna berghällar med branta avsatser till plana gräsytor och kullar.
Antal byggnader / objekt:	1
Funktion:	Gångstråk, rekreation, lek och naturmark.
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	Värdefull miljö enligt kriterier i Boverkets BFS 2016:6. Följande karaktärsdrag är värdebärande för miljön: • Nakna berghällar i kvarterets västra del. Tydliga tecken efter järnvägen. • Stenmurar i områdets östra del, spår efter järnvägen • Smala asfalterade gångstigar inom kvarteret • Sportplan i öst. • Större gräsytor och planer med sandlådor och lekområde i öst. • Flera mattpiskställningar i områdets periferi • Häckar framför entréer och runt socklar. • Äldre fritt stående björkar, lindar, lönnar, lärkar och kastanj i området.
Övriga kommentarer:	Ursprungliga markplaneringsritningar har inte återfunnits, ej heller motiveringar eller beskrivningar utav anläggningarna, men det fasta landskapet är fullt läsbart och tydligt urskiljbart. De olika användningsområdena är tydligt planerade och placerade och har av allt att döma varit där från områdets anläggningstid. Den övergripande gestaltningsidén grundar sig tydligt i idealen för tiden och de förslag som inkommit vid tävlan 1963.

Centralt placerat i Hörnan 3 öppnar sig grönytorna mellan husen, stora gräsmattor och enstaka träd skapar en grön utemiljö.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTSBESKRIVING

Mark:	klippta gräsytor, stenhällar. Allt lutar upp mot områdets mitt.
Hårdgjorda ytor	Granitmur vid punkthus. Extensiv asfalterad parkeringsyta i norr. Asfalterade gång- och cykelvägar med kantsten av granit. Ytor under mattpiskställningar av slät betongsten. Asfalterade körytor längs med norra lamellhuset med garage. Betongstensytor, gummi-plattor och grusytor runt lekplatser. Större hårdgjord yta med betongmarksten öster om punkthus.
Träd och vegetation:	En stor variation på trädmaterial finns, bland annat lönnar, oxlar, lindar, lärkar, asp och alm i buskage. Materialet planterat vid områdets uppförande. Häckar vid entréer, företrädesvis spirea planterade vid områdets anläggning.
Lekplatser och utrustning:	Två ursprungliga sandlådor i öst. Lekplatser utbytta på 2000-talet. Landhockeyrink. Utedusch. Cykelställ vid entréer. Nyare bodar för avfallskärl. Mattpiskställningar från 1960-talet. Belysningsarmaturer på stolpar med varierande utformning, både höga och låga Bänkar och bord. Grillanordning.
Övriga detaljer:	Parken väster om punkthuset uppförd 2006. Lekplatser kring skolan i öst har spår av äldre anordningar.

Kvarterets västra del karaktäriseras starkt av de bergsformationer som finns synliga. Dessa berättar om platsens historia och visar på hur denna bevarades under byggandet av området 1964.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Berghällarna möter 60-talsbebyggelse och modern markbeläggning. Naturmiljön skulle vara närvarande i området.

I närheten av dessa hällar gick tågtrafiken tidigare förbi, dessa brutna kanter minner både om järnvägen och om de stenbrott som fanns på platsen.

Högt placerat berg i sydvästra delen av kv. Hörnan 3.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Sittyta utanför lamellhus i kvarterets västra del. Här på en markbeläggning av betongmarksten.

En modernare park byggdes väster om punkthuset i samband med dess renovering 2006.

Betongplattor och bord/ stolar. Träd och buskar står här i hårdgjorda miljöer.

Den "stenträdgården" som uppfördes 2006 karaktäriseras av låga buskar och fristående träd , allt omgivet av markbetongsten.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Punkthuset står på en terrass som mot norr tas upp av en granitmur som troligen är uppbyggd av sten från järnvägen som gick genom området.

I kvarterets östra kant ligger endast en smal gräsmatta mellan husen och Ektorpsgatan. Buskage kantar byggnaden.

Ett större lärkträd omges av lagerhägg i kvarterets nordöstra hörn.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Mattpiskningsanordningar finns med jämna mellanrum, i regel på betongmarksten, omgivet av gräsmattor.

Kvarterets sydöstra ytterkant omges av öppen gräsyta, byggnaden kantas av spireabuskage.

Den stora öppna gräsytan norr om skolbyggnaden tillhör kv. Hörnan 3. Här finns även sittyta från 2000-talet. Notera belysningsstolpen som är original sedan området uppfördes 1964-66

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Den östra innergården har flera sandlådor och lekplatser.

En landhockeyrink samt en utedusch finns på platsen.

En uppbyggd kulle omges av lekplatser, gungor, sandlådor och sittytor ståendes på betongplattor. Här finns även en grillanordning.

En sandlåda med en grusyta och hårdgjord mark för diverse ändamål.

Gungor inom området är utbytta på 2000-talet. företeelsen med gungor har dock troligen funnits sedan anläggandet.

Sittyta från 2000-talet.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

GRÖNYTOR: HÖRNAN 4

Placering:	Kv. Hörnan 4
Arkitekt / byggherre:	Eric Ahlin / Stiftelsen Hyresbostäder
Ritat år:	1964
Sammanfattande beskrivning:	En mindre parkanläggning med en stor frilagd stenhäll och kringliggande grönytor.
Antal byggnader / objekt:	1
Funktion:	Gångstråk, rekreation, lek och naturmark.
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	Värdefull miljö enligt kriterier i Boverkets BFS 2016:6. Följande karaktärsdrag är värdebärande för miljön: • Nakna berghällar i den centrala parken. Tydliga tecken efter järnvägen. • Parkmarken, centralt placerad med gräsytor i söder, berg i norr, omgivande buskage och sittplatser • Asfalterade gångstigar inom kvarteret • Mattpiskställningar i norr • Centralt lekplatsområde • Häckar framför entréer och runt socklar. • Äldre fritt stående björkar, lönnar och kastanj i området.
Övriga kommentarer:	Ursprungliga markplaneringsritningar har inte återfunnits, ej heller motiveringar eller beskrivningar utav anläggningarna, men det fasta landskapet är fullt läsbart och tydligt urskiljbart. De olika användningsområdena är tydligt planerade och placerade och har av allt att döma varit där från områdets anläggningstid. Den övergripande gestaltningsidén grundar sig tydligt i idealen för tiden och de förslag som inkommit vid tävlan 1963.

En park ligger i södra delen av Hörnan 4, (till höger i bild) Här finns en mängd frilagt berg och gräsytor, samt buskage, berså och fristående träd.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTSBESKRIVING

Mark:	klippta gräsytor, stenhällar. En tydlig höjd avläses i kvarterets centrala del.
Hårdgjorda ytor	Asfalterade gång- och cykelvägar med kantsten av granit. Ytor under mattpiskställningar av slät betongsten. Asfalterade körytor längs med norra lamellhuset med garage. Betongstensytor runt lekplats.
Träd och vegetation:	Björkar och kastanjer är tongivande för kvarteret. Lönn mot söder. Företrädelsevis spireahäckar vid entréer och runt hus. Bland annat syren och lönnsly i parkens buskage.
Lekplatser och utrustning:	Möjligen ursprunglig sandlåda inom parken. Lekplats utbytt på 2000-talet. Cykelställ vid entréer. Mattpiskställningar från 1960-talet i norr Belysningsarmaturer på stolpar med varierande utformning. Bänkar och bord vid lekplats.
Övriga detaljer:	Järnvägen gick tidigare genom området och detta är tydligt läsbart i stenhällarna.

På bergets gräsyta finns även en äldre sandlåda. Parken har tidigare legat precis vid sidan av järnvägen och flera spår efter brytning av berg finns.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Nord-sydligt orienterad väg avdelar Hörnan 4 från Hörnan 3. Till vänster i bild börjar parken inom Hörnan 4.

Berghällar, gräsytor, buskar, bland annat spirea i förgrunden samt flera björkar utmärker grönytan på platsen.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Lekplats i östra delen av den centrala parkmarken i kv. Hörnan 4. Gungor, sandlåda och staketomgärdning.

Parken längs dess norra sida. En gräsrand går längs lamellhuset och tydliga tecken finns från ingrepp i berget.

Det nordligt liggande lamellhuset. Parken är placerad mycket nära husen och träd och buskar är alltid närvarande.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

GRÖNYTOR: HÖRNAN 2

Placering:	Kv. Hörnan 2
Arkitekt / byggherre:	Eric Ahlin / Stiftelsen Hyresbostäder
Ritat år:	1964
Sammanfattande beskrivning:	Området omger skolbyggnaden och är anpassat därefter med en till stor del hårdgjord yta för skolgård.
Antal byggnader / objekt:	1
Funktion:	Skolgård, lekplats, parkering.
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	Värdefull miljö enligt kriterier i Boverkets BFS 2016:6. Följande karaktärsdrag är värdebärande för miljön: • Slänt mot väst • Alléformation från skolans västgavel • Större asfalterad väg mot västgaveln • Grönyta öst om skolan • Hårdgjord skolgård med planer, lekstugor och stängsel. • Häckar framför entréer och runt socklar. • Äldre fritt stående lönnar, lärkar och oxlar i området.
Övriga kommentarer:	Ursprungliga markplaneringsritningar har inte återfunnits, ej heller motiveringar eller beskrivningar utav anläggningarna, men det fasta landskapet är fullt läsbart och tydligt urskiljbart. De olika användningsområdena är tydligt planerade och placerade och har av allt att döma varit där från områdets anläggningstid. Den övergripande gestaltningsidén grundar sig tydligt i idealen för tiden och de förslag som inkommit vid tävlan 1963. Söder om skolan har en tillbyggnad uppförts som ändrat markanvändningen något.

Hörnan 2 sedd från öst. Här används den mesta ytan till bilparkering, ett buskage och en liten gräsyta finns mellan skolbyggnaden och parkeringsplatserna.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTSBESKRIVING

Mark:	klippta gräsytor mot öst, asfalterad skolgård. Gräsbevuxen sluttning mot väst.
Hårdgjorda ytor	Asfalterad skolgård, basketplan och andra lekplaner. Markarmering mot öst. Asfalterade gång- och cykelvägar med kantsten av granit runt skolan. Asfalterade körytor längs östra sidan. Betongstensytor runt lekplatser.
Träd och vegetation:	Punktvis förekommande lönnar i öst, en rad av lönnar i allé mot väst, enstaka träd kantar gångvägen i väst. Fläder, körsbärsträd och flera lärkar mot söder. Häckar i öst av spirea och syren.
Lekplatser och utrustning:	Sandlåda med klätterställning, troligen 1990-tal. Två lekstugor, 2000-tal. Landhockeyrink. Skärmtak. Ljugarbänkar och sittytor. Inhägnad sandyta med gungor. Belysningsarmaturer på stolpar Stor rad stängsel runt den södra nya förskolebyggnaden.
Övriga detaljer:	-

Skolgården på byggnadens västra sida är i stor mån hårdgjord med asfalterade planer och sandlådor. Buskar kantar byggnadens väggar på gården.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Den gräsbevuxna slänten upp mot parken ingår också i kv. Hörnan 2.

På området finns två lekstugor.

Gungor bakom staket och i sanyta. I anslutning finns bland annat pilträd och körsbärsträd.

sydöstra delen av kvarteret kantas av en tät trädskärm där bland annat lärk och fläder växer.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

GRÖNYTOR: KLUBBEN 1

Placering:	Kv. Klubben 1
Arkitekt / byggherre:	Eric Ahlin / Stiftelsen Hyresbostäder
Ritat år:	1964
Sammanfattande beskrivning:	En rand av grönyta avdelar parkeringsplatsen i väst mot bebyggelsen i öst. Norr om området finns en större frilagd stenhäll som sluttar ner mot norr.
Antal byggnader / objekt:	1
Funktion:	Gångstråk, rekreation, lek och naturmark.
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	Värdefull miljö enligt kriterier i Boverkets BFS 2016:6. Följande karaktärsdrag är värdebärande för miljön: • Nakna berghällar i kvarterets norra del. Tydliga tecken efter järnväg och äldre bebyggelse. • Parkeringsytor i väst. • Asfalterade gång- och cykelvägar inom kvarteret • Mattpiskställning i området mellan hus och parkering. • Häckar framför entréer • Äldre fritt stående lönnar, lindar och kastanjer.
Övriga kommentarer:	Ursprungliga markplaneringsritningar har inte återfunnits, ej heller motiveringar eller beskrivningar utav anläggningarna, men det fasta landskapet är fullt läsbart och tydligt urskiljbart. De olika användningsområdena är tydligt planerade och placerade och har av allt att döma varit där från områdets anläggningstid. Den övergripande gestaltningsidén grundar sig tydligt i idealen för tiden och de förslag som inkommit vid tävlan 1963. Garagebyggnader har tillkommit på både 1980- och 2000-talen.

Frilagda berghällar i kvarterets nordvästra ända. Här växer även gräs, buskar och träd.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTSBESKRIVING

Mark:	klippta gräsytor, stenhällar.
Hårdgjorda ytor	Extensiv asfalterad parkeringsyta i väst. Asfalterade gång- och cykelvägar med kantsten av granit. Ytor under mattpiskställningar av slät betongsten. Markstensbelagd sittyta. Betongmarksten under uteplatser invid byggnad på västsidan. Betongmarksten under cykelparkeringar mot öst.
Träd och vegetation:	Lönn och lind, enstaka rönnar samt prydnadsträd mot öst, hängbok och thuja. Häckar runt mattpiskställningar och sittplatser planterade vid områdets anläggning.
Lekplatser och utrustning:	Soptunnor och sopkärl. Sittplats med bord och bänkar av trä. Cykelställ vid entréer. Mattpiskställningar från 1960-talet. Belysningsarmaturer på stolpar med varierande utformning. Parkeringsytor med skyltar och sandbehållare. Trästaket mot nordöst.
Övriga detaljer:	Ett av två kvarter som saknar lekplatser.

Gräsyta i nordvästra hörnet av området, övergår sedan i berg.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

I berget finns äldre järninfästningar från tidigare bebyggelse.

Stenhällarna är delvis branta och skapar en vildvuxen naturmark på området.

Mellan lamellhusen och parkeringsplatserna finns en grönyta med bla. mattpiskställningar på betongplattor. Dessa är omgivna av buskage.

Prydnadsträd vid sittyta.

Sittyta i södra kv. klubben 1. omges av buskage i ryggen. Bänkarna står på betongplattor.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

GRÖNYTOR: KLUBBEN 2

Placering:	Kv. Klubben 2
Arkitekt / byggherre:	Eric Ahlin / Stiftelsen Hyresbostäder
Ritat år:	1964
Sammanfattande beskrivning:	Kvarteret är avlångt och består till stor del av parkeringsytorna i väst. Mellan bebyggelsen och parkeringen finns stenhällar och grönytor. En större terrasserande muranläggning finns mot väst.
Antal byggnader / objekt:	1
Funktion:	Gångstråk, rekreation, lek och parkering.
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	Värdefull miljö enligt kriterier i Boverkets BFS 2016:6. Följande karaktärsdrag är värdebärande för miljön: • Omväxlande nakna berghällar och gräsytor i kvarterets centrala del. • Stenmurar i områdets västra del, spår efter järnvägen • Ursprunglig belysningsarmatur. • Asfalterade gång- och cykelvägar inom kvarteret • Mattpiskställning i områdets västdel. • Häckar framför entréer och runt socklar. • Äldre fritt stående björkar, lönnar, rönnar, lindar och oxlar i området.
Övriga kommentarer:	Ursprungliga markplaneringsritningar har inte återfunnits, ej heller motiveringar eller beskrivningar utav anläggningarna, men det fasta landskapet är fullt läsbart och tydligt urskiljbart. De olika användningsområdena är tydligt planerade och placerade och har av allt att döma varit där från områdets anläggningstid. Den övergripande gestaltningsidén grundar sig tydligt i idealen för tiden och de förslag som inkommit vid tävlan 1963. Parkeringsytor mot väst har bebyggts med garage på 1980- och 2000-talet.

Längs lamellhusen på kv. Klubben 2 finns spireabuskage.

Sittplatser med bord ovanpå en yta av betongplattor. Platsen har omgivits av buskage som nu är helt nedklippta.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTSBESKRIVING

Mark:	klippta gräsytor, stenhällar. Asfalt och grus runt garagebyggnader.
Hårdgjorda ytor	Granitmur mot parkeringsytor. Extensiv asfalterad parkeringsyta i norr. Asfalterade gång- och cykelvägar med kantsten av granit. Ytor under mattpiskställningar av slät betongsten. Ytor under sittplatser av betongmarksten.
Träd och vegetation:	Björk, lönn, rönn, lind och oxel finns inom området. Häckar vid entréer och uteplatser av främst spirea. Den höga platsen runt berghällarna omgivna till stor del av rosenbuskage och berberis
Lekplatser och utrustning:	Cykelställ vid entréer mot öst. Avfallskärl 2000-tal. Mattpiskställningar från 1960-talet. Belysningsarmaturer på stolpar från 1960-tal. Även nyare varianter finns. Bänkar och bord, askkopar. Trästaket längs murens ovansida.
Övriga detaljer:	Parken väster om punkthuset uppförd 2006. Lekplatser kring skolan i öst har spår av äldre anordningar.

Gräsbevuxen kulle avdelar lamellhusen och parkeringsområdet. Här står även utplacerade träd längs vägen.

Mot baksidan av de nyare parkeringshusen är marken grusbelagd.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

På den avdelande höjden finns frilagt berg som minner om platsens tidigare historia. bakom berget syns även rosenbuskage.

Berg och rosor.

Sittyta belagd med betongplattor under ett träd, med buskage.

Parkeringsytan på kv. klubben 2 är uppdelat i två terrasser. Staket markerar höjdnivåer.

Den avdelande gräsytan med berghällar, här sedd från norr.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Nedgången till parkeringsytan kantas av en granitstensmur.

Granitmuren följer lamellhuset parallellt och skapar en nivåskillnad mot väst. troligen är stenarna från den tidigare järnvägen på platsen.

Granitmuren sedd från norr. Tre till fyra skift hög och tongivande för kvarteret.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

GRÖNYTOR: LAGET 2

Placering:	Kv. Laget 2
Arkitekt / byggherre:	Eric Ahlin / Stiftelsen Hyresbostäder
Ritat år:	1964
Sammanfattande beskrivning:	Kvarteret har en variationsrik yta med mycket grönytor i söder och sydöst samt mer hårdgjord lekplatsområde inom området mellan husen.
Antal byggnader / objekt:	1
Funktion:	Gångstråk, rekreation, lek och naturmark.
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	Värdefull miljö enligt kriterier i Boverkets BFS 2016:6. Följande karaktärsdrag är värdebärande för miljön: • Större öppna grönytor i områdets periferi. • Rekreation och aktivitetsområde i sydöst. • Asfalterade gång- och cykelvägar inom kvarteret. • Centralt placerade sandlådor med omgivande hårdgjorda ytor. • Gräsplan mitt i området. • Landhockeyrink. • Flera mattpiskställningar i områdets periferi • Häckar framför entréer, runt socklar och sittområden. • Äldre fritt stående lönnar, oxlar, rönnar och fruktträd i området.
Övriga kommentarer:	Ursprungliga markplaneringsritningar har inte återfunnits, ej heller motiveringar eller beskrivningar utav anläggningarna, men det fasta landskapet är fullt läsbart och tydligt urskiljbart. De olika användningsområdena är tydligt planerade och placerade och har av allt att döma varit där från områdets anläggningstid. Den övergripande gestaltningsidén grundar sig tydligt i idealen för tiden och de förslag som inkommit vid tävlan 1963.

Landhockeyrink inom kv. Laget 2. Notera omgivande björkar.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTSBESKRIVING

Mark:	klippta gräsytor,
Hårdgjorda ytor	betongmarksten kring lekplatser, och aktivitetsområden. Asfalterade gångar runt kvarteret och vid miljöhus. Asfalterade gång- och cykelvägar med kantsten av granit. Ytor under mattpiskställningar av slät betongsten. Asfalterade körytor längs med nordvästra lamellhuset med garage. Betongstensytor, runt lekplatser, sittytor, grillplatser. Större hårdgjord yta med betongmarksten sydöst om lamellhus. Storgatstensbelagd yta för parkering för servicefordon mot sydöst.
Träd och vegetation:	Lönn, rönn, oxel, lind, och fruktträd planterade vid områdets anläggning. Häckar vid entréer, runt hus, kring sittytor och längs kanterna till den centrala ytan främst av spirea men även snöbär och berberis.
Lekplatser och utrustning:	Två ursprungliga sandlådor centralt placerade. Ytterligare lekplatsanläggningar från 1990- och 2000-talet. Landhockeyrink. Cykelställ vid entréer. Avfallskärl. Mattpiskställningar från 1960-talet. Belysningsarmaturer på stolpar, delvis ursprunglig, men också nyare. Bänkar och bord kring hela området. Grillanordning på flera platser. Pallkragar för odling. Boule-bana i sydöst. Större uteområde med fasta bord i betong i sydöst. Träspaljéer och skiljeväggar (troligen 1970-80 tal)
Övriga detaljer:	Täta buskage och trädrader avskärmar områdets periferi mot söder och väster.

Buskage runt grönytor betår ofta av häckoxbär och snöbär, samt spirea.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Skärmvägg med betongmarksten, sittyta, grillplats och sopkärl.

Central grönyta inom Kv. laget 2 med träd, buskage och odlingslådor.

Sandbelagd yta med staket och gungor (2000-tal)

Central grönyta med cykelparkeringar, enstaka häck för insynsskydd. Odlingslådor kan skönjas till höger.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Sittyta i anslutning till lekplats centralt på grönytan. Betongsten på mark, omgivet av spireabuskage.

Sittyta inom kv. Laget 2 med grill och skärmvägg, i bakgrunden syns tvätthuset.

Lekplats, fjädergungor och sandbeläggning, omges av buskage, bla. berberis

Äldre sandlåda med sittyta och betongmarkstensbeläggning.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Äldre bord med betongben och träsits/ bordsyta. Sydöst om lamellhusen.

Stormarksten på parkeringsyta för servicebil. Sydöst om lamellhus

Skärmvägg och sittyta, 1980-tal.

Boule-bana, sydöst om lamellhusen i områdets periferi.

mattpiskningsställningar och sittyta i halvcirkel i utkanten av kvarteret. I bakgrund syns träd och buskage-skärm mot skarphagsleden.

Prydnadsträd vid sittyta.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Sittyta under lönn, sydväst om kv. laget 2.

Utplacerade träd, sittyta och ett större fält i bakgrunden, sydvästra utkanten av kv. Laget 2.

Gräsfält i sydvästra hörnet av kv. Laget 2.

Grillplats på öppna gräsytan.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

GRÖNYTOR: LAGET 1

Placering:	Kv. Laget 1
Arkitekt / byggherre:	Eric Ahlin / Stiftelsen Hyresbostäder
Ritat år:	1964
Sammanfattande beskrivning:	Mindre område omgivande tvätthuset, främst sittytor mot norr och öst. Pallkragsodling mot nordöst.
Antal byggnader / objekt:	1
Funktion:	Rekreation, lek, träning, sittytor och odling.
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	Värdefull miljö enligt kriterier i Boverkets BFS 2016:6. Följande karaktärsdrag är värdebärande för miljön: • Asfalterade gång- och cykelvägar runt kvarteret. • Öppna gräsytor omgivande byggnaden • Sittytor framför tvättbyggnaden. • Alléformation norr om området. • Häckar kring byggnadens norrsida. • Äldre fritt stående björkar i området.
Övriga kommentarer:	Ursprungliga markplaneringsritningar har inte återfunnits, ej heller motiveringar eller beskrivningar utav anläggningarna, men det fasta landskapet är fullt läsbart och tydligt urskiljbart. De olika användningsområdena är tydligt planerade och placerade och har av allt att döma varit där från områdets anläggningstid. Den övergripande gestaltningsidén grundar sig tydligt i idealen för tiden och de förslag som inkommit vid tävlan 1963.

Översikt, kv. Laget 1. Tvättbyggnaden omges av små gräsytor och nära buskage. Kvarteret omgärdas av björkar.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTSBESKRIVING

Mark:	klippta gräsytor.
Hårdgjorda ytor	Tillträdesvägar vid tvätthusets framsida. Dekorativ betongstensgång nordväst om tvätthuset. Gummerad mark vid träningsyta. Asfalterade gång- och cykelvägar med kantsten av granit. Ytor under bänkar av slät betongsten. Grusbelagd mark inom pallodlingsområde.
Träd och vegetation:	Området karaktäriseras starkt av större björkar. Häckar norr om byggnaden främst av spirea men även rhododendron.
Lekplatser och utrustning:	Sittplatser med bord och bänkar samt avfallskärl. Träningsyta med uteträningsmaskiner för egenvikt. Belysningsarmaturer på stolpar, ursprungliga. Även nyare armatur finns. Större yta bakom staket med trälådor för odling.
Övriga detaljer:	-

Staketomgärdad bäddodling nordöst om kv. Laget.

Sydöst om tvättbyggnaden finns ett mindre spireabuskage och en sittbänk på betongmarksten.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Hårdgjord sittyta norr om tvättbyggnaden. En mindre odlingslåda med spireabuskage och soptunna.

Träningsutrustning i norra delen av kvarteret mot den öppna parken. Marken är gummerad.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

GRÖNYTOR: KEDJAN 1

Placering:	Kv. Kedjan 1
Arkitekt / byggherre:	Eric Ahlin / Stiftelsen Hyresbostäder
Ritat år:	1964
Sammanfattande beskrivning:	Kvarteret har mycket varierande miljöer med tydlig åtskillnad mellan ytter- och innersidan. På innergården karaktäriseras platsen av gräsytor och lekplatser. På utsidan finns frilagt berg och buskområdet som skärmar av mot söder.
Antal byggnader / objekt:	1
Funktion:	Gångstråk, rekreation, lek och naturmark.
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	Värdefull miljö enligt kriterier i Boverkets BFS 2016:6. Följande karaktärsdrag är värdebärande för miljön: • Nakna berghällar i kvarterets södra del. Tydliga tecken efter stenbrytning och äldre bebyggelse. • Stenmurar i områdets nordöstra del, spår efter järnvägen • Asfalterade gång- och cykelvägar inom kvarteret • Större gräsytor och planer med sandlådor och lekområde centralt. • Flera mattpiskställningar i områdets periferi. • Häckar och buskage som avskärmar mot söder. • Häckar framför entréer och runt socklar. • Äldre fritt stående lönnar, oxlar och päronträd i området.
Övriga kommentarer:	Ursprungliga markplaneringsritningar har inte återfunnits, ej heller motiveringar eller beskrivningar utav anläggningarna, men det fasta landskapet är fullt läsbart och tydligt urskiljbart. De olika användningsområdena är tydligt planerade och placerade och har av allt att döma varit där från områdets anläggningstid. Den övergripande gestaltningsidén grundar sig tydligt i idealen för tiden och de förslag som inkommit vid tävlan 1963.

Mattpiskningsställning söder om byggnaderna i kv. Kedjan. Hårdgjord yta.

Södra avskärmningen av lähäckar, träd och buskage, samt grönytor i kvarterts ytterkant.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTSBESKRIVING

Mark:	klippta gräsytor och stenhällar i syd.
Hårdgjorda ytor	Granitmur nordöst om lamellhus. Asfalterad parkeringsyta i öst. Asfalterade gång- och cykelvägar med kantsten av granit. Betongstensgångar som genomkorsar gräsytor. Ytor under mattpiskställningar av slät betongsten. Asfalterade körytor längs med östra lamellhuset med garage. Betongstensytor och grusytor runt lekplatser. Betongmarksten under sittytor, centralt i kvarteret. Storgatsten vid vägböjar i väst.
Träd och vegetation:	Lönn, oxel, rönn och päronträd, från områdets anläggning. Häckar vid entréer och runt hus, främst spirea, planterade vid områdets anläggning.
Lekplatser och utrustning:	Flera sittytor med bord och bänkar, både från 1980- och 2000-talet. Lekplatser centralt placerade i kvarteret, utbytta på 2000-talet. Cykelställ vid entréer. Skärmvägg vid sittyta. Avfallskärl i kvarterets utkanter. Mattpiskställningar från 1960-talet. Belysningsarmaturer på stolpar ursprungliga från 60-talet, nyare armaturer finns också. Bänkar och bord. Grillanordning.
Övriga detaljer:	Träd och buskage har en stark skärmverkan mot söder.

Stenmur i östra delen av kv. Kedjan. En rad lönnar står ovanpå.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Sittyta med grillplats och bord under en lönn inom kv. Kedjan.

Hårdgjord yta under sittplats med bord.

Grönområdet inom kv. kedjan är bebyggt av diverse lekplatser och sittområden.

Sandbelagd lekyta med gunganordningar.

Gungor, 2000-tal.

Markbeläggning med asfalt, gräs, kantsten av granit samt marksten av betong.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

omgärdad gungyta inom kv. Kedjans grönyta. 2000-tal.

Päronträd.

Cykelparkering i cykelställ på betongplattor.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Berg i dagen, södra kv. Kedjan.

Berget i förgrunden, lamellhus bakom.

Äldre järninfästning i berget. Spår efter tidigare bebyggelse eller bergbrott.

Sydvästra delen av Kv. kedjan. gräsbevuxen kulle, träd och buskage i periferin.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Sittyta omgiven av lönnar och stensättningar. Västra kv. kedjan.

Sittyta mot den centrala parken. Norra kv. kedjan.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

GRÖNYTOR: CENTRAL PARK

Placering:	Kv. Vilbergen 1:1
Arkitekt / byggherre:	Eric Ahlin / Stiftelsen Hyresbostäder
Ritat år:	1964
Sammanfattande beskrivning:	Den centrala parken utgör ett större sammanhållet grönområde i kärnan av norra Ektorp. Den är platsens högsta punkt med sluttande slänter främst mot öst men även mot väst.
Antal byggnader / objekt:	1
Funktion:	Gångstråk, rekreation, lek och naturmark.
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	Värdefull miljö enligt kriterier i Boverkets BFS 2016:6. Följande karaktärsdrag är värdebärande för miljön: • Nakna berghällar i kvarterets norra och sydöstra delar. Tydliga tecken efter både stenbrytning och järnvägen. • Äldre bersårester efter tidigare bebyggelse i norr. • Asfalterade gång- och cykelstråk inom kvarteret • Asfalterad gång- och cykelstråk mot Ektorp centrum i sydöst. • Sportplan i norr. • Större gräsytor och planer med sandlådor och lekområde i öst. • Trädplaneringar längs gångstråk. • Avdelande lähäckar och trädsamlingar.
Övriga kommentarer:	Ursprungliga markplaneringsritningar har inte återfunnits, ej heller motiveringar eller beskrivningar utav anläggningarna, men det fasta landskapet är fullt läsbart och tydligt urskiljbart. De olika användningsområdena är tydligt planerade och placerade och har av allt att döma varit där från områdets anläggningstid. Den övergripande gestaltningsidén grundar sig tydligt i idealen för tiden och de förslag som inkommit vid tävlan 1963.

Den centrala parken är högt belägen och öppen. Stora gräsytor bryts av av utplacerade trädplanteringar.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

OBJEKTSBESKRIVING

Mark:	klippta gräsytor, stenhällar. Sluttandes från områdets mitt, främst mot öst.
Hårdgjorda ytor	Asfalterad plan i norr. Grusplan i norr. Asfalterade gång- och cykelvägar Betongstensytor runt lekplatser och sittområden. Sandlåda och lekyta fyllt av träflis.
Träd och vegetation:	oxel, lönn, ek, björk och blandat prydnadsträdsmaterial planterade företrädesvis vid områdets anläggning. Bland annat allébildning i sydväst. Avdelande häckar och lähäckar vid sittytor och vägdelningar.
Lekplatser och utrustning:	Ursprunglig basketplan. Fotbollsplan. Lekplats med rutschkanor, gungor och sandlåda. Flyttbara och fasta bänkar runt om området, både från 2000-tal och tidigare. Belysningsarmaturer på stolpar, 1980-90-tal och nyare.
Övriga detaljer:	Flera skulpterade kullar och större gräsytor.

Asfalterad yta som fungerar som basketplan. För närvarande något angripen av genomspringande gräs o. dyl. Till vänster kan man skymta grusplanen.

En gräskulle utgör platåns högsta punkt. Till höger, grusplan för fotbollsspel, den kantas av små träd och bänkar.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Vägarna delar sig när man närmar sig parken från sydöst. Ett bestånd av prydnadslönnar står som skiljande formation.

Utplacerad trädrad på den större öppna gräsytan.

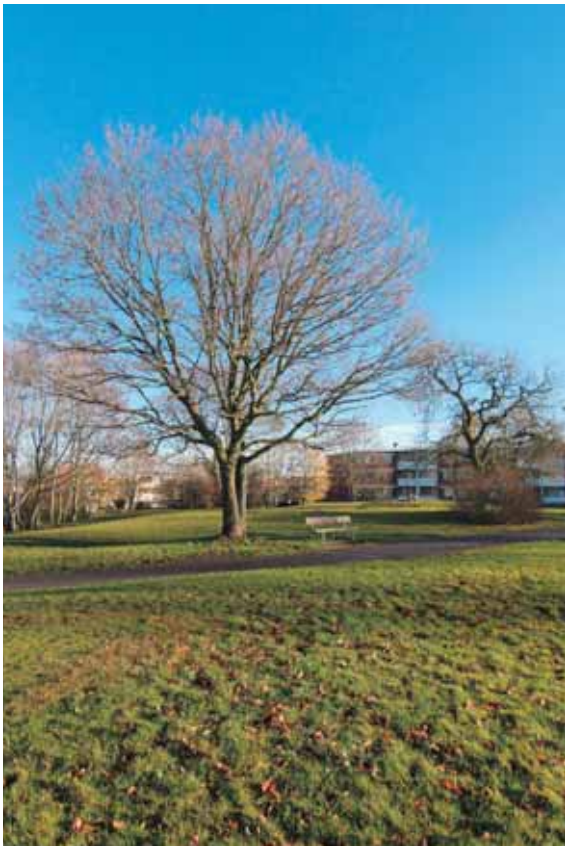

Större lönn invid gång- och cykelvägen. En bänk har placerats under trädet.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Närmande planerna i norra delen av parken. Olika prydnadsträ är utplacerade för att skapa en natur-lik plats.

Promenadvägen skär i en bågform norrut mot kv. Hörnan.

Nakna berghällar i den centrala parken ligger mot skola och förskolan i öst. Hällarna syns tydligt i landskapet.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Bland berghällarna kan man finna spår efter stenbrytning i form av borrhål och spräckytor.

Ett stenblock har även lämnats på berget för att signalera platsens stenbrottshistoria.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

FREDRIKSSON
arkitektkontor ab

GRÖNYTOR:YTTEROMRÅDEN

Placering:	Runt kv. Hörnan, Klubben, Laget och Kedjan
Arkitekt / byggherre:	Eric Ahlin / Stiftelsen Hyresbostäder
Ritat år:	1964
Sammanfattande beskrivning:	Främst täta lähäckar, buskage och trädinslag i söder. Öppnare mot norr, öst och väst. Här karaktäriseras platsen av gräsytor, parkeringsområden och utplacerade träd.
Antal byggnader / objekt:	1
Funktion:	Insynsskärm, avdelning, lähäck, grönyta, parkering, gångstråk.
Värdefulla detaljer och egenskaper: För vidare motivering; se kap. 5 Kulturhistorisk bedömning	Värdefull miljö enligt kriterier i Boverkets BFS 2016:6. Följande karaktärsdrag är värdebärande för miljön: • Gång- och cykelväg mot Ektorp centrum med viadukt, visar trafikseparingsidé • Buffertzon mellan Skarphagsleden och bebyggelse med trädrader, gräsytor och buskage.Visar på trafikseparering och även separering mellan bostäder och trafik. • Större gräsytor mot övriga kvarter mot väst, norr och öst. Kopplar till fitidsmiljö-idén med hus-i-park.
Övriga kommentarer:	Ursprungliga markplaneringsritningar har inte återfunnits, ej heller motiveringar eller beskrivningar utav anläggningarna, men det fasta landskapet är fullt läsbart och tydligt urskiljbart. De olika användningsområdena är tydligt planerade och placerade och har av allt att döma varit där från områdets anläggningstid. Den övergripande gestaltningsidén grundar sig tydligt i idealen för tiden och de förslag som inkommit vid tävlan 1963.Vid flera tillfällen, så tidigt som 1966, sedan på 1980- och 2000-talet har ytterområden tagits i besittning av parkeringsgarage, och diverse bebyggelse.

Viadukten och gångtunneln till Ektorpcentrum. I bakgrunden syns punkthuset vid centrumanläggningen.

Gång- och cykelvägen mot tunneln.

En grusbelagd gång- och cykelväg från skarphagsleden till området.

OBJEKTSBESKRIVING

Mark:	klippta gräsytor, tätvuxen sly.
Hårdgjorda ytor	Trottoarer omger hela området. Viadukt över gång- och cykelväg mot Ektorp centrum med tillhörande trappa av betong och planyta mellan trapplöp av betongmarksten. Infarter till området av asfalterad väg, kantad av granitkantsten finns i sydöst, sydväst, väst, norr och nordöst. Grusväg från skarphagsleden ner till GC-vägen mot ektorp centrum.
Träd och vegetation:	Lönnar, omger främst i söder. Lind, björk, kastanj och rönn i väst. Kastanjer, lind och enstaka robinia i norr. Företrädelsevis lind mot öst. Blandhäckar av höga buskar och mindre träd förekommer i söder med delvis täta avsnitt.
Lekplatser och utrustning:	Gatubelysning. Räcken över viadukt samt vid trappa. Vägskyltar. Förekommande sopkärl.
Övriga detaljer:	-

Östra hörnet av grönytan mot skarphagsleden. Här finns en öppen gräsyta, trädrader och avskärmande häckar. Allt för att tydligt avskilja väg från boende.

Här och var öppnar sig den annars täta häcken mot skarphagsleden och släpper in luft och ljus i området, grässlänterna breder ut sig och trädraderna kantar fortfarande området.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Betongtrapa ner från skarphagsleden till gångtunneln mot Ektorpcentrum. Galvaniserade stålrör som handledare. I förgrunden syns även viaduktens räcke.

Trapplöpen avdelas av en planyta belagd med betongplattor. Även skenor för barnvagnar och cyklar finns i trappans.

Fortsatt mot sydväst blir buskagen åter täta längs med skarphagsleden.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

En öppning i buskage mot kv. Laget. Här står stora lönnar i buskagets öppning.

Buskarna mot sydväst längs idrottsgatan blir åter igen täta.

Vid infarten till parkeringen västerifrån mot kv. Laget, Hammargatan. Här syns breda gräsytor med utplacerade träd, hästkastanj och björk.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Parkeringen längs kv. Klubben. Delvis öppen yta, delvis bebyggd med garage. Breda gräsytor kantar området.

Längs den norra fotbollsgatan är området mellan bostadshusen och bilvägen relativt litet. Gräsranden minskar och de kantande träden står mer tätt. Bland annat finns här en mängd hästkastanjer, lönnar och lindar

Den långa parkeringslängan från 1986 åtföljs av en gräsyta. På denna står bland annat en paradisbuske och en robinia.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

9. ATT VÅRDA, STÄRKA OCH UTVECKLA KULTURMILJÖN

9.1 Krav enligt plan- och bygglagen

I plan och bygglagen finns bestämmelser som innebär ett skydd för samtliga byggnader och bebyggelsetyper oavsett om miljöerna har värderats tidigare eller ej.
Varsamhetskravet gäller för all bebyggelse oavsett kulturhistoriskt värde. Ändringar ska göras varsamt med hänsyn till byggnadens karaktär och värden. För att uppnå varsamhet krävs kunskap om byggnadens värden.

2 kap 3 §
Planläggning enligt denna lag ska med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden främja:

1. en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder,
2. en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper,
3. en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt,
4. en god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens, och
5. bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.
6. Även i andra ärenden enligt denna lag ska hänsyn tas till de intressen som anges i första stycket 1–5. Lag (2013:867).

2 kap 6 §
Vid planläggning, i ärenden om bygglov och vid åtgärder avseende byggnader som inte kräver lov enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till:

1. stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan

8 kap 13 §
En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas.
Första stycket ska tillämpas också på:

1. anläggningar som är bygglovspliktiga enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 7 §,
2. tomter i de avseenden som omfattas av skyddsbestämmelser i en detaljplan eller i områdesbestämmelser,
3. allmänna platser, och
4. bebyggelseområden

8 kap 14 §
Ett byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och de tekniska egenskaper som avses i 4 § i huvudsak bevaras. Underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär och byggnadsverkets värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt.
Om byggnadsverket är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, ska det underhållas så att de särskilda värdena bevaras.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

9.2 Detaljplan

Kommunerna har ett långtgående ansvar för våra gemensamma kulturmiljöer som utgör viktiga allmänintressen. Den kulturmiljö där hänsyn ska tas behöver inte vara särskilt värdefull eller utpekad utan det räcker med att kulturmiljöerna är allmänt uppskattade av kommunens invånare.
2 kap 3 § och 2 kap 6 § gör gällande att vid planarbetet, i ärenden om bygglov och vid åtgärder avseende byggnader som inte kräver lov enligt denna lag ska hänsyn tas till platsens kulturvärden och stads- och landskapsbilden.
Vid planläggning inom en kulturmiljö är det viktigt att tydliggöra vilka avvägningar som gjorts, hur kulturmiljön har värderats och vilken hänsyn som har tagits till områdets kulturmiljövärden. Detta redovisas lämpligast i planbeskrivningen.
För att skydda en kulturmiljö i detaljplan tillhandahåller Plan- och bygglagen möjligheter till detta. Ett konstant skydd för kulturmiljön finns genom varsamhetskravet och förvanskningsförbudet. När en ny plan ska antas är det lämpligt att förtydliga hur dessa skydd bör tolkas i den berörda miljön. Detta görs lämpligen genom varsamhetsbestämmelser eller skyddsbestämmelser. Vidare kan egenskaps- och hänsynsbestämmelser användas. De värden och karaktärsdrag som avses skyddas ska tydligt framgå av planbeskrivningen. Vidare kan det vara lämpligt att ange om miljöns värden ställer krav på medverkan av antikvariskt sakkunnig i ärende om lov.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

9.3 Boverkets föreskrifter för särskilt värdefull byggnad (bfs 2016:6, 1:2213)

En byggnad kan vara en sådan särskilt värdefull byggnad som avses i 8 kap. 13 § PBL antingen för att den har sådana värden i sig eller för att den utgör en väsentlig del av en särskilt värdefull bebyggelsemiljö. Vad som sägs här om byggnader gäller även för bebyggelseområden.
En byggnad kan vara särskilt värdefull om den tydliggör tidigare samhällsförhållanden. Exempel på detta är:

- Byggnader som representerar en tidigare vanlig byggnadskategori eller konstruktion som nu har blivit sällsynt.
- Byggnader som belyser tidigare bostadsförhållanden, sociala och ekonomiska villkor, arbetsförhållanden, olika gruppers livsvillkor, stadsbyggnadsideal eller arkitektoniska ideal samt värderingar och tankemönster.
- Byggnader som har representerat för lokalsamhället viktiga funktioner eller verksamheter.

En byggnad kan även vara särskilt värdefull om den tydliggör samhällsutvecklingen. Exempel på detta är:

- Byggnader som till exempel illustrerar folkrörelsernas framväxt, massbilismens genombrott, immigration eller emigration.
- Byggnader som har tjänat som förebilder eller på annat sätt varit uppmärksammade i sin samtid.
- Byggnader som präglas av en stark arkitektonisk idé.

En byggnad kan också vara särskilt värdefull om den i sig utgör en källa till kunskap om äldre material och teknik.
En byggnad kan vara särskilt värdefull från konstnärlig synpunkt om den uppvisar särskilda estetiska kvaliteter eller har en hög ambitionsnivå med avseende på arkitektonisk gestaltning eller i utförande och materialval eller i konstnärlig gestaltning och utsmyckning.
En byggnad kan även vara särskilt värdefull om den värderas högt i ett lokalt sammanhang. Exempel på detta kan vara byggnader som har haft stor betydelse i ortens sociala liv eller för ortens identitet eller i lokala traditioner.
I begreppet särskilt värdefull byggnad ligger att byggnaden särskilt väl ska belysa ett visst förhållande eller i sitt sammanhang ha få motsvarigheter som kan belysa samma förhållande.
Byggnader från tiden före 1920-talets bebyggelseexpansion, som har sin huvudsakliga karaktär bevarad, utgör idag en så begränsad del av byggnadsbeståndet att flertalet av dem kan antas uppfylla något av kriterierna för särskilt värdefull byggnad.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

KULTURHISTORISK VÄRDERING AV BYGGNADER I KV. HÖRNAN, KLUBBEN, LAGET OCH KEDJAN I EKTORP.
FRAMTAGEN UTIFRÅN KRITERIER SATTA I BFS 2016:6

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

10. KULTURHISTORISK BEDÖMNING

Kulturmiljövårdens breddade uppdrag och synsätt tillsammans med tidens gång har gjort att även 1960- och 70-talens bebyggelse idag omfattas av det som definieras som kulturmiljö. Då något helhetsgrepp vad gäller inventering av bebyggelse yngre än 1960 inte gjorts i någon större utsträckning i Norrköpings kommun behandlar denna utredning ett marginaliserat verkansområde för kulturmiljöarbetet inom kommunen. Värderingen i detta avsnitt har gjorts med utgångspunkt i Rikantikvarieämbetets riktlinjer och definition av begreppet *kulturhistoriskt värde,* samt i de riktlinjer som boverket har satt upp för vad en kulturhistorisk värdefull byggnad är.
Klassificeringssystemen som använts för att skapa de två olika klasserna *Särskilt värdefull-* och *värdefull byggnad* är baserade på kriterier satta i boverkets författningssamling BFS 2016:6 för historiskt värdefulla byggnader och miljöer. En byggnad som här anses vara en värdefull byggnad har alltså till en lägre grad uppnått de kriterier som sätts för en särskilt värdefull byggnad. Lika så har gröna miljöer givits en klassificering efter BFS 2016:6 då dessa kriterier som nämns i författningssamlingen även kan appliceras på kulturhistoriska miljöer och bebyggelseområden.

10.1 SAMMANFATTANDE VÄRDERING AV UTREDNINGSOMRÅDET

Utredningsområdet i Ektorp med kvarteren Hörnan 2, 3 och 4, Klubben 1 och 2, laget 1 och 2 samt Kedjan 1 består av en tidstypisk och välbevarad helhetsmiljö, planerad och utförd i enlighet med de stil- och planeringsmässiga ideal som rådde under 1960-talet. Områdets välbevarade karaktär bär på mycket höga värden, då de berättar om vardagens miljöer, politiska och samhälleliga strävanden, och om konstnärliga ambitioner från planerare och arkitekter, trots hög press på kostnadseffektivt bostadsbyggande. Kvarteren får anses representera ett första steg i den storskaliga bebyggelsen av Norrköping under miljonprogrammet och samtidigt ett sista steg i den platsbyggda flerbostadsbebyggelsen. Området har en hantverksmässig kvalité som är ovanlig för ett storskaligt bostadsområde och vittnar om de höga ambitioner som var satta för området. Nästan alla byggnader i området är kompletta och oförändrade sedan uppförandet.
Området stod också modell för den allt mer vanligt förekommande hus-i-park gestaltningen i Norrköping som spred sig under 1960-talet, då norra Ektorp valts ut till försöksobjekt redan 1963 för en gestaltningstävling. De inkomna förslagen för denna tävling får antas ha gjort avtryck i den extensiva grönytan inom området som bidrar till att skapa ett av Norrköpings mest välplanerade miljonprogramsområden. Planeringen kan också avläsas i byggnadernas veckade verkan och topografiska placering runt höjden vilket gör att insyn och yttre påverkan minimeras. I stadsplaneprogrammet för området framgår även att trafikseparering för gång- och cykeltrafik var eftersträvansvärt och denna separering avspeglas starkt i områdets gestaltning. Även på denna punkt var Ektorp en föregångare i staden som inspirerat en stor del av 1960- och 70-talens bebyggelse i Norrköping.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

10.2 VÄRDERING AV BYGGNADER

En kulturhistorisk klassificering av byggnaderna har gjorts med utgångspunkt i Boverkets författningssamling BFS 2016:6 och delas in i en tvågradig skala:

- Särskilt värdefull (rött) är byggnad av högsta värde.
- Värdefull (grönt) är byggnad av stort värde.

Hela undersökningsområdet ritades av arkitekten Eric Ahlin som varit en mycket tongivande arkitekt i stadens historia. Med arkitektoniskt huvudansvar och delvis också stadsplaneringsuppdrag för Såpkullen, Ljura, Hageby och Navestad utöver Ektorp, var han mycket verksam i staden under 1940-, 50-, 60- och 70-talen. I nära samarbete med Stiftelsen Hyresbostäder utvecklade Eric Ahlin en stor del av Norrköpings bebyggelse under fyra årtionden. Han stod även som ansvarig arkitekt för den elementfabrik som grundades 1965 i staden och deltog på så vis i att öka hastigheten ytterligare inom bostadsbyggandet i Norrköping. Undersökningsområdet uppfördes i huvudsak som ett platsbygge och den förkärlek som Eric Ahlin avslöjar för murtegel som syns i både Såpkullen och Ljura avspeglas även i Ektorp.
Byggnaderna visar på en tilltalande växelverkan mellan skiftande fasadmaterial och nivåer som skapar en ovanlig bebyggelse med hög finess. Husens ovanliga takkonstruktion tillsammans med dekorativa plåtar, fasadtegel, skivor med frilagd ballast och nischer ger husen ett variationsrikt yttre. Även entréer åt båda håll i samtliga byggnader förutom kv. Klubben har bevarade ursprungsentréer med särskilt formgivna detaljer som bakelithandtag, ädellövträ i partier och stora ytor av glas och rostfritt stål. En övervägande majoritet av bebyggelsen har till och med bevarade originalfönster vilket får anses ovanligt för byggnader från tiden. Dessa enluftsfönster med vädringsluft är tidstypiska för 1960-talet och mycket karaktärsskapande. Byggnaderna är i hög grad bevarade och ursprungligt material är på de allra flesta platser kvar. På grund av sin nuvarande höga grad av bevarande får områdets läslighet anses vara mycket gott och möjligheten till kunskapsutvinning ur fysiskt material så väl som placering och planering vara mycket god. Bostadsområdet är väl kännetecknande för perioden då det tuppfördes och har starka kopplingar till tidens kulturhistoriska utveckling. Bebyggelseområdet har utgjort planeringsmässig- och stadsbildsmässig förebild för flera efterkommande områden i Norrköping samtidigt som det har varit ett sista fysiskt utövande av gamla byggnadsmetoder.

Några av byggnaderna har i viss mån blivit förändrade under 2000-talet, detta påverkar inte den kulturhistoriska värderingen av byggnaderna och området i sig utan varje byggnad är oumbärlig för områdets fullständiga berättelse. De fasadrenoveringar som genomförts främst på punkthuset inom kv. Hörnan 3 samt utbyte av fönster och entréer inom kv. Klubben bidrar till att flera karaktärsbärande drag utsuddats, detta påverkar kulturmiljön negativt för de enskilda byggnaderna, men då de flesta husen ej är fasadrenoverade bedöms områdets läsbarhet som bibehållen.

värdefulla detaljer och egenskaper hos byggnader:

- Volymer, placering och samspel.
- Fasadmaterial, utformning, indelning och färgsättning.
- Fönsterutformning och indelning
- Entréer, utformning och material.
- Garageportar: utformning och material.
- Takkonstruktioner och taktäckning.
- Interiöra ytskikt i entréer och trapphus med marmor, tegel och terrazzo

Se även respektive karaktärisering på detaljnivå av byggnader.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

10.3 VÄRDERING AV GRÖNYTOR OCH BEBYGGELSEMILJÖ

För den sammanhållande miljön har samma klassificeringssystem använts som för värdefulla byggnader med stöd i plan- och bygglagen och boverkets definition av en särskilt värdefull byggnad /bebyggelsemiljö i BRF 2016:6.

Särskilt värdefull kulturmiljö (rött inringad)
Värdefull kulturmiljö (grönt inringad)

Det större sammanhängande området som innefattar Hörnan 2, 3 och 4, Klubben 1 och 2, Laget 1 och 2 samt Kedjan 1 har stora värden både ur samhällshistorisk, lokalhistorisk och samhällsplaneringsmässig synpunkt. Bebyggelsemiljön berättar om de rådande planeringsidealen för 1960-talet och utvecklingen av miljonprogramsstaden Norrköping. Bebyggelseområdet speglar på så vis Norrköpings utveckling till en modern stad. Området kan ses som kännetecknande för de experimentella och nydanande landskapsgestaltningarna och områdesplanerna som byggde på lång forskning kring goda bostäder och bostadsmiljöer som skulle omges av grönska och natur. Hälsoaspekten fördes in som ett medvetet grepp i stadsplaneringen och luftig grönska hade huvudmotiv i Ektorp. Placeringen topografiskt utgjorde ett planeringsmässigt försök att skapa den utlovade fritidsmiljön trots den höga koncentrationen av bostäder på en och samma plats.
Trafikseparingsplanerna som utprövades i Ektorp var föregångare till flera efterkommande områden i Norrköping där bilarna skulle hållas borta från bostäderna och gångtrafik framhävdes i människors vardag. Hela området för undersökningen utgör en väl sammanhållen och utarbetad helhet där byggnaders placering i- och i förhållande till grönytorna är väsentliga för områdets fullständiga berättelse.

Väderfulla detaljer i grönytor och bebyggelsemiljö

- Områdets helhetssammansättning med hus placerade i en veckad cirkel med närliggande grönska.
- Den centrala parken med grönytor och gångar samt träd och buskplanteringar.
- Omgivande grönytor som avskärmar hus från parkeringsområden och vägar.
- Tydliga innergårdar i Kv. Hörnan, Laget och Kedjan.
- Kvarvarande lämningar från äldre bebyggelsemiljö
- Spår efter järnvägen och stenbrott.
- Parkeringsområden i de västra, norra och östra utkanterna av området.
- Tydlig byggnadsdifferentiering med olika ändamål.
- Siktlinjer i området.

Se även respektive karaktärisering på detaljnivå av gröna miljöer.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

10.4 FÖRÄNDRINGSKÄNSLIGHET

Förändringskänsligheten har bedömts mot riskerna att de kulturhistoriska värdena går förlorade eller minskar vid förändringar eller tillägg inom bebyggelsemiljön. Analysen förtydligar miljöns möjlighet att ta emot nya inslag utan att dess kulturhistoriska karaktär påtagligt förändras eller förloras. Grunden till analysen är de värdebärande uttryck, strukturer och siktlinjer samt i flera fall även fysiska lämningar som är nödvändiga för områdets helhet, relevans och historiska kontext. Utan dessa riskerar miljöns möjligheter till kunskapsförmedling att gå förlorad. Stora dominerande uttryck och tydliga samband har bättre förutsättningar att förmedla denna kunskap.

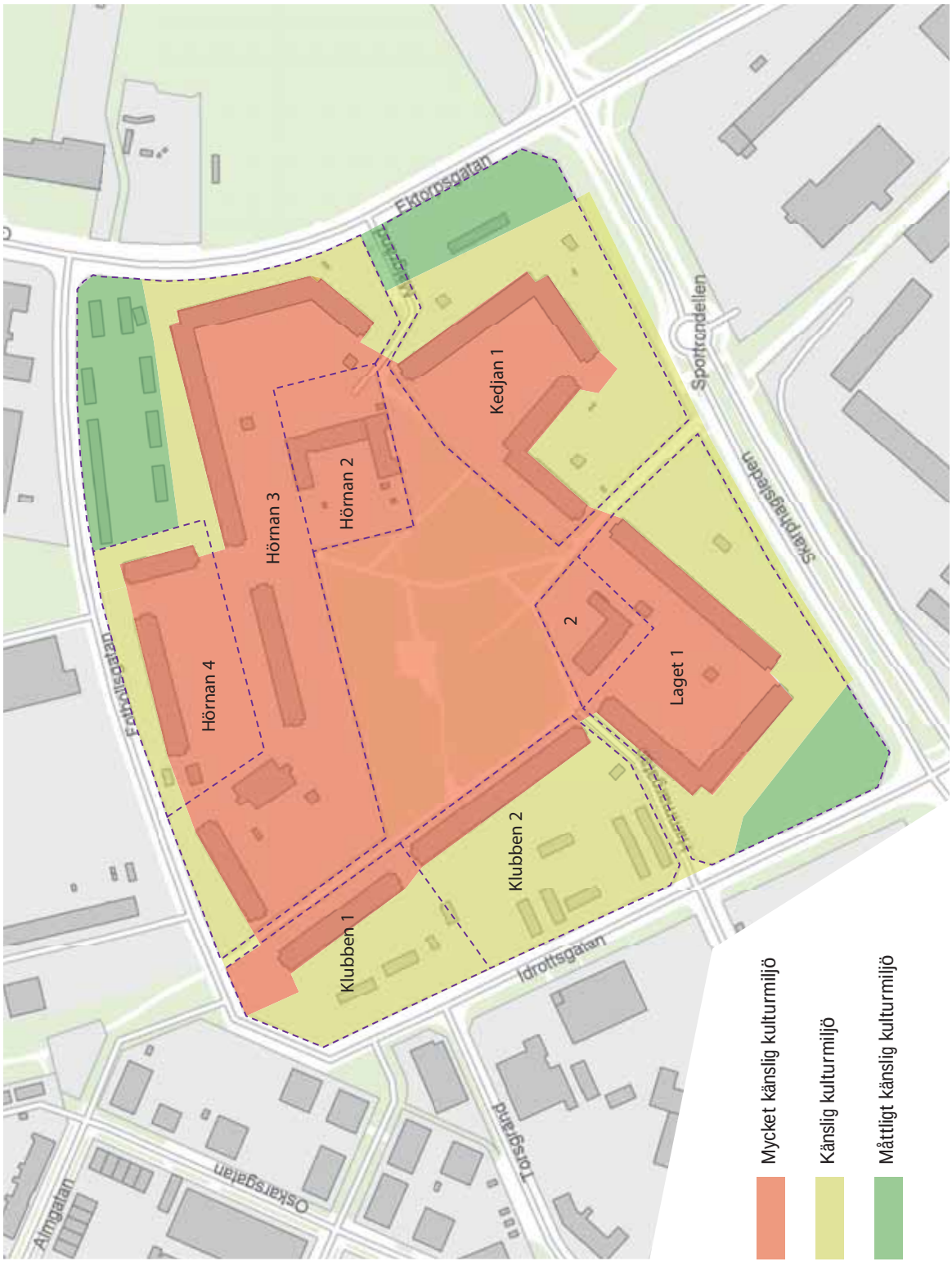

KARTA ÖVER FÖRÄNDRINGSKÄNSLIGHET FÖR KULTURMILJÖN INOM NORRA EKTORP.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

10.5 RÅD OCH RIKTLINJER VID FÖRÄNDRING

UTTRYCK I KULTURMILJÖ ATT VÄRNA	REKOMMENDERAT TILLVÄGAGÅNGSSÄTT
Kv. Hörnan, Klubben, Laget & kedjan	
Utredningsområdets särskilt värdefulla bebyggelsemiljö med byggnaders placering och samspel med grönytor i området. Representerar ett uttryck för tidens estetiska och planeringsmässiga ideal.	Den särskilt värdefulla bebyggelsemiljön bör bevaras och skyddas i plan genom förvanskningsförbud och varsamhetskrav med skyddsbestämmelser. Värden preciseras då i planbeskrivning med beskrivning och foto. Målet bör vara att behålla särdragen av befintlig arkitektur. En vård- och underhållsplan bör upprättas för den särskilt värdefulla kulturmiljön. Grönområden, både i den centrala parken, områdens innergårdar och gröna stråk längs byggnader samt speciellt de frilagda bergsytorna bör förses med versalt Q i plan för att reglera användningen till grönområde. Eventuell ny bebyggelse inom området bör utformas på så vis att den inte medföra negativ påverkan på helhetsmiljön. Detta innefattar att den ej bör placeras inom avgränsningen för den mycket förändringskänsliga kulturmiljön (röd). Förtätning bör ej ske inom den större huskransen, dvs. inom den centrala parken eller på kvarterens innergårdar. Förtätning kan tillåtas i kvarterens periferi främst mot öst på nuvarande parkeringsytor. Ny bebyggelse bör utformas så att den inte påverkar helhetsmiljön negativt. Detta skulle kunna innefatta att byggnadshöjden, fasadindelningen, takkonstruktionen och färgsättningen anpassas till befintlig 1960-talsarkitektur.
Kulturhistoriskt värdefulla byggnader, hus 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 & 12. Karaktär, utformning, fasadmaterial så som puts, tegel och plåt med befintlig indelning, takkonstruktion, fönstertyp, entréer med inslag av ädellövträ, glas och bakelit. Interiöra ursprungliga detaljer så som entréhallar med marmorgolv, terrazzotrappor och smideshandtag. (se värdering samt ”karaktärisering detaljnivå”)	Samtliga byggnader ingår som värdebärande komponenter i den särskilt värdefulla kulturmiljön. Byggnader bör förses med varsamhetsbestämmelser enligt värdebärande karaktärsdrag samt rivningsförbud i plan. Utbyggnad av altaner/uteplatser i anslutning till lamellhusen bör begränsas i planbeskrivningen då dessa förvanskar bebyggelsemiljön.
Kulturhistoriskt värdefulla byggnader, tvätthus, nätstation och skolbyggnad. Karaktär, utformning, fasadmaterial så som puts, tegel, plåt och fibercementskivor med befintlig indelning, takkonstruktion, fönstertyp, entréer med inslag av ädellövträ och glas.	Samtliga byggnader ingår som värdebärande komponenter i den särskilt värdefulla kulturmiljön. Husens ursprungliga funktioner bör förbli läsbara. Byggnader bör förses med varsamhetsbestämmelser enligt värdebärande karaktärsdrag samt rivningsförbud i plan. En eventuell ny skolbyggnad inom Hörnan 2 bör utformas på så vis att den inte förvanskar områdets helhetsbild. Skolbyggnaden bör vara en enplansbyggnad med en höjd, takvinkel och kulör som anpassas till den befintliga skolan från 1960-talet. En eventuell utvidgning av skolan kräver också en utökning av skolgården. Då skolan är omgiven på samtliga sidor av bostadsbebyggelse blir miljön extra känslig. Skoltomten bör främst utökas mot väst. Möjligheten finns även för utvidgning mot norr och öst men då bör den befintliga utformningen av områdena tas i extra beaktande för att inte negativt påverka skolbyggnadens något känsligare norr- och östfasader för förändring. Nätstationens fönster kan med fördel öppnas och förses med godkänt säkerhetsglas för att återskapa byggnadens tidigare utformning.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

11. KÄLLOR

TRYCKTA KÄLLOR

Armfelt-Hansell, Ö. (1952). *Tegelrapsodi i Norrköping*. I Elgenstierna, R. (red) (1952) *TEGEL, Organ för Sveriges tegelindustri*. Stockholm

Bergentz, Lennart (1993). Vi byggde Norrköping. Norrköping: Fören.

Gejvall-Seger, B. (1976). *NORRKÖPINGS HISTORIA, 16. Stadsplanering och bebyggelseutveckling i Norrköping 1719-1970.* Utgiven av Norrköpings kommuns historiekommitté. Helmfrid, B och Kraft, S. (Red)

Kristensson, Peter (2014). *Norrköpings gatunamn*. Norrköping: Klingsberg

Ljungberg, H-E. Braesch – Andersen, O. (1962). *Förslag till stadsplan för Ektorp jämte delar av Strömsbacken och Såpkullen samt ändring av stadsplan för Borgs industriområde M.M. i Norrköping* (Detaljplanehandling, Norrköpings kommun).

Ljungberg, H-E. Törner, A.(1966). *Förslag till ändring av stadsplan inom stadsdelen Ektorp i Norrköping del av kvarteret Hörnan.* (Detaljplanehandling, Norrköpings kommun).

Sandell, L. Zetterdahl, B, Liljegren, A. Frithiof, G. Marteus, C. (red) (1996) *Till allmän nytta, Hyresbostäder 1946 – 1996*. Nyköping: Östbergs tryckeri.

KÄLLOR PUBLICERADE PÅ WEBBEN

Norrköpings kommun, 1963. *Handlingar rörande stadsplan för Ektorp m.m. i Norrköping.*
Tillgänglig på Internet:
http://kartor.norrkoping.se/custom/detaljplaner/Planbeskrivning/1651469.pdf

Norrköpings kommun, 1966. *Handlingar rörande stadsplan för kv Hörnan i Norrköping.*
Tillgänglig på Internet:
http://kartor.norrkoping.se/custom/detaljplaner/Planbeskrivning/1651205.pdf

Riksantikvarieämbetet (2015). Plattform Kulturhistorisk värdering och urval : grundläggande förhållningssätt för arbete med att definiera, värdera, prioritera och utveckla kulturarvet. Stockholm: Riksantikvarieämbetet.
Tillgänglig på Internet: http://samla.raa.se/xmlui/handle/raa/8235

RAPPORTER

Fredriksson, Mats & Frost, Amanda (2015). *Kulturhistorisk byggnadsinventering, Kv. Kroken, Norrköping.* Norrköping: Fredriksson arkitektkontor AB/KN9 fastighets AB.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se

Arkiv

NORRKÖPINGS STADSARKIV

Utdrag ur arkiven för angivna fastigheter som rapporten handlar om. Främst nybyggnadsritningar och planhandlingar.
Arkivets fotosamlingar.
Byggnadschefen Gustaf Östmans fotosamling , A (Diabilder).

NORRKÖPINGS KOMMUN – HISTORISKA KARTOR

Norrköpingskartan 1908, 1930, 1964 och 1979
Tillgängliga på internet: https://kartor.norrkoping.se/spatialmap?

Ortofoton, Norrköpings stad, 2015.

Fredriksson arkitektkontor AB Skolgatan 1A 602 25 Norrköping 011-10 00 66 fax 011-36 54 02
www.fredrikssonarkitektkontor.se post@fredrikssonarkitektkontor.se